

# Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

## Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ  
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2007 ΑΡΙΘΜ. 32

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης  
ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγωνίου Ὁρους. Εἰς κοι-  
νήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

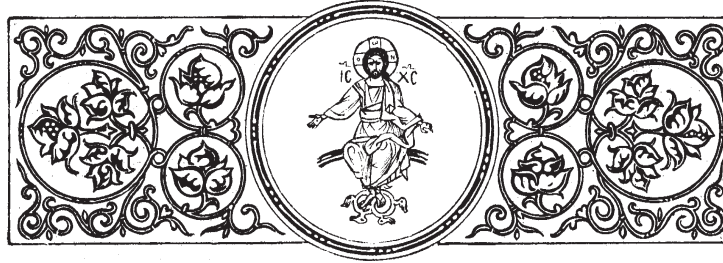
\* \* \*

Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκα-  
λίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως  
καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει παράδοσιν,  
δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται  
εἰς πόθον Χριστοῦ.

\* \* \*

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργα-  
σία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.





**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΛΩΕΖΙ ΜΕΛΕΤΙΟΥ  
ΕΚΛΟΓΗ - ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ - ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ**

*Μ*έ αισθήματα εὐχαριστίας καί δοξολογίας πρὸς τὸν Ἅγιο Θεὸ δέχθηκε ἡ Ἱερά Μονή μας καί σύνολος ὁ Ἁγιορειτικός Μοναχισμὸς τὴν πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου Β', νά ἐκλέξη Ἐπίσκοπον τῆς νεοϊδρυθείσης Ἐπισκοπῆς Κολwezι τοῦ Κογκό τὸν Ἀδελφὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, τέως Ἱερομόναχο Μελέτιο Γρηγοριάτη. Μὲ κανονικὲς ψήφους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου, ὁ π. Μελέτιος ἐξελέγη τὴν 1ην Νοεμβρίου 2006 καί ἐχειροτονήθη τὴν 25ην Νοεμβρίου 2006 πρῶτος Ἐπίσκοπος Κολwezι.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Μακαριωτάτου τιμᾷ τό παλαίφατο Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸν Ἁγιορειτικὸ Μοναχισμὸ, τὴν Ἱερά Μονή μας καί τὸν θεσμὸ τῆς Ἱεραποστολῆς στὰ Ἔθνη, φανερῶνει τὴν ἰδιαίτερον μέρεινα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἱεραποστολὴν στὴν Ἀφρικὴ

καί ἐπιβραβεύει τούς κόπους καί τίς θυσίες τῶν ἀνά τήν  
ὑφήλιο Ὁρθοδόξων ἱεραποστόλων.

Τά ἱεραποστολικά περιοδικά ἀνά τήν Ἑλλάδα ἐξήρασαν  
ἐπαρκῶς τό γεγονός. Ἐμεῖς πρὸς δόξαν Θεοῦ καί ἔπαινον  
τῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δημοσιεύουμε  
στήν συνέχεια: α) τήν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου  
Ἀλεξανδρείας κατά τήν χειροτονία τοῦ Ἐψηφισμένου  
Ἐπισκόπου Μελετίου, β) τήν συγχαρητήριο ἐπιστολή τῆς  
Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐπί τῇ ἐκλογῇ τοῦ π.  
Μελετίου γ) τήν ὁμιλία τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μο-  
νῆς μας ἐπί τῇ ἀναχωρήσει τοῦ π. Μελετίου τό πρῶτον δι'  
Ἀφρικῆν τό 1989 καί τήν ἀντιφώνησι τοῦ τελευταίου πρὸς  
τόν σεβαστόν Καθηγούμενον καί τήν Ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς  
Μονῆς μας, δ) ἀποσπάσματα ἀπό τόν χειροτονητήριο λό-  
γο τοῦ π. Μελετίου, καί ε) τήν προσφώνησι τοῦ σεβαστοῦ  
Καθηγουμένου μας κατά τήν ἡμέρα τῆς πρώτης ἐπισκέψεως  
τοῦ Ἐπισκόπου Μελετίου στήν Ἱερά Μονή μας.



**ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ**

**κ.κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β΄**

**«ΕΙΣΕΛΘΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΑΡΑΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΟΥ»<sup>(\*)</sup>**

*«Όσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, εἰς τόν θάνατον Αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε...» (Πρβλ. Ρωμ. στ΄ 3).*

Αὐτή εἶναι ἡ ἀποστολική ὁμολογία καί ἡ διαπίστωση τοῦ θεοῦ Παύλου γιά ὅσους ἔχουν ἀκολουθήσει τόν Χριστό στήν ζωή τους.

Αὐτήν τήν ἀγιοπνευματική βίωση τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς κατά Χριστόν μαρτυρίας καί ζωῆς αἰσθανόμεθα ἔντονα σήμερα, καθώς πανηγυρίζουμε τήν ἱερή μνήμη μιᾶς μεγάλης Ἁγίας τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης τῆς πανσόφου, μιᾶς Ἁγίας ἡ ὁποία γεννήθηκε καί μεγάλωσε ἐδῶ στήν Ἀλεξάνδρεια. Ἦταν μία πριγκίπισσα τῆς περιοχῆς, μέ μεγάλη μόρφωση καί πλούσια φιλανθρωπική δρᾶσι. Μαρτύρησε γιά τήν πίστι τοῦ Χριστοῦ μέ τόν πλέον φρικτό τρόπο καί πότισε τό δένδρο τῆς Ἐκκλησίας μας μέ τό τίμιο αἷμα της.

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλει τήν φωτεινή της προσωπικότητα ὡς φάρο πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ καί γνησίας πορείας καί ὠρμάνσεως στήν προσωπική μας ζωή.

Γιά ἐμᾶς ὅλους ἐδῶ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία ἡ παρουσία τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ἀφοῦ, ὅπως πολύ καλά καταλαβαί-

---

<sup>(\*)</sup> Ὁμιλία κατά τήν χειροτονία τοῦ ἱερομ. Μελετίου Γρηγοριάτου εἰς Ἐπίσκοπον Kolwezi, Ἀλεξάνδρεια, 25-11-2006.

νουμε, πρόκειται για μία δική μας Άγία, τήν ὁποία αισθανόμαστε πολύ κοντά μας. Κάπου ἐδῶ σίγουρα, στους δρόμους καί στά στενά σοκάκια τῆς παλαιᾶς Ἀλεξανδρείας, περπατοῦσε καί ἐλεοῦσε τούς πτωχοῦς, συμπαραστεκόταν στους ἐμπεριστάτους, κατά τά ἱστορικά ἱερά κείμενα τῶν Συναξαριῶν.

Σήμερα καυχᾶται ἡ Ἱερά Μονή στό Σινᾶ, ὅπου εἴχαμε καί μεῖς τήν ἰδιαίτερη εὐλογία κατά τό παρελθόν ἔτος νά τελέσουμε τήν ἐπίσημη πανήγυρι στήν μνήμη της.

Ἐψηφισμένε Ἐπίσκοπε Κολουέζι κ. Μελέτιε, σήμερα, μέσα στήν πνευματική αὐτή πανδαισία καί πανήγυρι τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης «Πεντηκοστήν ἐορτάζομεν καί προθεσμίας συμπλήρωσιν...», διότι τό Πανάγιο Πνεῦμα πνέει πάλι ἀπόψε μέ πνοή «βίαη» καί χαριτώνει τήν ὕπαρξί σου. Ζητεῖ τόπο νά κατοικήση μέσα σου καί νά σέ μεταμορφώσει σέ Ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου. Τό Πανάγιο καί Τελεταρχικό Πνεῦμα, ἀγαπητέ μου Μελέτιε, ἔρχεται, καί ὅλοι ἐδῶ μαζί σου αισθανόμαστε ἔντονη τήν ἐπιδημία Του καί τήν ζωντανή παρουσία Του.

Εἶναι τόσο χαρακτηριστική ἡ προσευχή τῆς Ἐκκλησίας μας «Βασιλεῦ Οὐράνιε, Παράκλητε, τό Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας... καθάρισον ἡμᾶς... καί σῶσον, Ἀγαθέ, τάς ψυχάς ἡμῶν».

Εἶσαι ἕνας κληρικός μέ διάθεσι αὐτοθυσίας, μέ ἀνάλωσι τοῦ ἑαυτοῦ σου στήν διακονία τῆς ἀγάπης γιά τόν συνάνθρωπο. Μά πάνω ἀπό ὅλα εἶσαι ὁ Ἱεραπόστολος κληρικός. Εἶσαι ἕνας γνήσιος Ἱεραπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρόσφερες τήν ὕπαρξί σου ὡς λαμπάδα καιομένη γιά τήν

ἀγάπη τοῦ Κυρίου καί τήν προσφορά στήν ζωντανή εἰκόνα Του, τόν πτωχό καί ἀνήμπορο ἄνθρωπο, τόν πεινασμένο, τόν ἀπογοητευμένο, τόν ὀρφανό, τήν χήρα, τόν ἄρρωστο, καί ἔδωσες ἀπό τό εἶναι σου ὅ,τι μπόρεσες στήν διακονία τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί μαρτυρίας, στήν ἀγάπη γιά τόν Ἀφρικανό ἀδελφό!

Ἡ εὐρύτερη περιοχή τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἰδιαίτερα εὐλογεῖται καί ἀναπτύσσεται τό θεάρεστο ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς, σήμερα καυχᾶται καί σεμνύεται γιά τήν ἐπιβράβευσι αὐτή τῆς Ἐκκλησίας μας, τήν ἀναγνώρισι τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου τοῦ ἁγίου Μάρκου στό δικό σου πρόσωπο, τήν ἐπιβράβευσι τῆς μεγίστης προσφορᾶς καί ἐκκλησιαστικῆς σου διακονίας. Ἐπί πολλά-πολλά χρόνια, περίπου μία εἰκοσαετία, ἐργάσθηκες φιλότιμα, μέ διάθεσι μαθητείας, μέ διάκρισι, ἀθόρυβα, γνήσια, σεμνά, συντονισμένα καί μέ ὑπακοή στήν Ἐκκλησία καί τόν τοπικό Ἐπίσκοπο, ἔδωσες τόν καλύτερο ἑαυτό σου καί πέτυχες ἐν Κυρίῳ νά καμαρώνης σήμερα τούς καρπούς τῆς πνευματικῆς σου σοδειᾶς.

Ὅμως αὐτή τήν στιγμή πρέπει νά στρέψουμε τήν καρδιά μας καί τήν ἀγάπη μας στήν ἱερή καί μαρτυρική συγχρόνως μορφή τοῦ μεγάλου Ἱεραποστόλου Κοσμᾶ Γρηγοριάτου, ὁ ὁποῖος πότισε μέ τό αἷμα του τό ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς. Σάν ἄλλος Κοσμᾶς Αἰτωλός, περπάτησε σπιθαμή πρὸς σπιθαμή τά χῶματα τῆς ἀφρικανικῆς γῆς καί κήρυξε τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ στους Ἀφρικανούς συνανθρώπους μας. «Πάντα τά ἔθνη» τῆς εὐλογημένης καί ἡλιόλουστης αὐτῆς ἠπείρου χαίρονται

σήμερα μαζί μας και αγάλλονται, συμμετέχοντα στην πανηγυρική αυτή πανδαισία. Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο πρωτανισ των Ίεραποστόλων και φλογερός εμπνευστής τους, εύχεται στον θρόνο του Χριστού για την δική σου Αρχιερατική πλέον Ίεραποστολική πορεία.

Σήμερα, αγαπητέ μου Μελέτιε, η Έκκλησία μας, η Αγία και Ίερά Σύνοδος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής, τη προτάσει της ήμετέρας Μετριότητος, σέ εξέλεξε Ίπίσκοπο της νεοϊδρυθείσης Ί. Ίπισκοπής Κολουέζι, αφού οι ποιμαντικές, οι λατρευτικές και διοικητικές ανάγκες έχουν αυξηθῆ στην περιοχή Αὐτή, και σέ καλεῖ για νά σέ ανταμείψῃ δίκαια και εὐάρεστα. Καλεῖσαι νά συνεχίσῃς αὐτήν σου τήν διακονία ἀπό ὑψηλότερη και πιό ὑπεύθυνη θέσι. Μέ αυξημένες διοικητικές και ποιμαντικές εὐθύνες και ὑποχρεώσεις. Μέ περισσότερη ὠριμότητα και μέ γνώμονα τήν κτηθεῖσα ἐμπειρία και γνώσι σου στό δύσκολο και ἐπίπονο Ίεραποστολικό ἔργο.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κεντρῶς Αφρικής κ. Ίγνάτιος χαιρέται και «καυχᾶται ἐν Κυρίῳ» για τήν πρόοδό σου. Μαζί του ὅλοι μας χαιρόμαστε και προσευχόμαστε μέσα ἀπό τήν καρδιά μας νά σοῦ δίνη δύναμι ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς Χριστὸς Ίησοῦς νά πορεύεσαι ἐν εἰρήνῃ και δικαιοσύνη και ἀληθεία, ὀδηγώντας τίς ψυχές τῶν λογικῶν προβάτων στόν ἀπάνεμο και ἀσφαλῆ λιμένα της σωτηρίας και της λυτρώσεως.

Ὁ κόσμος σήμερα ἔχει ἀνάγκη ἀπό γνήσια πρότυπα ζωῆς και μαρτυρίας. Οἱ κουρασμένοι ψυχικά ἄνθρωποι ἀναζη-

τοῦν δείκτες πορείας στην δική τους προσπάθεια νά πορευθοῦν τόν δρόμο της ἀγάπης και της καταξιώσεως. Σ' αὐτήν τήν σταυροαναστάσιμη και ἀνοδική ὁδό ἔρχεται δυνατή ἡ φωνή τοῦ Κυρίου και ὑπενθυμίζει: «στενή και τεθλιμμένη ἡ ὁδός ἡ ἀπάγουσα εἰς τήν ζωὴν...». Ὅμως, νά ξέρῃς, πώς μέσα ἀπό τίς δυσκολίες και τούς πειρασμούς θά ἔρχεται περισσότερη ἡ χάρις Του και θά σέ συντροφεύῃ στην ἀρχιερατική σου πορεία.

Βλέπεις αὐτήν τήν στιγμὴ ἀγαπημένα πρόσωπα, συνεργάτες ἐκλεκτούς μέ πνεῦμα αὐτοθυσίας στό ἔργο της Ίεραποστολῆς, τούς ἀγαπητούς ἐν Χριστῷ και κατά πνεῦμα ἀδελφούς σου της Ί. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὅλοι εὐφραίνονται, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Γέροντα και Καθηγούμενο της σεβασμίας Ἀθωνικῆς Μονῆς, π. Γεώργιο Καψάνη. Ὅλοι οἱ συνεργάτες και συνοδοιπόροι σου στην Ίεραποστολική πορεία, οἱ Ίεραποστολικές Ἀδελφότητες, ὁ Ίεραποστολικός Σύνδεσμος «Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός» μέ τόν ἀδελφὸ μας Γεώργιο Ἀσλανίδη και οἱ ἀφανεῖς ἐργάτες τοῦ καλοῦ, βρίσκονται κοντά σου και σοῦ ἀπευθύνουν μία καρδιακή προσευχή.

Εἴσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου. Ἐφάνη ἡ κοινή Βασιλεία. Ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ μέσα μας ἤδη ἐμφανίζεται, ἀνατέλλει, ἔρχεται και σκηνώνει, καθώς ἐτοιμαζόμαστε νά ἐκφράσουμε στην ὑπαρξί μας τό μυστήριο της Ζωῆς και της Ἀναστάσεως, στην Θεία Λειτουργία.

Σέ λίγο τά τίμια δῶρα θά μεταβληθοῦν σέ «ὄντως ζωή». Σέ ἀληθινή τροφή, τήν ὁποία ἔχει ἀνάγκη νά προσλάβῃ για

«νά ξήση ὁ ἄνθρωπος». Σ' αὐτὴν τὴν ἑορτὴ τοῦ ἐρχομοῦ θά ψάλουμε καί πάλι «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος, Κύριος Σαββα-  
ώθ, πλήρης ὁ οὐρανός... εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος...» καί θά  
Τοῦ προσφέρουμε τὰ «Σά ἐκ τῶν Σῶν...», ὥστε νά συνεχί-  
σουμε τὴν μαρτυρία τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ  
Κυρίου.

Αὐτό τό μυστήριο τῆς ἀνακαινίσεως καί τῆς ἀναδημιουρ-  
γίας, τό ὁποῖο ἤδη ζοῦμε μέσα στήν Θεία Ἱερουργία, πλαι-  
σιώνεται καί γιγαντώνεται ἀπό τό ἄλλο μέγα μυστήριο τῆς  
Ἀρχιερωσύνης, τῆς Ἐπισκοπικῆς διακονίας, τῆς ὁποίας σέ  
ἀξιώνει ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία Του.

Τό τεράστιο πνευματικό, Ἱεραποστολικό, κοινωνικό καί  
ἀνθρωπιστικό σου ἔργο στήν Κεντρική Ἀφρική θά συνεχι-  
σθῆ μέ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ καί τὴν πολύτιμη συνεργασία τῶν  
διακόνων τῆς ἀγάπης. Θά παρακολουθοῦμε τὴν ἐξέλιξι καί  
τὴν πολυσχιδῆ προσπάθειά σου μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί  
θά συμπορευόμαστε, θά συμμεριζόμαστε καί μεις τόν ἀγῶνα  
σου γιά πολύ καί καρποφόρο θερισμό.

Ἀγαπητέ μου Μελέτιε, ἐψηφισμένε Ἐπίσκοπε τῆς Ἐκκλη-  
σίας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου,

Αὐτὴν τὴν στιγμή μέ προσευχητικὴ διάθεσι ἐπικαλοῦμαι  
τὴν πρεσβεία τῆς Μητέρας τοῦ Κυρίου, τῆς Κυρᾶς τῶν Ἀγγέ-  
λων, τῶν Ἁγίων ἀσκητῶν καί Ὁσίων, τοῦ ὁσίου Σάββα, τοῦ  
ἁγίου Νεκταρίου, τῶν Ταξιαρχῶν καί τῆς ἁγίας Αἰκατερί-  
νης τῆς Πανσόφου.

«Κύριε ἐλέησον τόν δοῦλον Σου...» καί «ἐπάκουσον ἡμῶν  
τῶν δεομένων Σου ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ». Εἶναι ὥρα περισυλλο-

γῆς, στιγμή φρικτῆ, κατὰ ἄνθρωπον ὁ χρόνος σταματᾷ καί  
παραχωρεῖ τὴν θέσι του στήν αἰωνιότητα, ἡ ὁποία «μετρᾷ  
ὡς ἡ ἡμέρα ἢ ἡχθές...» στά μάτια τοῦ Παντελεήμονος Θεοῦ.

«Κρῖνον με, Κύριε, ὅτι ἐν ἀκακία μου ἐπορεύθην...», θά  
ὁμολογῆς πάντοτε μέ τὴν παρηρησία τῆς πνευματικῆς ζωῆς  
καί τῆς νηπτικῆς ὁμολογίας, ἀφοῦ πάντοτε ἦσουν καί παρα-  
μένεις ἕνας ἀγωνιστῆς μοναχός μέ πυξίδα προσανατολισμοῦ  
σου τὴν προσευχή καί τὴν νηστεία.

Καί τώρα σέ καλῶ νά ἔλθης νά ἀκουμπήσης στό ἱερό θυ-  
σιαστήριο καί νά συγχορεύσης μετά τῶν ἁγίων Μαρτύρων  
καί μέ τόν Προφήτη Ἡσαΐα.

Νά εἶσαι εὐλογημένος, νά εἶσαι πολύχρονος καί εὐτυχι-  
σμένος πάντοτε στήν ζωὴ σου καί στήν διακονία σου. Νά  
ἀξιῶνεσαι νά ζῆς στιγμές καρπῶν πνευματικῶν γλυκυτάτων  
καί παρουσίας εὐωδιαστῆς τῆς Βασιλείας τοῦ Ἰησοῦ στήν  
ἐπισκοπικὴ σου πορεία.



**ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ  
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ**

Καρυαί τῆ 5-11-2006

Ἄρ. πρωτ. Φ.2/5<sup>β</sup>/2042

Πανοσιολογιώτατον  
Καθηγούμενον  
Ἱεραῶς Μονῆς Γρηγορίου  
Ἀρχιμανδρίτην Γεώργιον  
εἰς Αὐτήν

Τὴν Ἑμετέραν ἀγαπητὴν Πανοσιολογιότητα  
φιλαδέλφως ἐν Κυρίῳ προσαγορεύομεν.

Λαβόντες γνῶσιν τῆς γενομένης ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς Ἐπισκόπου Κατάγκας τοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς καθ' Ἑμᾶς Ἱεραῶς Μονῆς καὶ ὑπευθύνου τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Κλιμακίου ἐν Κολουέζι Ζαῖρ Ἱερομονάχου Μελετίου, προαγόμεθα ὅπως διὰ τοῦ παρόντος ἱεροκοινοσφραγίστου ἡμῶν γράμματος ἐκφράσωμεν τὴν ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ἡμετέραν χαρὰν καὶ συγκίνησιν, μετὰ τῶν ὀλοθέρων συγχαρητηρίων εὐχῶν ἐκ μέρους πάντων τῶν ἀγιορειτῶν πατέρων.

Ἔχομεν τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ στελέχωσις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας μέ τό πρόσωπον τοῦ προ-

μνησθέντος ἀδελφοῦ ἀποβήσεται ἐπ' ἀγαθῷ Αὐτῆς, συσφιγούσης τόν σύνδεσμον μετὰ τοῦ Ἁγιωνύμου Ἄθω καὶ ἐδραιουμένης ἐπὶ τὴν πατροπαράδοτον ἀγιορειτικὴν μοναστικὴν πνευματικότητα, τῇ δέ καθ' Ἑμᾶς Ἱεραῶ Μονῇ καὶ συνόλῳ τῷ ἀγιορειτικῷ μοναχισμῷ πολλὴν τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν καὶ τιμὴν περιποιεῖ.

Ἐπὶ δέ τούτοις ἐπικαλούμενοι ἐπὶ τῷ Θεοφιλεστάτῳ κ. Μελετίῳ τὴν εὐλογία τῆς Ἐφόρου τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου καὶ κοινῆς Μητροῦς πάντων τῶν Χριστιανῶν Ἑπεραγίας Θεοτόκου, πρὸς ἐπαξίαν ἐπιτέλεσιν τῆς ἀρχομένης ὑψηλῆς διακονίας αὐτοῦ καὶ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν συγχαίροντες Ἑμῖν, διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ φιλαδελφίας

*Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι  
καὶ Προϊστάμενοι τῶν εἴκοσιν Ἱεραῶν Μονῶν  
τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω.*





**ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**  
**ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ**  
**ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ**  
**ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ\***

**Η** σημερινή παραβολή του Ίεροῦ Εὐαγγελίου, τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου, μᾶς προβάλλει ὡς παράδειγμα τήν τελωνική προσευχή, πού γίνεται μέ συντετριμμένη καρδιά. Συγχρόνως μᾶς προτρέπει νά ἀποφύγουμε τήν φαρισαϊκή προσευχή, ἡ ὁποία γίνεται μέ αὐτοδικαίωσι καί μέ κατάκρισι.

Κανένας πνευματικός ἀγώνας δέν μπορεῖ νά γίνη χωρίς τήν προσευχή. Τά νοήματα τῆς παραβολῆς αὐτῆς ἔχουν πολύ μεγάλη σημασία ἰδιαίτερος τώρα, ἀφοῦ σέ λίγο θά κληθοῦμε σέ ἐντονότερους πνευματικούς ἀγώνας καί ἀφοῦ ἡ προσευχή εἶναι τό κυριώτερο ὄπλο στόν πνευματικό ἀγώνα.

Ὅμως τό ὄπλο αὐτό εἶναι ἀνενέργητο, ἐάν δέν συνοδεύεται ἀπό βαθειά ταπείνωσι. Ὅχι μόνον εἶναι ἀνενέργητο, ἀλλά κάνει καί κακό στήν ψυχή του ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προσεύχεται φαρισαϊκῶς. Γι' αὐτό μᾶς προειδοποιεῖ ἡ Ἐκκλησία: «προσεύχεσθε» –χωρίς προσευχήν τίποτα τό καλό δέν γίνεται–, ἀλλά «προσεύχεσθε τελωνικῶς». Δέν μᾶς σώζει ἡ προσευχή μᾶς σώζει ἡ τελωνική προσευχή, ἡ προσευχή μέ

(\*) Ὁμιλία εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας τῆ 6<sup>η</sup>/19<sup>η</sup> Φεβρουαρίου 1989 ἐπί τῆ ἀναχωρήσει τοῦ ἱερομονάχου Μελετίου εἰς τήν Ἀφρικὴν τό πρῶτον.

βαθειά ταπείνωσι καί μέ συντετριμμένη καρδιά. Ὅταν λέμε τήν προσευχή «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλόν» καί αἰσθανώμεθα τό «ἁμαρτωλόν», τότε καί τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ» πιάνει. Ὅταν δέν αἰσθανώμεθα «τόν ἁμαρτωλόν», δέν πιάνει τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ».

Ἔτσι παιδαγωγούμενοι, μποροῦμε νά προσευχώμεθα ἐπαξίως καί στό κελλί μας ἀλλά καί στόν Ναό, ὅπως καί ἐν τῷ Ναῷ εἰσῆλθον ὁ τελώνης καί ὁ φαρισαῖος νά προσευχηθοῦν. Βέβαια ὁ Ναός ὁ δικός μας πλέον δέν εἶναι ὁ Ναός ὁ Νομικός, τῆς σκιᾶς καί τοῦ Νόμου, ἀλλά εἶναι ὁ Ναός τῆς Χάριτος, εἶναι ὁ Ναός τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἶναι ὁ Ναός ὁ ὁποῖος καθηגיᾶσθη μέ τό αἷμα ὄχι τράγων καί μόσχων, ὅπως λέγει ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή, ἀλλά μέ τό Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτόν λοιπόν τόν Ναό ταπεινῶς προσερχόμενοι καί προσευχόμενοι, ζοῦμε τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τήν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, τήν θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶναι θυσία γιά ὅλον τόν κόσμο.

Ἐάν δέν σταθοῦμε μέ βαθειά ταπείνωσι καί συντετριμμένη καρδιά μέσα στόν Ναό τοῦ Θεοῦ, δέν θά αἰσθανθοῦμε τό μυστήριο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Δέν θά αἰσθανθοῦμε τό νόημα τῆς Θείας Λειτουργίας. Δέν θά ζήσουμε τήν Θεία Λειτουργία. Ὅταν ὅμως σταθοῦμε μέ βαθειά ταπείνωσι, τότε πολλά καί καινά μυστήρια θά μαθητευθοῦμε στήν Ἁγία μας Ἐκκλησία, τά ὁποία κυρίως ἐκφράζει ἡ Θεία Λειτουργία.

Ἐνα ἀπό τά μυστήρια αὐτά, ἴσως τό κεντρικώτερο, εἶναι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός προσφέρεται ἐπάνω στόν Γολγο-

θᾶ, καί σέ κάθε Θεία Λειτουργία, ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καί σωτηρίας. Γιά τήν σωτηρία καί ζωή ὅλου τοῦ κόσμου, ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ἔτσι στήν Θεία Λειτουργία δέν μπορούμε νά ζοῦμε ἐγωϊστικά, σκεπτόμενοι μόνον τήν σωτηρία μας, ἀλλά μᾶς ἀνοίγεται μία θέα μεγάλη, νά δοῦμε καί νά πονέσουμε ὅλο τόν κόσμο, ὅπως τόν βλέπει καί τόν πονάει ὁ Θεός. Καί νά αισθανθοῦμε ὅτι ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιά ὄλους τούς ἀνθρώπους, γνωστούς καί ἀγνώστους, ὁμοεθνεῖς καί ἑτεροεθνεῖς, ἄσπρους καί μαύρους. Καί γι' αὐτό ὀρθῶς ἐλέχθη ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι τό κέντρο τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς. Μέ τό «δί' εὐχῶν» τῆς Θείας Λειτουργίας ἀρχίζει τό «εὐλογητός» τῆς Ἱεραποστολῆς. Ἱεραποστολῆς ὄχι μόνον πρὸς τούς ἄλλοεθνεῖς, ἀλλά καί πρὸς τούς ὁμοεθνεῖς. Κανείς δέν μπορεῖ νά φύγη ἀπό τήν Θεία Λειτουργία χωρίς πόνο, σκέψι καί ἀγάπη γιά ὄλους τούς ἀνθρώπους· τούς γνωστούς καί τούς ἀγνώστους, τούς χριστιανούς καί τούς μὴ χριστιανούς.

Ἐπειδὴ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία ἔτσι ζῆ τό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μέσα στήν Θεία Λειτουργία, εἶναι πάντοτε Ἐκκλησία Ἀποστολική, Ἐκκλησία ἡ ὁποία πονάει γιά ὅλο τόν κόσμο, Ἐκκλησία πού ἐπιθυμεῖ τόν φωτισμό ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅπως λέμε καί στό μυστήριο τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, καί στήν κουρά τοῦ Μοναχοῦ· «Εὐλογητός ὁ Θεός ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν». Ἀφοῦ θέλει ὁ Θεός, ὁ Οὐράνιος Πατέρας μας, «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν», μπορεῖ νά μὴ θέλουμε τό ἴδιο καί ἐμεῖς πού

εἴμεθα δικοί Του καί πού μέσα στήν Θεία Λειτουργία λαμβάνουμε τό ἦθος τό δικό Του, πού εἶναι ἦθος σταυρικό καί θυσιαστικό γιά ὄλους τούς ἀνθρώπους;

Μέ αὐτό τό πνεῦμα διεξάγεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή, εἴτε στό ἐσωτερικό εἴτε στό ἐξωτερικό. Μέ αὐτό τό πνεῦμα πρέπει νά διεξάγεται, γιά νά εἶναι καί ἀληθινά Ὁρθόδοξος. Καί μέ αὐτό τό πνεῦμα ὁ ἀείμνηστος πατήρ Κοσμάς προσέφερε τόν ἑαυτό του θυσία ζῶσα ὑπέρ φωτισμοῦ τῶν ἀδελφῶν μας Ἀφρικανῶν, αὐτῶν τῶν ταπεινῶν καί πτωχῶν ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ, περὶ τῶν ὁποίων εἶπεν ὁ Κύριος τήν παραβολήν· «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». Οἱ ἀδελφοί μας αὐτοὶ εἶναι σήμερα περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οἱ ἐλάχιστοι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Θεός ἠθέλησε νά καλέσῃ κοντά του τόν πατέρα Κοσμά καί νά τόν ἀναπαύσῃ ἀπὸ τῶν κόπων αὐτοῦ. Ἡ ἀδελφότης μας, πιστεύω Θεῖω Πνεύματι κινουμένη, ἀπεφάσισε νά ἀποστείλῃ τόν πατέρα Μελέτιο, νά προσφέρῃ καί αὐτός ταπεινά τήν διακονία του στό ἔργο τό ὁποῖο εἶχε ἀρχίσει ὁ ἀείμνηστος καί μακαριστός πατήρ Κοσμάς. Ἦλθε ἡ ὥρα νά ἀναχωρήσῃ. Εὐχόμεθα ὁ Θεός νά εὐλογῇ τήν πορεία του καί νά τόν σκεπάσῃ. Ἡ Κυρία Θεοτόκος νά εἶναι μετ' αὐτοῦ καί οἱ προστάται τῆς Μονῆς μας, ὁ ἅγιος Νικόλαος, ὁ ὅσιος Γρηγόριος καί ἡ ἁγία Ἀναστασία. Ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία ὄλους τούς ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας ικανώνει καί τελειώνει εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς των, τό Πανάγιο Πνεῦμα, πού εἶναι ἡ κινητήριος δύναμις κάθε ἀποστολῆς

στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, νά φωτίζη καί ἐνεργῆ διὰ τοῦ πα-  
τρὸς Μελετίου, εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ  
Ἁγίου Πνεύματος καί εἰς στερέωσιν καί αὔξησιν τῆς Ἁγίας  
μας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.



## «ΗΤΑΝ ΘΕΪΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ»<sup>(\*)</sup>

Σεβαστέ μου Γέροντα,  
σεβαστοί μου πατέρες και αδελφοί,

Πρὶν ἀναχωρήσω στὴν Ἀφρική, γιὰ τὴν μαύρη Ἑπειρο, γιὰ τὰ Ἕθνη τὰ ὁποῖα δὲν ἐγνώρισαν Θεόν, θὰ ἤθελα νὰ πῶ μερικές σκέψεις, τίς ὁποῖες θὰ ἔλεγα τὸ βράδυ στὴν σύναξι πού κάνουμε κάθε Κυριακή. Ἐπειδὴ ὅμως φεύγω ἐκτάκτως, παρεκάλεσα τὸν Γέροντα νὰ μοῦ ἐπιτρέψη νὰ τίς πῶ τώρα.

Εἶμαι σαράντα ἐνὸς ἐτῶν. Μερικές φορές καταλαβαίνω εἴτε ἀπὸ τὴν προσευχή εἴτε ἀπὸ ὠρισμένες σκέψεις, ὅτι κάποια πράγματα τὰ ὁποῖα ζητοῦμε στὴν προσευχή μας, πολὺ-πολύ βαθειά καὶ ἀνυποψίαστα, φανερώνονται μπροστά μας, πραγματοποιοῦνται, καὶ τότε λέμε: Αὐτὸ πού εἶχα ζητήσει κάποτε ἀπὸ τὸν Θεό, τώρα γίνεται πραγματικότης. Πράγματι, Γέροντα, τώρα ἐκπληρώνονται μερικά πράγματα πού εἶχαν ἐμφανισθῆ σάν μυστικές, ἀδιόρατες ἐπιθυμίες μέσα στά σαράντα χρόνια τῆς ζωῆς μου. Αὐτές οἱ στιγμές, νομίζω, πὼς ἦταν θεϊκές στιγμές. Τώρα πού ἐρμηνεύονται λέω· πόσο τυφλὸς ἦμουν τότε, πού δὲν μποροῦσα νὰ τὸ συνειδητοποιήσω αὐτό, παρὰ μόνον ἐλάχιστες φορές στὴν ζωὴ μου.

Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἕως ὅτου μεγάλωσα ἕνας πόθος ἔκαιγε μέσα στὴν καρδιά μου· νὰ γίνω κληρικός. Τὸν μοναχισμό δὲν τὸν ἐγνώριζα. Αὐτὸς ὁ πόθος μέ συνώδευε σὲ ὅλη μου

---

(\*) Ὁμιλία τοῦ π. Μελετίου εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ δι' Ἀφρικήν, τῇ 6<sup>ῃ</sup>/19<sup>ῃ</sup> Φεβρουαρίου 1989.

τήν παιδική και έφηβική ζωή. Όταν κατόπιν πήγα στην Λαμία, στην εκκλησιαστική σχολή, επισκέφθηκα για πρώτη φορά ένα Μοναστήρι. Τότε είπα: έδω θά πρέπει να τελειώσω την ζωή μου, στο Μοναστήρι.

Στην σχολή όπου έμεινα, όταν διάβαζα τά περιοδικά «Ένορία» και «Έκκλησία» και έβλεπα τίς μελέτες του Κηθύρων Μελετίου, έλεγα: τί ώραϊο όνομα αυτό! Μακάρι να μέ έλεγαν και έμένα Μελέτιο. Και ήλθαν τά πράγματα έτσι, και έγινε Μοναχός και ώνομάσθηκα Μελέτιος.

Όταν έβλεπα τό Μοναστήρι μας τίς κάρτες, έλεγα: τί ώραϊο Μοναστήρι αυτό! Μακάρι να μέ αξίωνε ό Θεός να ήμουν α σ' αυτό τό Μοναστήρι. Τά έφερε έτσι ό Θεός, πού άναγκαστικά μās πήρε από την Χαλκίδα και μās έφερε έδω.

Όταν έγνώρισα έσας Γέροντα τό 1969-70, -τότε ήμουν μαζί μέ τόν πατέρα Είρηναίο, και οι δύο παιδιά της θεολογικής Σχολής-, και μās μιλούσατε για τόν μοναχισμό, -τότε ήσασταν λαϊκός έσεϊς-, έλεγα από μέσα μου: τί ώραϊος άνθρωπος! Γιατί να μή γίνη και αυτός Μοναχός, να πāμε και έμεις κοντά του; Τήν δεύτερη φορά πού σās συνάντησα, σās είπα: γιατί δέν γίνεσθε κληρικός κύριε Γεώργιε; Και μου απαντήσατε: σκέπτομαι να γίνω. Τότε και έγω έμεινα κοντά σας. Κατόπιν έγινε Μοναχός, μέ τίς ευχές σας Γέροντα, Κληρικός, Διάκονος, Πρεσβύτερος.

Κάποια φορά, τό 1980, μόλις είχαμε επιστρέψει από την Θεσσαλονίκη μαζί, και είχε έλθει και ό πατήρ Γρηγόριος Μιχαηλίδης, συντρώγαμε στο άρχονταρίκι. Τότε είπατε στον πατέρα Γρηγόριο: στην πανήγυρι της Άγίας Άναστασίας θά

κάνουμε και τόν πατέρα Μελέτιο Πνευματικό. Έγω όμως είπα: δέν γίνεται αυτό τό πράγμα, Γέροντα, διότι είμαι πολύ νέος και, αφού έγω ποιμαίνομαι, πώς θά ποιμαίνω άλλους; Λέγει ό πατήρ Γρηγόριος: θά ήθελα να απαντήσω έγω αντί για τόν Γέροντα σέ σένα. Άκουσες; Άλλοίμονο σέ μās πού δέν είμαστε σέ συγκεκριμένη ύπακοή, όπως έσεϊς: και θά ποιμαίνεσαι και θά ποιμαίνης. Πράγματι! Από τότε τό θεωρούσα πολύ σημαντικό αυτό πού είπε ό πατήρ Γρηγόριος, και προσπαθούσα πάντοτε να κάνω ύπακοή. Δυστυχώς όμως, Γέροντα, τό ξέρετε, και έσεϊς και οι άδελφοί, πόσο ζωηρός τύπος είμαι, και ότι δέν τά καταφέρνω πάντοτε και σās στενοχωρῶ.

Ό θάνατος του πατρός Κοσμā άλλαξε πάλι έντελῶς τά πράγματα.

Πρίν μιλήσω όμως γι' αυτό, θά ήθελα να πῶ ότι και τό όνομα άκόμη του πατρός Κοσμā περιποιεί, άδελφοί, τιμή για τό Μοναστήρι μας, διότι ό πατήρ Κοσμās ήταν ένας Άποστολος, ένας εργάτης του Ευαγγελίου, πού άφησε τά κόκκαλα του στην Άφρική και πρεσβεύει για μās.

Τώρα, τί μέ έκανε να δεχθῶ χωρίς αντίρρηση σέ σās, Γέροντα, να πάω κάτω στην Άφρική; Δέν ξέρω έάν σās τό είπα χθές, ότι τρία πράγματα με κάνανε. Όταν ήρθατε προχθές απ' έξω, μετά τόν θάνατο του πατρός Κοσμā, ήρθα να σās δῶ, για να συζητήσουμε για τίς δουλειές του οικονομείου. Έσεϊς όμως μου είπατε: «περίμενε, διότι θέλω να συζητήσουμε κάτι άλλο». Πράγματι, αρχίσατε να μου λέτε για τόν πατέρα Κοσμā. Στο τέλος προσθέσατε: «Πάτερ Μελέτιε, τί θά γίνη

τό ἔργο τοῦ πατρός Κοσμᾶ;» Ἀπήνησα: «Γέροντα, ὅ,τι σᾶς φωτίση ὁ Θεός κάνετε». Καί ἐσεῖς: «Νομίζω ὅτι πρέπει νά τό ἀναλάβῃς ἐσύ». Τότε κατάλαβα, ἀπό τόν πόνο πού μοῦ τό λέγατε, ὅτι δέν μποροῦσα νά ἀρνηθῶ. Πράγματι, ἡ ἐπιθυμία σας αὐτή μοῦ μίλησε βαθειά στήν καρδιά μου καί δέν στενοχωρήθηκα καθόλου. Καί τώρα φεύγω καί δέν στενοχωριέμαι γιατί φεύγω· σάν νά μέ ἔχη πιάσει μία ἀναισθησία. Τό ἕνα ἦταν αὐτό.

Τό δεύτερο εἶναι ἕνα γεγονός μέ τόν πατέρα Κοσμᾶ. Τό καλοκαίρι, πού ὁ πατήρ Κοσμᾶς ἦταν ἐδῶ, εἶχα τήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ μου ἀνοιχτή. Ἐτυχε νά περνᾷ ἀπό ἐκεῖ καί μοῦ λέγει· «τί κάνεις πάτερ Μελέτιε;». «Καλά, πάτερ Κοσμᾶ, τοῦ ἀπαντῶ, ἔλα μέσα». Τοῦ προσέφερα ἕνα καφέ, καί αὐτός μοῦ λέγει· «εἶπα στόν Γέροντα νά σέ πάρω κάτω στήν Ἀφρική. Ὁ Γέροντας ὅμως εἶπε· “ὄχι τώρα, ἀλλά τήν ἄλλη φορά πού θά ἔρθῃς”. Ὅταν ξανάρθω, λοιπόν, θά πάρω ἐσεῖνα καί τόν πατέρα Ἰγνάτιο». Ὅμως δέν μπόρεσε νά ξαναέλθῃ, διότι τόν πῆρε ὁ Θεός. Σκέπτομαι, ὅτι αὐτό πού εἶχε πῆ τότε ὁ πατήρ Κοσμᾶς ἐρμηνεύεται τώρα.

Καί τό τρίτο εἶναι τό ἐξῆς: Μόλις μοῦ εἶπατε γιά τήν Ἀφρική, τήν ἄλλη ἡμέρα, πῆρα ἕνα γράμμα ἀπό μία κυρία πού ἐξομολογῶ, ἡ ὁποία μέ ρωτοῦσε πάντοτε· «τί εὐθύνη Πάτερ ἔχουμε γιά τήν Ἱεραποστολή;» Ἐγώ τῆς ἔλεγα· «εἰρήνευε εὐλογημένη, κοίτα τήν ψυχή σου τώρα». Ἐχθές μοῦ ἔγραψε, χωρίς νά ξέρῃ τίποτα, ὅτι· «πάτερ, ἔχω χάσει πρόωρα πέντε παιδιά μέ ἀποβολές. Θέλω νά μοῦ συστήσετε νά βαπτίσω πέντε παιδιά, εἴτε ἐδῶ εἴτε στήν Ἀφρική».

Ἐτσι κατάλαβα ὅτι εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νά πάω στήν Ἀφρική καί νά συνεχίσω τό θεάρεστο ἔργο τοῦ πατρός Κοσμᾶ. Πιστεύω στίς προσευχές σας καί ἔτσι ξεθαρρεύω, γιά νά πάω νά ἀρχίσω, Γέροντα, τό ἔργο αὐτό τοῦ Εὐαγγελίου.

Συγχωρέστε με, ἐάν αὐτό πού θά πῶ εἶναι διδασκαλία. Τό σημερινό Εὐαγγέλιο πού ἀκούσαμε, τοῦ τελώνου καί τοῦ φαρισαίου, μᾶς δείχνει ὅτι ὁ δρόμος τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ὁ δρόμος τῆς ταπεινώσεως. Θά ἤθελα καί ἐγώ, πού δέν ἔχω τήν ταπεινώσι, νά ζητήσω ἀπό τήν ἀγάπη σας νά εὐχεσθε γιά μένα νά μοῦ δίνη ὁ Θεός ταπεινώσι.

Ἐπειδή σάν ἄνθρωπος σᾶς ἔχω στενοχωρήσει, Γέροντα, καί ἐσᾶς καί τούς ἀδελφούς, ζητῶ συγχώρησι ἀπό ὅλους ὄσους ἐλύπησα, εἴτε μέ τήν θέλησί μου εἴτε ἄθελά μου. Σήμερα μάλιστα τό πρῶτό σκεπτόμουν· πόσες φορές ἔχω ἀδικήσει τόν ἑαυτό μου, ὅταν εἴτε ὁ Θεός εἴτε ὁ Γέροντας εἴτε οἱ ἀδελφοί μέ εἶχανε ταπεινώσει, καί ἐγώ δέν δεχόμουν· τίς ταπεινώσεις; Νά! τώρα φεύγω, καί θά εἶμαι ξεκρέμαστος στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Αὐτό μέ κάνει ἔτι περισσότερο νά σᾶς θυμᾶμαι καί νά ἐλπίζω στίς προσευχές σας. Θά μέ συγχωρήσετε, πού θά πῶ μιά συμβουλή πρὸς τούς νεωτέρους ἀδελφούς τώρα πού φεύγω: Ἀδελφοί νά ὑπομένουμε τίς ταπεινώσεις, εἴτε εἶναι ἀπό τόν Θεό εἴτε εἶναι ἀπό τόν Γέροντα εἴτε εἶναι ἀπό τούς ἀδελφούς. Καί ὅταν δεχόμαστε αὐτές τίς ταπεινώσεις, τότε πραγματικά μᾶς χαριτώνει ὁ Θεός. Ἐνα πρᾶγμα ζητῶ ἀπό τόν Θεό· νά μοῦ δώσῃ ζῆλο, ὥστε νά πάω νά ἐργασθῶ γιά τήν δόξα Του, καί νά μοῦ δώσῃ καί ταπεινώσι.

Εὐχαριστῶ ἐσᾶς Γέροντα καί ὄλους τοὺς Πατέρες, διότι  
χρεωστῶ πολλά σέ ὄλους σας. Νά εὐχαριστήσουμε καί τά  
γεροντάκια μας, αὐτά πού ἔχουν κοιμηθῆ, τά ὅποια πραγμα-  
τικά μᾶς ἔχουν βοηθήσει ὄλους μας. Ἰδιαιτέρως εὐχαριστῶ  
τόν γέροντα Δαμιανό, πού εἶναι τώρα ἐδῶ, ὁ ὅποιος πραγμα-  
τικά μᾶς ἔχει βοηθήσει πάρα πολύ. Μοῦ ἔλεγε πάντοτε· «νά  
ἀγωνίζεστε, νά ἀγωνίζεστε, νά ἔχετε ταπεινώσι καί ὁ Θεός  
θά σᾶς εὐλογῇ».

Δέν ἔχω νά πῶ τίποτε ἄλλο, παρὰ καί πάλι σᾶς παρακαλῶ  
νά εὐχεσθε γιά μένα, ὅσο μακρῶ καί ἂν εἶμαι, καί ὁ Θεός  
νά εὐλογῇ τό ἔργο τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ, τό ὅποιο θά ἀρχίσω-  
με τώρα καί πάλι.

Νά βάλω μία μετάνοια σέ ὄλους τοὺς Πατέρες.



**ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΛΟΥΕΖΙ**

**κ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ**

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ**

**ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΤΗΡΙΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ(\*)**

...Αγάπησα τόν Άφρικανικό λαό μέ ὅλη μου τήν ψυχή, ἀλλά καί ἀγαπήθηκα ἀπό αὐτόν, ὅσο δέν μπορεῖ νά ἐκφρασθῆ μέ λόγια. Ἦταν καί εἶναι τά ἀδέλφια μου, οἱ συγγενεῖς μου, οἱ γνωστοί μου μέ ὅλη τήν σημασία τῆς λέξεως. Ἐμεινα κοντά τους σέ ὅλες τίς στιγμές τῆς ζωῆς τους, ἀλλά καί αὐτοί ἀνταποκρίθηκαν καί ἀνταπέδωσαν τήν εὐγνωμοσύνη τους δίνοντας τόν καλλίτερο ἑαυτό τους...

...Ἀξιώθηκα ἀπό τόν Πανάγαθο Θεό καί ἀπό τόν ἅγιο Εὐαγγελιστή Μάρκο νά βαπτίσω καί εἰσαγάγω στήν Ἁγία μας Ἐκκλησία πάνω ἀπό εἴκοσι δύο χιλιάδες ἀδελφούς Ἀφρικανούς καί νά εὐλογήσω πάνω ἀπό δύο χιλιάδες γάμους. Εἶδα, ἄκουσα, ἔνοιωσα καί εὐλογήθηκα μέ ἄπειρες ἐμπειρίες. Ἀκολούθησαν πολλές φορές καί ἔντονοι πειρασμοί, μέχρι θανάτου καί ἐξοντώσεως, ἀλλά Κύριος ὁ Θεός ἄπλωνε κάθε φορά τό χέρι Του καί μᾶς ἔβγαζε ἀπό τήν κάμινο τῶν δοκιμασιῶν...

...Σέ λίγο θά εἶμαι ὁ πνευματικός πατέρας τῶν ἀγαπημένων μου Ἀφρικανῶν ἀδελφῶν καί ἀναλογίζομαι τό βᾶρος

---

(\*) Ἐξεφωνήθη εἰς τόν Ναόν τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα Ἀλεξανδρείας, τήν 25ην Νοεμβρίου 2006.



της ευθύνης του αξιώματος, αλλά και τό χρέος έναντι των αδελφών μου, υπέρ ὧν Χριστός απέθανε.

Από ἐδῶ και ἔμπρός θά πρέπει νά εἶμαι περισσότερο ζηλωτής του Εὐαγγελίου, περισσότερο ἀδελφός, περισσότερο ἀχθοφόρος τῆς ἀγάπης και περισσότερο διάκονος σέ κάθε μορφή διακονίας. Οἱ πειρασμοί στόν ἀφρικανικό χῶρο ὄλο και περισσότερο θεριεύουν...

...Ζητῶ ἀπό τόν Ἅγιο Θεό νά μου δώση ἐκεῖνο τό ἀνδρεῖο φρόνημα, τό ὅποιο ἔχει ὁ στρατιώτης πού ἀψηφᾶ κάθε κίνδυνο ἔναντι τοῦ ἐχθροῦ, ὥστε και ἐγώ νά ἔχω τεταμένες τίς αἰσθήσεις σέ κάθε κίνδυνο και σέ κάθε παγίδα, ἀπό ὅπου και ἄν προέρχεται.

Ζητῶ νά μου δώση ὁ Πανάγαθος Θεός τήν ἐπιμέλεια πού ἔχει ὁ καλός και ἄξιος γεωργός, νά σπέρνω ἀσταμάτητα, νά θερίζω ἀπλόχερα και νά χαίρωμαι γιά τήν σωτηρία ψυχῶν ἀθανάτων, πού σήμερα εἶναι ἔρμαιο τῶν ποικίλων ἐχθρῶν, φανερῶν και ἀφανῶν, δυναστικῶν και πανούργων.

Τό τρίτο πού ζητῶ, πολύ ἀναγκαῖο και πολύ σπουδαῖο στήν ἱερή μου διακονία, εἶναι νά μου δώση ὁ Ἅγιος Θεός τήν φροντίδα τοῦ Καλοῦ Ποιμένος. Νά ἔχω σοφία, γιά νά ὀδηγῶ τά λογικά μου πρόβατα σέ λειμῶνες θαλερούς και ἀειζῶους. Νά ἔχω ἀντοχή και καρτερία νά μετρῶ και νά ξαναμετρῶ τά λογικά πρόβατα πού ἔχουν γραφή στήν Βίβλο τῆς Οὐρανίας Ζωῆς, γιά νά μή χαθῆ κανεῖς ἀπό ὄλους αὐτούς πού δέχθηκαν τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος και τίς δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Και ἕνα τέταρτο πρᾶγμα ζητῶ νά μου χαρίση ὁ Ἅγιος Θεός: Νά κρατῶ σταθερά τήν ἀγία και ἄμωμη Πίστι μας, ὅπως μᾶς τήν παρέδωσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες κατά τήν διαδρομή τῆς ἱστορίας. Σήμερα ἡ αἵρεσις θέριεψε και ἀπεκάλυψε τό πραγματικό της πρόσωπο. Ὅλοι μιλοῦν γιά τόν Θεό, ὄλοι κρατοῦν τήν Βίβλο, ὄλοι φωνάζουν και κτυποῦν τά χέρια τους, ὄλοι θέλουν νά εἶναι προφήτες και μεσσίες. Ἀλλά ὁ ἀληθινός Χριστός, ὁ ἀληθινός Μεσσίας, βρῖσκεται στήν Ἁγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας...



**ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ  
ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ  
ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗΝ  
ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ  
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΗΜΩΝ ΜΟΝΗΝ (2-12-2006)**

**Η**εοφιλέστετε Ἐπίσκοπε Κοίωεζι καὶ ἀγαπητό μοι ἐν Κυ-  
ρίῳ τέκνον, Κύριε Μελέτιε,

Παράδοξα σήμερον εἶδομεν ἐν τῇ Μονῇ Γρηγορίου.

Ὅ ποτέ ὑποτακτικός Μελέτιος, σήμερον ἔρχεται ὡς Ἀρ-  
χιερεύς.

Ὅ ταπεινός ἱερομόναχος καὶ συλλειτουργός, ὡς Ἐπίσκο-  
πος καὶ Προϊστάμενος τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως.

Ὅ ποιμὴν τῶν λογικῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων, ὡς Ἀρχι-  
ποίμην, ποιμὴν ποιμένων καὶ λαῶν πολλῶν.

Ὅ θύτης, ὡς Ἀρχιθύτης.

Ὅ ὡς πρεσβύτερος μετέχων τῆς Ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ,  
ὡς Ἀρχιερεύς μετέχων τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερωσύνης τοῦ  
Χριστοῦ.

Ὅ ὡς πρεσβύτερος εἰς τύπον Ἀποστόλου καὶ Συμβούλου  
τοῦ Ἐπισκόπου, ὡς Ἐπίσκοπος εἰς τύπον καὶ τόπον Χρι-  
στοῦ.

Εἶναι εὐκαιρὸν λοιπὸν νὰ ἐνθυμηθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ  
ἀγίου Χρυσοστόμου, ὅταν τό πρῶτον ἀνήλθε στὸν ἄμβωνα  
τῆς Ἀντιοχείας νὰ κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον:

*«Ἄρα ἀληθῆ τά συμβάντα περὶ ἡμᾶς; καὶ γέγονεν ὄντως  
τά γεγενημένα καὶ οὐκ ἐξηπατήμεθα; οὐδέ νύξ τά παρόν-  
τα καὶ ὄναρ, ἀλλ' ἡμέρα ὄντως ἐστὶ καὶ ἐγρηγόραμεν ἅ-  
παντες; Καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν, ὅτι ἡμέρας οὔσης,  
νηφόντων ἀνθρώπων καὶ ἐγρηγορότων, μειρακίσκος εὐ-  
τελής καὶ ἀπερριμμένος πρὸς ὕψος ἀρχῆς ἀνηνέχθη το-  
σοῦτον; ... Πόλις οὕτω μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, δῆμος  
θαυμαστός καὶ μέγας πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐτέλειαν κέχη-  
νεν, ὡς μέγα τι καὶ γενναῖον ἀκουσόμενος παρ' ἡμῶν»  
(Ὁμιλία πρώτη, ὅτε πρεσβύτερος προεχειρίσθη, 19).*

Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου.

Δέν ἐπεδίωξες νὰ γίνῃς Ἀρχιερεύς. Δέν ἠκολούθησες τὴν  
συνήθη σταδιοδρομίαν, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς τὴν Ἀρχιερωσύ-  
νην. Ἀντιθέτως μάλιστα ἐκ νεότητος ἠράσθης τὴν μοναδικὴν  
πολιτείαν καὶ ἐγκατέλειπες τριτοετῆς τὴν πανεπιστημιακὴν  
φοίτησιν. Ἦλθες εἰς τό Ἅγιον Ὅρος ἀγαλλομένῳ ποδί, διὰ  
νὰ ζήσης ὡς ταπεινός καὶ ἀπερριμμένος μοναχός, εὐφραινό-  
μενος εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου καὶ ἐπαναλαμβάνων μετὰ  
τοῦ Προφητάνακτος «ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ  
οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἀμαρ-  
τωλῶν» (Ψαλμ. πγ' 11).

Ἦγωνίσθης ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς κοινοβιάτης μοναχός. Δη-  
κόνησες φιλοτίμως εἰς πολλὰ διακονήματα. Διετέλεσες μέ-  
λος τῆς Γεροντικῆς μας Συνάξεως καὶ Ἀντιπρόσωπος παρὰ  
τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι. Παρέμεινες ὅμως πάντα ἕνας συνεπὴς  
κοινοβιάτης μοναχός.

Όταν δέ ο μακαριστός αδελφός μας, ιερομόναχος Κοσμάς Γρηγοριάτης, έτελειώθη μαρτυρικῶς ἐν Κονγκο τῆς Ἀφρικῆς, προθύμως ἔκανεσ ὑπακοήν καί μετέβησ εἰς Ἀφρικὴν, διὰ νά συνεχίσῃσ τό ἔργον του.

Ὁ Ἅγιος Θεός εὐλόγησε τήν θυσίαν σου καί ἠΐξησε τοὺς καρπούς τῆς διακονίας σου.

Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τήν ταπεινώσιν σου ἔνευσε ἀγαθά εἰς τήν καρδίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς Κυρίου Θεοδώρου καί σέ ἐκάλεσε, διὰ νά σέ καταστήσῃ Ἀρχιποίμενα τῆς ἐν Kolwezi-Katanga Ἐκκλησίας, ὑπέρ ἧς ἠνάλωσες 18 ἔτη τῆς ζωῆς σου.

Ὁ λύχνος ἐτέθη ἐπὶ ὑψηλοτέραν λυχνίαν.

Ὁ ἀνυψώσας τόν ταπεινόν καί ἄσημον νεανίαν Δαυίδ, τόν ποιμαίνοντα τά πρόβατα τοῦ πατρός του Ἰησοαί, ἐπὶ τήν βασιλικήν καθέδραν, ἀνύψωσε καί τήν Θεοφιλίαν Σου, τόν ποτέ νεανίαν, τόν βόσκοντα τά πρόβατα τοῦ πατρός του εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας, εἰς τήν ἐπισκοπικήν καθέδραν τοῦ Kolwezi.

Τώρα σέ περιμένουν μεγαλύτεροι ἀγῶνες καί μεγαλύτερες θυσίες.

Ὁ καλέσας Σε εἰς τήν ὑψηλήν αὐτήν διακονίαν Μέγας Ἀρχιερεὺς θά Σέ χαριτώσῃ καί ἐνδυναμώσῃ, διὰ νά ποιήσῃσ τά πρόβατά Του, τήν ἐκλογάδα Του.

Σέ ὑποδεχόμεθα σήμερον εἰς τήν Μετάνοιάν Σου, τήν Μονήν Σου, τήν ἐν Χριστῷ πνευματικὴν οἰκογένειάν Σου.

Σέ ὑποδεχόμεθα ἐδῶ, ἀπό ὅπου οὐδέποτε πνευματικῶς ἐχωρίσθῃσ ἢ θά χωρισθῃσ.

Σέ ὑποδεχόμεθα ἐδῶ, πού εἶναι ἡ βᾶσις Σου, ἡ ἀφετηρία Σου, τό ὄριμητήριό Σου.

Σέ ὑποδεχόμεθα ἐν ἀγαλλιάσει καί δοξολογία πρὸς τόν Ἅγιον Τριαδικόν Θεόν, τόν τιμήσαντά Σε καί διὰ Σοῦ τιμήσαντα καί τήν Ἀδελφότητά μας.

Σέ ὑποδεχόμεθα εὐχαριστοῦντες καί τόν Μακαριώτατον Πάπαν καί Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς Κύριον Θεόδωρον, δι' ὅσα ἀγαθά ὑπέρ τῆς Ἱεραποστολῆς καί Σοῦ ἔπραξεν ἢ πράττει, ἀναμνησκόμενοι εὐχαρίστως καί τοὺς πνευματικούς δεσμούς πού μᾶς συνδέουν μέ τήν Μακαριότητά Του.

Καί τώρα ὅλοι οἱ Γρηγοριάται Ἀδελφοί Σου κλίνομεν τό γόνυ τῆς ψυχῆς πρὸ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καί δεόμεθα: «Κύριε, διὰ πρεσβειῶν τῶν Ἁγίων προστατῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Νικολάου τοῦ ἐν Μύροις, Γρηγορίου τοῦ Κτίτορος καί Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, σκέπε, φύλαττε, ὁδήγει καί ἀγιάζε τόν Ἐπίσκοπον Μελέτιον, διὰ νά εἶναι πάντα ὄνομα καί πράγμα Θεο-φιλέστατος, φωτίζων καί τό ποιμνιόν Του καί ὁδηγῶν αὐτό εἰς νομάς Σωτηρίας».





ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ  
ΟΜΙΛΙΑ ΕΠΙ ΑΝΟΜΒΡΙΑ ΚΑΙ ΞΗΡΑΣΙΑ<sup>(\*)</sup>

**Ζ**οῦμε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡμέρες τραγικές ἐδῶ στὴν πατριίδα μας. Ὅλοι εἶδαμε τίς τρομακτικές πυρκαϊές πού σκόρπισαν καταστροφή στὴν νότια Ἑλλάδα. Ὅλοι πονοῦμε γιὰ τοὺς δεκάδες συνανθρώπους μας πού ἔχασαν τὴν ζωὴ τους, γιὰ τοὺς χιλιάδες πού ἔχασαν τίς περιουσίες τους καὶ τὰ σπίτια τους. Ὁ πόνος πολὺς. Ἡ προσευχή μας θερμὴ νὰ σπλαγχνισθῇ ὁ Θεός τὰ παιδιά Του.

Ἀλλά καὶ ἐδῶ στὴν περιοχὴ μας, ἂν καὶ δέν ἔχουμε φωτιές, ἔχουμε ὅμως μεγάλη ξηρασία ἀπὸ τὴν ἀνομβρία. Καὶ ἐδῶ οἱ γεωργοὶ εἶναι σχεδόν ἀπελπισμένοι. Ὅλοι ἀνησυχούμε καὶ προσευχόμαστε καὶ παρακαλοῦμε τὸν Θεὸ νὰ κἀνὴ τό θαῦμα του, νὰ βρέξῃ. Καὶ μαζί μέ τὴν ἀγωνία μας, ἕνα μεγάλο ἐρώτημα βγαίνει ἀπὸ τὰ χεῖλη μας ἢ τίς καρδιές μας: Γιατί ὅλα αὐτά; Γιατί τὰ ἐπιτρέπει ὁ Θεός;

Θά διαβάσουμε μία θεόσοφη ὁμιλία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, πού μᾶς ἐξηγεῖ, γιατί ἐπιτρέπει ὁ Θεός τέτοιες δοκι-

(\*) Ἀποσπάσματα σέ μετάφρασι δική μας ἀπὸ τὴν ὁμιλία πού ἐξεφώνησε ὁ Μέγας Βασίλειος σέ περίοδο ἀνομβρίας καὶ ξηρασίας – τίτλος πρωτοτύπου: «ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν λιμῷ καὶ ἀὐχιῷ»-. Προετάξαμε μικρὴ δική μας ἐπίκαιρη εἰσαγωγή. Ἀνεγνώσθησαν στό ἐκκλησίασμα τοῦ Μετοχίου τοῦ Προφήτου Ἡλίου τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μονῆς, τὴν Κυριακὴ 2-9-2007 μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, μέ ἀφορμὴ τίς καταστροφικές πυρκαϊές τοῦ Αὐγούστου τοῦ 2007.

μασίες σάν κι αὐτὴ τῆς ἀνομβρίας. Σᾶς ἀνακοινώνουμε ὅτι στίς 6.30' τό ἀπόγευμα, σήμερα, θά κάνουμε λιτανεία καὶ θά παρακαλέσουμε τὸν Κύριο καὶ τὸν μεγάλο Προφήτη Ἡλία νὰ στείλουν βροχὴ ἀπὸ τὸν οὐρανό, γιὰ νὰ παρηγορηθοῦμε ἀπὸ τὸν μεγάλο πειρασμό τῆς ἀνομβρίας.

Οἱ εὐλαβεῖς πατέρες μας παλαιότερα, σέ περιπτώσεις ἀνομβρίας, καλοῦσαν τοὺς ἱερεῖς καὶ ἔκαναν λιτανεῖες μέ πίστι καὶ μετάνοια καὶ συντριβή, καὶ ὁ Θεός τοὺς ἄκουγε καὶ ἔρριχνε ἀμέσως βροχὴ. Εἶναι πολλές οἱ περιπτώσεις πού ἢ πίστις ἁγίων ἱερέων καὶ εὐλαβῶν λαϊκῶν ἔλυσε τὴν πολὺμηνη ἀνομβρία καὶ ἀπέσπασε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ πλούσια καὶ εὐεργετικὴ βροχὴ.

Θά σᾶς παρακαλέσουμε νὰ ἔρθετε ὅλοι νὰ προσευχηθοῦμε μέ πίστι θερμὴ καὶ μέ πνεῦμα συντετριμμένο.

\* \* \*

Στὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, ὅταν ἐπίσκοπος τῆς πόλεως ἦταν ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔγινε μεγάλη ἀνομβρία καὶ ξηρασία. Ὁ οὐρανός εἶχε νὰ βρέξῃ ἀπὸ τὸν Φεβρουάριο, ἢ γῆ ἦταν κατάξερη, τό καλοκαίρι ἔφθασε χωρὶς τὰ χωράφια νὰ δώσουν σοδειά. Ὁ κόσμος μέ σταυρωμένα χέρια περιμένε ἀπελπισμένος τὴν πείνα πού θά ἀκολουθοῦσε καὶ ἤδη εἶχε ἀρχίσει. Τότε ὁ Μέγας Βασίλειος συγκέντρωσε τὸ λαὸ καὶ τοὺς μίλησε μέ τὰ παρακάτω λόγια:

«**Β**λέπουμε τὸν οὐρανό, ἀδελφοί, ἐρημητικὰ κλεισμένο, γυμνό, χωρὶς σύννεφα. Εἶναι αἶθριος, ἀλλά μᾶς εἶναι μισητός. Εἶναι καθάριος, ἀλλά μᾶς προκαλεῖ λύπη. Ἄν καί, ὅταν

κάποτε ήταν γεμάτος με σύννεφα και μᾶς ἔκανε σκοτεινούς και ἀνήλιους, ἐπιθυμούσαμε τὴν καθαρότητά του. Καί ἡ γῆ ἀπὸ τὴν ἄλλη καταξεράθηκε. Στενοχωρεῖσαι νὰ τὴν βλέπης. Κατήντησε ἄκαρπη καὶ ἄγονη. Γέμισε μὲ ρήγματα ἀπὸ τὴν ξέρα, ἔτσι πού οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου φθάνουν στά κατάβαθά της. Καί οἱ πηγές, πού πρῶτα ἔδιναν ἄφθονο τρεχούμενο νερό, τώρα πιά στέρεψαν. Καί στά μεγάλα ποτάμια τό νερό λιγόστεψε, τόσο πού καί τά μικρά παιδιὰ μποροῦν νὰ τά περάσουν καί γυναιῖκες φορτωμένες πράγματα. Σέ πολλούς ἀπὸ ἐμᾶς καί τό πόσιμο νερό λιγόστεψε καί κινδυνεύουμε νὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν δίψα...

Ἀντίκρισα τά χωράφια καὶ ἔκλαψα πολὺ γιὰ τὴν ἀκαρπία τους. Ξέσπασα σέ ἀναφιλητά, καθὼς ἡ βροχὴ δέν ἦρθε σέ μᾶς ἀκόμα. Ὁ σπόρος ἄλλοῦ ξεράθηκε, προτοῦ κᾶν νὰ φυτρῶση, κρυμμένος μέσα στό χῶμα, ὅπως τόν ἄφησε τό ἀλέτρι. Καί ἄλλοῦ, μόλις ξεπρόβαλε καὶ βλάστησε, μαράθηκε ἀξιολύπητα ἀπὸ τὸν καύσωνα. Ὡστε ταιριάζει τώρα νὰ πῆ κανεῖς τὸν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ἀντίστροφα: “οἱ μὲν ἐργάζονται πολλοί, ὁ δὲ θερισμός οὔτε κᾶν λίγος”. Καί οἱ γεωργοί, καθισμένοι στά χωράφια, μὲ τά χέρια μπλεγμένα στά γόνατά τους (ἔτσι κάθονται ὅσοι κλαῖνε τὴν μοῖρα τους), χύνουν δάκρυα γιὰ τοὺς χαμένους κόπους τους...

Λοιπὸν, ἄς ἀφήσουμε τὸν Προφήτη νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ ὅλα αὐτά: “Ἐγώ, λέγει, σᾶς ἐστέρησα τὴν βροχὴ τρεῖς μῆνες πρὸ τοῦ θερισμοῦ. Ἐγώ ἔβρεξα στὴν μία πόλη καὶ στέρησα τὴν βροχὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τό ἓνα χωράφι ποτίσθηκε καὶ τό ἄλλο ξεράθηκε. Καί θά μαζευτοῦν δύο ἢ τρεῖς πόλεις σέ μία

γιὰ νὰ πιοῦν νερό, ἀλλὰ δέν θά βρῖσκουν γιὰ νὰ ξεδιψᾶσουν. Κι αὐτό γιὰτί δέν γυρίζετε σέ μένα (ξεχάσατε τίς ἐντολές μου), λέγει ὁ Κύριος”.

Ἄς μάθουμε λοιπὸν ὅτι ὁ Θεός μᾶς δίνει αὐτά τά χτυπήματα, γιὰτί τὸν ξεχάσαμε καὶ τό ρίξαμε στὴν ἀμέλεια. Δέν τά ἐπέτρεψε γιὰ νὰ μᾶς ἐξοντώσῃ, ἀλλὰ γιὰτί φροντίζει νὰ μᾶς διορθώσῃ. Ὅπως κάνουν οἱ καλοὶ πατέρες καὶ ὅσοι φροντίζουν παιδιὰ, οἱ ὁποῖοι δέν θυμώνουν κατὰ τῶν παιδιῶν οὔτε τοὺς βάζουν τίς φωνές γιὰτί θέλουν νὰ τοὺς κάνουν κακό, ἀλλὰ γιὰ νὰ τά ὀδηγήσουν ἀπὸ τὴν νηπιώδη ἀδιαφορία καὶ τά νεανικά σφάλματα στὴν ἐπιμέλεια. Κοιτᾶτε λοιπὸν, πῶς ἡ πληθώρα τῶν δικῶν μας ἁμαρτημάτων ἄλλαξε καὶ τὴν φύσι τῶν ἐποχῶν καὶ τοὺς χαρακτηρῆς τῶν καιρῶν σέ ἀλλόκοτα ἀνακατώματα...

Ποιά εἶναι λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς ἀταξίας καὶ τῆς συγχύσεως στὴν φύσι; Γιατί ἀλλάξανε ἔτσι οἱ καιροί; Ἄς τό ἐρευνήσουμε ὡς ἄνθρωποι μυαλωμένοι, ἄς τό σκεφθοῦμε ὡς λογικοί.

Μήπως ὁ κυβερνήτης τοῦ σύμπαντος δέν ὑπάρχει; Μήπως ὁ ἀριστοτέχνης Θεός ξέχασε τὴν πρόνοιά του; Μήπως στερήθηκε τὴν ἐξουσία καὶ τὴν δύναμι; Ἡ μήπως, ἔχει μὲν τὴν ἴδια δύναμι καὶ κρατεῖ τὴν ἐξουσία Του, ξεγλίστρησε ὁμως σέ σκληρότητα καί, ἀπὸ πανάγαθος καὶ προνοητικὸς γιὰ μᾶς, ἔγινε μισάνθρωπος;

Ἐνας πού ἔχει τά λογικά του δέν μπορεῖ νὰ πῆ τέτοια πράγματα. Οἱ αἰτίες πού δέν μᾶς ἔρχονται βολικά τά πράγματα εἶναι ὀλοφάνερα ἄλλες. Ποιές; Ἐνῶ ἐμεῖς παίρνουμε (χρήματα ἢ σοδεῖές), στοὺς ἄλλους δέν δίνουμε. Ἐνῶ ἐπαί-

νοῦμε τὴν εὐεργεσία, δὲν εὐεργετοῦμε ὅσους τὸ χρειάζονται. Ἐνῶ ἀπὸ δοῦλοι γίναμε ἐλεύθεροι, δὲν σπλαχνιζόμεσθε τοὺς μέχρι πρό τινος συνδούλους μας. Ἐνῶ βρήκαμε φαγητὸ νὰ κορέσουμε τὴν πείνα μας, παραβλέπομε αὐτὸν ποὺ ἀκόμα πεινάει. Ἐνῶ ὁ Θεὸς μᾶς τὰ δίνει ὅλα, ἐμεῖς γινόμαστε τσιγκούνηδες καὶ δὲν φροντίζουμε τοὺς φτωχοὺς...

Γι' αὐτὸ ἔρχεται ἐπάνω μας ἡ δικαία κρίσις. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν μᾶς δίνει τὸ δῶρο τῆς βροχῆς, γιατί καὶ ἐμεῖς ξεχάσαμε τὴν φιλαδελφία. Γι' αὐτὸ ξεραθῆκανε τὰ χωράφια, ἐπειδὴ ψυχράθηκε ἡ ἀγάπη. Κάνουμε λιτανεῖες μὲ δυνατὲς ψαλμωδίες, ἀλλὰ πᾶνε στὰ χαμένα καὶ σκορπίζονται στὸν ἀέρα. Ἄλλωστε καὶ ἐμεῖς δὲν γυρίσαμε τὸ αὐτί μας σ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς ζητοῦσαν.

Καὶ ἡ προσευχή μας καὶ ἡ δέησίς μας τί περιεχόμενο ἔχουν; Οἱ ἄνδρες, πλὴν ὀλίγων, ἀσχολεῖσθε μὲ τίς δουλειές σας. Καὶ οἱ γυναῖκες ὑπηρετεῖτε τοὺς ἄνδρες σας, γιὰ νὰ βγάλετε περισσότερα χρήματα. Λίγοι ἔρχονται ἐδῶ γιὰ νὰ προσευχηθοῦν, κι αὐτοὶ ζαλιζονται, χασμουριοῦνται, ὅλη τὴν ὥρα γυροφέρνουν καὶ κοιτᾶνε πότε θὰ τελειώσῃ ὁ ψάλτης τὰ τροπάρια, πότε θὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, σάν νὰ ἦταν φυλακισμένοι, καὶ πότε θὰ τελειώσῃ ἡ ὑποχρέωσις τῆς προσευχῆς. Ἀκόμη καὶ τὰ παιδιά, αὐτὰ τὰ τόσο δά μικρούλια, ποὺ ἄφησαν τὰ βιβλία τους στὰ σχολεῖα καὶ ἦρθαν νὰ συμπροσευχηθοῦν μαζί μας, κι αὐτὰ βλέπουν τὸ πρῶγμα μᾶλλον σάν ἀνακούφισι καὶ διασκέδασι. Κάνουν τὴν δική μας λύπη δική τους γιορτή, γιατί ἔτσι γλυτώσανε γιὰ λίγο ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σχολείου καὶ ἀπὸ τὰ μαθήματα.

Πάντως οἱ πιὸ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐνήλικες, ἄνθρωποι μπλεγμένοι μὲ ἓνα σωρὸ ἁμαρτίες, γυρνᾶνε στὴν πόλι ἄνετοι, χαρούμενοι, χωρὶς νὰ πολυσκοτίζονται. Αὐτοὶ μέσα στίς ψυχές τους κουβαλᾶνε τὴν αἰτία τῶν κακῶν. Αὐτοὶ φέρανε τὴν συμφορὰ.

Τί νὰ τὰ κάνω τὰ βρέφη, ποὺ τρέχουν καὶ συνωθοῦνται γιὰ νὰ ἐξομολογηθοῦν. Αὐτὰ οὔτε καταλαβαίνουν οὔτε ἀξιολογήματα εἶναι. Οὔτε ἀφορμὴ ἔδωσαν γιὰ τίς συμφορές ποὺ μᾶς ζώνουν, οὔτε νὰ προσευχηθοῦν ξέρουν ἢ μποροῦν.

Ἐσύ, παρακαλῶ, ἐσύ ποὺ εἶσαι φορτωμένος μὲ ἁμαρτίες, ἐσύ ἔλα ἐδῶ. Γονάτισε καὶ κλᾶψε καὶ στέναξε. Ἄφησε τὸ βρέφος νὰ κἀνη τὰ παιδικὰ του καμώματα. Ἀφοῦ ἐσύ εἶσαι ὁ κατηγορούμενος, γιατί κρύβεσαι καὶ στέλνεις τὸ ἀνεύθυνο νήπιο ἐδῶ μπροστά; Μήπως μπορεῖς νὰ ξεγελάσῃς τὸν Θεό, βάζοντας μπροστά ἄλλο πρόσωπο ἀντὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου; Ἐπρεπε νὰ τὸ ἔχῃς καὶ ἐκεῖνο μαζί σου, ὄχι ὅμως νὰ τὸ στέλνῃς μόνο του. Βλέπεις πῶς οἱ Νινευῖται, ὅταν μὲ τὴν μετάνοια παρακαλοῦσαν τὸν Θεὸ καὶ πενθοῦσαν γιὰ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα, δὲν προέτρεψαν σὲ μετάνοια μόνο τὰ νήπια ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγάλους;...

Λοιπόν, ὅλοι μας, καὶ ξεχωριστὰ ὁ καθένας καὶ ὅλοι μαζί, ἄς ἐξετάσουμε τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας. Ἄς δοῦμε τὴν ξηρασία ὡς παιδαγωγὸ ποὺ ὑπενθυμίζει στὸν καθένα μας τίς δικές του ἁμαρτίες. Ἄς ποῦμε καὶ ἐμεῖς μὲ συναίσθησι τὸν λόγο τοῦ γενναίου Ἰώβ: “μὲ ἄγγιξε τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ”. Καὶ μάλιστα ἄς θεωρήσουμε ὅτι ἀκριβῶς γιὰ τίς δικές μας ἁμαρτίες ἦρθε ἡ συμφορὰ. Καὶ ἂν πρέπει νὰ προσθέσουμε καὶ κά-

τι ακόμη, νά ξέρουμε ότι οί κατοχυρίες αυτές ένίστε συμβαίνουν στους άνθρωπου, γιά νά δοκιμασθοῦν οί ψυχές καί νά φανοῦν οί δόκιμοι, οί πραγματικά ένάρετοι, πάνω στίς δυσκολίες. Είτε πτωχοί είναι αυτοί είτε πλούσιοι. Διότι καί οί μέν καί οί δέ δοκιμάζονται ακριβῶς στήν ὑπομονή. Καί σ' αυτές κυρίως τίς περιστάσεις φανερώνεται ἄν ὁ πλούσιος είναι ἐλεήμων καί φιλόανθρωπος ἢ ἄν ὁ πτωχός είναι εὐγνώμων καί ὄχι βλάσφημος, πού ἀλλάζει διαθέσεις τόσο γρήγορα ὅπως ἀλλάζουν οί περιστάσεις τῆς ζωῆς. Ἐγώ γνωρίζω πολλούς (ὄχι ἐξ ἀκοῆς ἀλλά προσωπικά), οί ὁποῖοι, ὅσο τά πράγματα τούς ἔρχονται βολικά, ἐκφράζουν εὐχαριστία στόν εὐεργέτη Θεό, ἄν καί ὄχι πάντοτε. Ἄν ὅμως κάποτε τά πράγματα γυρίσουν ἀντίθετα, καί ὁ πλούσιος γίνῃ πτωχός, ἢ ὑγεία τοῦ σώματος γίνῃ ἀρρώστια, ἢ δόξα καί ἡ περιφάνεια γίνουν ντροπή καί ἀτιμία, τότε οί ἄνθρωποι γίνονται ἀχάριστοι, ξεστομίζουν βλαστήμιες, δέν θέλουν νά προσευχῶνται, τά βάζουν μέ τόν Θεό σάν νά τούς τά χρωστάη, καί δέν τόν νοιώθουν σάν Θεό πού ἀγανακτεῖ ἐναντίον τους.

Διῶξε τέλος πάντων κάτι τέτοιους λογισμοῦς. Ὅταν βλέπῃς τόν Θεό νά μή σοῦ τά δίνη ὅλα, νά συλλογίζεσαι μέσα σου: Μήπως ὁ Θεός ἀδυνατεῖ νά μᾶς θρέψῃ; Πῶς είναι δυνατόν; Αὐτός είναι Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καί ὅλης τῆς δημιουργίας, σοφός ρυθμιστής τῶν ἐποχῶν καί τῶν καιρῶν, αὐτός κυβερνάει τά πάντα, αὐτός ὥρισε τίς ἐποχές καί τίς καιρικές μεταβολές νά διαδέχονται ἡ μία τήν ἄλλη σάν σέ εὐτακτο χορό, γιά νά ἐξοικονομοῦνται οί δικές μας ἀνάγκες...

Ὁ Θεός λοιπόν είναι δυνατός, καί τό δεχθήκαμε ὅτι είναι δυνατός. Μήπως ὅμως ἔπαψε νά είναι ἀγαθός; Καί αὐτός ὁ λόγος είναι ἀνυπόστατος. Διότι ποιά ἀνάγκη ἔκανε αὐτόν πού δέν είναι ἀγαθός νά δημιουργήσῃ κατ' ἀρχήν τόν ἄνθρωπο; Ποιός ἀνάγκασε τόν Δημιουργό μας νά πάρῃ χῶμα, καί μάλιστα χωρίς νά θέλῃ, καί ἀπό τήν λάσπη νά μορφοποιήσῃ τέτοιο κάλλος; Ποιός τόν ἀνάγκασε νά δημιουργήσῃ τόν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα Του καί νά τόν προικίσῃ μέ τόν λόγο, ὥστε σάν λογικός νά μάθῃ τίς τέχνες καί νά μάθῃ νά φιλοσοφῇ γιά τά οὐράνια πού δέν τά βλέπῃ;

Ἄν ἔτσι συλλογίζεσαι, θά καταλάβῃς ὅτι ὁ Θεός είναι ἀγαθός καί συνεχίζει νά είναι μέχρι τώρα. Γιατί, τί θά ἐμπόδιζε, πές μου, νά μή είναι ἀπλή ξηρασία αὐτό πού βλέπουμε ἀλλά τελεία πυρπόλησις, ἄν ὁ ἥλιος ἄλλαξε λίγο τήν συνηθισμένη τροχιά του καί, πλησιάζοντας τήν ἀτμόσφαιρα, αὐτομάτως κατέκαιε τά πάντα;

Ἐλα στόν ἑαυτό σου καί στά συγκαλά σου, ἄνθρωπε! Μή κἀνης σάν τά ἀνόητα παιδιά, πού, ἐπειδή τά μάλωσε ὁ δάσκαλος, σχίζουν τά βιβλία τους... Νά ἐλπίζῃς στόν Θεό. Μήπως δέν βλέπει ὅτι στενοχωρεῖσαι; ... Κάνε λίγη ὑπομονή στήν συμφορά σάν τόν γενναῖο Ἴώβ... Σάν πολύτιμο θησαυρό φύλαξε στήν ψυχή σου τήν εὐχαριστία, γιά νά λάβῃς καί ἐσύ διπλό τόν μισθό γιά τήν εὐγνωμοσύνη σου. Νά θυμᾶσαι τόν ἀποστολικό λόγο: “ἐν παντί εὐχαριστεῖτε”...

Διότι σέ Αὐτόν, τόν Θεό, ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμις καί ἡ προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».



**ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ  
ΣΑΝΤΑΒΙΣΙ ΚΑΙ ΓΚΟΡΙ κ. ΑΝΔΡΕΟΥ**

**ΑΓΙΟΤΗΣ**

**Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ**

*Τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστή τοῦ 2007 ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερά Μονή μας ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σανταβίσι καὶ Γκόρι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας κ. Ἀνδρέας. Στὸ ἐπίσημο βιβλίο τῶν ἐντυπώσεων τῶν προσκυνητῶν τῆς Μονῆς μας ἔγραψε τὰ ἑξῆς:*

«Μέ τὴν χάρι τῆς Παναγίας Μητρός τοῦ Θεοῦ πάλι προσκυνήσαμε τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ παρηγορηθήκαμε μέ τὴν φιλοξενία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου. Γευθήκαμε τὴν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν καὶ εἶδαμε τὴν ἀπλότητά τους.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἀληθινὴ ἐνότητα τῶν ἀδελφῶν ἔχει μεγάλη σημασία ἰδιαίτερα σήμερα.

Εὐχομαι ἡ ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων νὰ νικήσῃ ὅλα τὰ ἐμπόδια τοῦ πονηροῦ.

Εὐχαριστοῦμε τὸν ἅγιο Καθηγούμενο, π. Γεώργιο, καὶ τὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς γιὰ τὴν ἀγάπη τους.

Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν».

*Ὁ Σεβασμιώτατος ἀπηύθυνε τοὺς παρακάτω πατρικούς λόγους στὴν σύναξι τῆς ἀδελφότητός μας:*

«**Π**ρῶτα ἀπὸ ὅλα εὐχαριστοῦμε τὸν Θεό, πού μᾶς ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ βρισκόμαστε κοντά σας. Αὐτό εἶναι γιὰ μᾶς εὐλογία Θεοῦ, διότι τὸ Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἀληθινὰ κάτι ξεχωριστό. Στὴν Γεωργία ἀγαποῦν πολὺ τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἀγαποῦν τὸν μοναχισμό καί, ὅπως τονίσατε καὶ ἐσεῖς (ἅγιοι Γέροντα), ὁ λαός μας ἀγαπᾷ τὴν Ὁρθοδοξία.

Στὴν Γεωργία κάθε Σαββατοκύριακο, δηλαδή στίς Κυριακάτικες ἀκολουθίες, οἱ Ἐκκλησίες εἶναι κατάμεστες ἀπὸ κόσμο, καὶ ἂν ὑπῆρχαν περισσότερες Ἐκκλησίες, θά ἦταν καὶ αὐτές γεμάτες.

Ὁ λαός μας καὶ ἡ Ἐκκλησία μας πέρασαν πολλές δυσκολίες. Καί σήμερα ὅσο ποτέ ἄλλοτε εἶναι ὑπερβολικά ἀπαραίτητες (σέ μᾶς) οἱ σχέσεις μέ ὅλους ἐκείνους τοὺς τόπους στοὺς ὁποίους διατηρεῖται θερμὴ ἔφεσις πρὸς τὸν Θεό καὶ τὴν Ὁρθόδοξο παράδοσι.

Πιστεύω ὅτι ὁ μοναχισμός εἶναι ὅπως ὁ φάρος πού φωτίζει τὸν δρόμο τῶν πλοίων. Αὐτός κατευθύνει καὶ καθοδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους, διότι ὁ μοναχισμός ἐκπληρώνει τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ: «Οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλά ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε' 16). Γι' αὐτό καὶ ὁ Ἀγιορειτικὸς μοναχισμός εἶναι ἕνας λαμπρὸς φάρος γιὰ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο. Ἔτσι εἶναι καὶ ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου. Ὁ ἔνθεος ζῆλος τῆς ἀδελφότητός της καὶ



τά συγγράμματα τοῦ Καθηγουμένου της εἶναι γνωστά σ' ὅλο τόν Ὁρθόδοξο κόσμο.

Κατά τήν γνώμη μου, αὐτό πού ἔχει περισσότερη ἀνάγκη σήμερα ὁ κόσμος μας καί ἐμεῖς οἱ μοναχοί εἶναι ἡ ἀγιότητα.

Σήμερα πολλοί ἄνθρωποι βλέπουν ὅτι βρίσκονται σέ σύγχυσι, διότι δέν ἔχουν στήριγμα. Ὅταν ἐμεῖς (οἱ πιστοί) λέμε «Κύριε ἐλέησέ με», τότε μυστικά ἀπλώνει ὁ Κύριος τό χέρι του σ' ἐμᾶς καί ἐμεῖς πιανόμαστε ἀπ' αὐτό. Αὐτός εἶναι τό στήριγμά μας. Ὅμως οἱ ἄνθρωποι πού μένουν χωρίς αὐτό, βρίσκονται σέ κατάστασι σκοτασμοῦ τοῦ νοός. Τό μόνο πού μπορεῖ νά καθαρίσῃ τόν νοῦ τους εἶναι ἡ θεία Χάρις, πού κατοικεῖ στόν ἁγιασμένο ἄνθρωπο καί ἀκτινοβολεῖται ἀπό αὐτόν. Ἀποστολή τοῦ μοναχισμοῦ εἶναι νά μεταδίδῃ στους ἄνθρώπους αὐτήν τήν ἀγιότητα, ὥστε καί ἐκεῖνοι μέ καθαρό βλέμμα (φωτισμένο νοῦ), δηλαδή καθαροί, νά φθάσουν στόν Θεό.

Σήμερα ὑπάρχουν πολλοί πειρασμοί, πού ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ὑπερπηδήσῃ, καί περιπλέκεται στό δίχτυ τους. Μόνον ἡ ἀγιότητα μπορεῖ νά περάσῃ μέσα ἀπό αὐτά τά συμπλέγματα, νά φθάσῃ μέχρι τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καί νά τόν ἀπελευθερώσῃ ἀπό τήν δουλεία τῆς ἁμαρτίας.

Ἐμεῖς δέν γνωρίζουμε πῶς γίνεται αὐτό. Πῶς τό κάνει αὐτό ὁ Κύριος; Μήπως μέ τήν προσευχή ἑνός ἢ δύο ἁγίων ἀνθρώπων; Τό μόνο πού γνωρίζουμε εἶναι ὅτι σήμερα οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τό πνεῦμα τῆς ἀγιότητος γιά νά σωθοῦν.

Κατά τήν γνώμη μου, ὁ σημερινός μοναχισμός πρέπει νά ἐργασθῇ γιά νά ἀποκτήσῃ αὐτήν τήν ἀγιότητα. Αὐτό δέν θά τό ὠνόμαζα ἄσκησι, ἀλλά ἔργο ἀληθινῆς ἀγάπης. Ἀγάπη ἀληθινή, πού λειτουργεῖ γιά τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων».





## ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ

### ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

#### κ. ΠΕΤΡΟΥ

#### «ΑΜΙΛΛΗΘΩΜΕΝ ΤΑΙΣ ΑΡΕΤΑΙΣ ΑΥΤΩΝ»<sup>(\*)</sup>

*«Ταῖς τῶν Πατέρων ἀστραπαῖς καταυγασθέντες, ὡς εἰς παράδεισον τερπνόν νῦν εἰσιόντες, τῆς τρυφῆς τοῦ χειμάρρου καταπολαύσωμεν, καί τούτων τάς ἀριστείας θαμβητικῶς, σκοποῦντες ἀμιλληθῶμεν ταῖς ἀρεταῖς, τῷ Σωτῆρι κραυγάζοντες εὐχαῖς αὐτῶν ὁ Θεός, μετόχους ἡμᾶς ποιήσον, οὐρανῶν Βασιλείας σου» (Κάθισμα Σαββάτου Τυρινῆς).*

Ἀγαπητοί Πατέρες καί ἀδελφοί,

Τό ἱερόν τοῦτο καί θεόπνευστον ὑμνογράφημα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἄδεται νῦν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ὡς λίαν ἀρμόδιον καί προσῆκον πρὸς τὴν σήμερον ἱεράν καί σεβασμίαν ἐορτὴν τῶν ἐνταῦθα ἐν ἀσκήσει καί ἀθλήσει διαλαμπάντων Ὁσίων καί Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν. Σήμερον, ὅτε ἡ καθ' Ἑμᾶς Ἱερά καί Σεβασμία Μονὴ τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου υἱικῶ τῷ πόθῳ τιμᾶ καί γεραίρει χρεωστικῶς τὴν μνήμην αὐτῶν, συγκαλέσασα καί ἡμᾶς τοὺς γείτονας ἀδελφούς εἰς

(\*) Ἐξεφωνήθη τὴν 2<sup>αν</sup> Ὀκτωβρίου 2006 κατὰ τὴν Πανήγυριν τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Μονῇ Διαλαμπάντων Ἀγίων.

τὴν χαρὰν αὐτῆς, ἵνα ὁμοῦ συνεισέλθωμεν πνευματικῶς εἰς τὸν νοερόν καί τερπνόν παράδεισον τῆς ἁγίας βιοτῆς αὐτῶν, φιλοτιμούμενοι πρὸς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν μίμησιν αὐτῶν. Μεγάλῃ ἡ εὐλογία καί τὸ ἱερόν προνόμιον ἡμῶν τῶν Ἀγιορειτῶν, τῆς κατοικίας δηλονότι καί διαμονῆς ἐντός τοῦ χώρου τούτου, τὸν ὁποῖον ἠγίασαν καί ἐχαρίτωσαν πλήθῃ Ἁγίων γνωστῶν καί ἀνωνύμων, καταστησάντων τὸ ὄρος τοῦτο ἀληθῶς ἄλλον παράδεισον ἐπὶ γῆς καί περιβόλιον τῆς Θεοτόκου καί κῆπον χαρίτων. Μεγίστη ὅμως καί ἡ εὐθύνη ἡμῶν διὰ τὴν βαρυτάτην κληρονομίαν, ἣν ἐκληρονόμησαν εἰς ἡμᾶς οἱ Θεοφόροι Πατέρες ἡμῶν, καί τὴν παράδοσιν, ἣν παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς, τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν ὅπως «φυλάξωμεν ἀπαρεγχείρητον», ὡς παρακινεῖ ἡμᾶς ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, καί οὕτω ἀλώβητον καταλίπωμεν εἰς τοὺς ἐπιγινομένους.

Σήμερον εἰς μίαν ἐποχὴν ἥτις χαρακτηρίζεται ὑπὸ γενικῆς πνευματικῆς καταπτώσεως καί στροφῆς πρὸς πᾶν τὸ γήϊνον καί ὑλικόν, ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἀναζητεῖ μετὰ μανίας τὰ σαρκικά καί τρέχει ὀρμητικῶς πρὸς τὴν πλατεῖαν καί εὐρύχωρον ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, οἱ Ὅσιοι Πατέρες ἡμῶν ὑψώνουσι τὸ πνευματικόν ἀνάστημα αὐτῶν θέτοντες τὴν ὁσίαν βιοτὴν αὐτῶν τὴν πληρῆ ἀσκήσεως, θλίψεως κατὰ Θεόν καί ἀγώνων ἐνθέων, ἀντιμέτωπον εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ κόσμου καί βοῶσι μυστικῶς εἰς τὰ ὄτα τῆς καρδίας ἡμῶν τὸ «στῶμεν καλῶς».

Μακάριοι ἐσμέν ἀληθῶς, ἐάν ἐνωτισθῶμεν τῆς μακαρίας φωνῆς αὐτῶν. Μακάριοι ἐσμέν ἐάν ἀγωνιζώμεθα, ὅση δύνα-

μεις ἡμῖν, ἵνα, ὡς προείπομεν, «ἀμιλληθῶμεν ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν». Μακάριοι, ἐάν κατανοήσωμεν ὅτι οἱ Πατέρες ἡμῶν κατά τήν ἐνταῦθα παροικίαν αὐτῶν ἐβίωσαν τό τοῦ Παύλου «ἐμοί κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ» καί τό «ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός». Προσέτι, ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῶν ἦτο πλήρης σταυροειδοῦς ἀγάπης, κατά τόν Χρυσορρήμονα, ἀγάπης πρὸς τόν Θεόν καί πρὸς τόν πλησίον. Διὰ τῆς «ἐκκαύσεως» κυριολεκτικῶς τῆς πρὸς τόν πλησίον ἀγάπης οἱ ὅσοι Πατέρες ἡμῶν ἔθεσαν ἑαυτούς εἰς τήν διακονίαν καί ἀνάπαυσιν πολλῶν ἀνθρώπων, εἴτε διὰ πρακτικῆς προσφορᾶς, φιλοξενίας καί μεταδόσεως πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, εἴτε διὰ ἀνοχῆς καί προσευχῆς ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων καί διωκόντων αὐτούς, εἴτε διὰ λόγου οἰκοδομητικοῦ, εἴτε διὰ συγγραφῆς καί κληροδοτήσεως εἰς ἡμᾶς πολλῶν ψυχοφελεστάτων βιβλίων. Πρωτίστως ὅμως καί κυρίως ἠγωνίσθησαν διὰ τόν προσωπικόν ἀγιασμόν, τήν προσωπικὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος αὐτῶν, «ὅ ἐστὶν ἐνώπιον Θεοῦ πολυτελής» καί ἐντιμον καί ἄνευ τοῦ ὁποίου «οὐδεὶς ὄψεται τόν Κύριον», κατά τό ἀποστολικόν. Διὰ τῆς ἐν Χριστῷ καθάρσεως αὐτῶν, τοῦ φωτισμοῦ καί τῆς θεώσεως ἐν τέλει, κατά τόν Ἅγιον Γρηγόριον τόν Παλαμᾶν, ὠφέλησαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὠφέλειαν καί ὠφελοῦσι καί ἀγιάζουσιν ἐσαεὶ τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πρεσβεύοντες ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ καί τῇ Κυρίᾳ Θεοτόκῳ καί ὑπὲρ ἡμῶν τῶν μοιμητῶν καί κατακρίτων τέκνων αὐτῶν, τῶν σήμερον ἐν κατανύξει βοῶντων· «ταῖς αὐτῶν ἰκεσίαις ὁ Θεός ἐν εἰρήνῃ κυβέρονησον τήν ζωὴν ἡμῶν».

Τῆς εἰρηνικῆς καί ἀδελφικῆς σχέσεως τῶν γειτόνων Ἱερῶν ἡμῶν Μονῶν καί τῆς μεταξύ ἡμῶν ὁμονοίας καί ἀγάπης φρυκτωροί καί θιασῶται τυγχάνουσιν οἱ σήμερον παγκοίμως ἐορταζόμενοι Πατέρες ἡμῶν, μερικοὶ τῶν ὁποίων ὡς οἱ Ἅγιοι Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, Ἀκάκιος ὁ Καυσοκαλυβίτης καί Παῦλος ὁ Ὀσιομάρτυς τυγχάνουσι καί Γρηγοριάται καί Διονυσιάται, ὡς ζήσαντες καί παροικήσαντες ἐν τοῖς ὁρίοις καί τῶν δύο Μονῶν ἡμῶν, χρηματίζοντες οὕτω κρῖκος συνδετικός καί αἰώνιος καί σημεῖον συγκλίσεως τῶν Ἱερῶν Ἀδελφοτήτων ἡμῶν.

Καταπαύων τόν ταπεινόν καί ἄκοιμψον λόγον μου θερμῶς εὐχαριστῶ τόν ἀπόντα μὲν σωματικῶς, ἀσφαλῶς δέ τῷ πνεύματι παρόντα, τόν πολυσέβαστον καί ὑπὲρ λίαν ἀγαπητόν μοι ἅγιον Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μάνδρας, Γέροντα Γεώργιον, διὰ τήν ἀδελφικὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ, ὅπως ὁμοῦ μεθ' Ὑμῶν τῶν ὑπὸ τήν πεπνυμένην καί διακριτικὴν ποιμανσίαν αὐτοῦ τελούντων ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν, συνορτάσωμεν τήν ἱεράν μνήμην τῶν Ὀσίων Γρηγοριατῶν Πατέρων ἡμῶν. Εὐχόμεθα θερμῶς, ὅπως ὁ Κύριος, πρεσβείαις τῆς Καθηγουμένης τοῦ Ἀγιωνύμου ἡμῶν Τόπου Κυρίας Θεοτόκου, τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί τῶν σήμερον ἐορταζόμενων Ἀγίων, κρατύνῃ αὐτόν καί ἐνδυναμοῖ καί χαρίζηται τῇ ἀδελφότητι Ὑμῶν ἐπὶ ἔτεσι πλείοσι καί ἀξιώσῃ αὐτόν τε καί Ὑμᾶς τὰ εὐλογημένα τέκνα αὐτοῦ, τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καί ἡ τιμὴ καί προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.



«ΠΑΙΔΙΟΝ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΗΜΙΝ,  
ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΕΔΟΘΗ ΗΜΙΝ»<sup>(\*)</sup>

(Ήσ. θ' 6)

**Ο** προφήτης Ήσαΐας 800 χρόνια πρό Χριστού καταυγάσθηκε από τό Άγιο Πνεῦμα καί προφήτευσε τήν σάρκωσι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μέ τόση ἐνάργεια, ὥστε δικαίως νά ἀποκληθῆ μεγαλοφωνότατος προφήτης καί πέμπτος Εὐαγγελιστής.

Στό ἕνατο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του λέγει ὅτι ὁ Μεσσίας ἐδόθη σέ μᾶς ὡς παιδίον καί ὡς Υἱός (τοῦ Θεοῦ προαιώνιος καί τῆς Παρθένου κατά σάρκα).

Πράγματι ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ γενόμενος ἄνθρωπος ἀκολούθησε τά στάδια τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι πέρασε καί ἀπό τήν παιδική ἡλικία καί μᾶς ἐβεβαίωσε ὅτι δέν εἶναι ψιλός (φαινομενικός) ἄνθρωπος, ὅπως ἔλεγαν οἱ αἰρετικοί Δοκῆται, ἀλλά ἔλαβε πλήρη καί τελεία τήν ἀνθρωπίνη φύσι.

Δέν ἦλθε μέ ἐξωτερική δύναμι καί μέ ἐξουσία ἢ ὡς “ἀπό μηχανῆς Θεός”, ἀλλά ἦλθε ταπεινά, ἀθόρυβα, ὡς παιδίον,

(\*) Ἑόρτιος χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπί τῆ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων 2006.

γιά νά μᾶς ἐντυπωσιάσῃ καί ἀναγκάσῃ νά τόν δεχθοῦμε.

Τόν βλέπουμε νά συλλαμβάνεται ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί νά κυφορῆται στήν κοιλία τῆς ἁγίας Παρθένου. Τόν βλέπουμε γεννώμενον στό πτωχικό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ, σπαργανούμενον καί ἀνακλινόμενον στήν φάτνη, τεσσαρακονθήμερον προσφερόμενον ὡς πρωτότοκον στόν Ναό, φεύγοντα στήν Αἴγυπτο, βοηθοῦντα τόν θετό Του πατέρα στήν ἐργασία του, βαπτιζόμενον ἀπό τόν Τίμιο Πρόδρομο στόν Ἰορδάνη, ὅπως ἐβαπτίζοντο καί πολλοί ἄλλοι συμπατριῶται Του, περιερχόμενον ταπεινά καί ἀθόρυβα τήν Ἰουδαία καί Γαλιλαία, γιά νά κηρύξῃ τό Εὐαγγέλιο τῆς νέας Βασιλείας.

Καμία ἐνέργειά Του δέν εἶχε σκοπό νά προκαλέσῃ τοῦς ἀνθρώπους νά τόν θαυμάσουν καί νά τόν δοξάσουν. Καί ὅταν ἀκόμη θαυματουργοῦσε, εὐσπλαγχνιζόμενος τοῦς πάσχοντας ἀνθρώπους, παρήγγελλε νά μᾶς διαδίδουν τό γεγονός, ἀλλά νά δίδουν δόξα στόν Θεό. Σταυρωθέντα τόν εἶδαν ὅλοι. Τήν Ἀνάστασί Του ὁμως κανείς δέν εἶδε. Ὅπως ἐν μυστηρίῳ ἐσαρκώθη καί ἐξῆλθε ἀπό τήν κοιλία τῆς ἁγίας Θεοτόκου, χωρίς νά θίξῃ τήν παρθενία της, ἔτσι ἐξῆλθε καί ἐκ τοῦ μνήματος, πρὶν ἀποκυλισθῆ ὁ βαρὺς λίθος πού τόν ἔφραζε: «Κύριε, ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου ὑπό τῶν παρανόμων, προῆλθες ἐκ τοῦ μνήματος, καθὼς ἐτέχθης ἐκ τῆς Θεοτόκου· οὐκ ἔγνωσαν πῶς ἐσαρκώθης οἱ ἀσώματοί σου Ἄγγελοι· οὐκ ἦσθοντο πότε ἀνέστης οἱ φυλάσσοντές σε στρατιῶται· ἀμφότερα γάρ ἐσφράγισται τοῖς ἐρευνῶσι, πεφανέρωται δέ τά

θαύματα τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τό μυστήριον...» (Παρακλητική, ἀ΄ ἀναστάσιμο στιχηρό τῶν Αἰῶνων, ἤχος πλ. α΄).

Αὐτός λοιπόν εἶναι ὁ Θεός καί Σωτήρας μας: «Παιδίον νέον, ὁ πρό αἰῶνων Θεός», ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία.

«Προσκυνοῦμεν σου τήν γένναν, Χριστέ». Σέ προσκυνούμε καί ὡς παιδίον.

Παιδίον στήν σωματική ἀνάπτυξι, ἀλλά καί Θεός ὁμοούσιος τῷ Πατρί. Φαινομενικά ἀδύνατο παιδί, ἀλλά στήν πραγματικότητα Κύριος καί Παντοκράτωρ. Λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ὅταν ἀκούσης παιδίον, μή καταφρόνει τοῦ ὀνόματος, ἀλλά θαύμασον τοῦ Θεοῦ τήν φιλανθρωπίαν, καί θαύμασον τῆς οἰκονομίας τήν σωτηρίαν, ἵνα γένη ἄξιος ἀκούειν τῶν εὐαγγελικῶν λόγων, διά πίστεως παρακολουθῶν, διά καρτερίας γυμναζόμενος, δι' εὐλαβείας ἀγωνιζόμενος, δι' ἀγάπης τελειούμενος, διά πάντων ὀλόκληρος γινόμενος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Λόγος εἰς τό ρητόν Ἐξήλθε δόγμα, PG 50, 800).

Στήν βυζαντινή μας ζωγραφική τό παιδίον Ἰησοῦς βασταζόμενον στήν ἀγκαλιά τῆς Ἁγίας Θεοτόκου δέν εἰκονίζεται σάν ἕνα ἀνώριμο χαριτωμένο ἀνθρωπάκι ἀλλά, ἐνῶ δέν ὑστερεῖ καθόλου σέ παιδικότητα, εἶναι πάντα ὁ Κύριος.

Τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες θά μᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νά συναντήσουμε τόν σαρκωθέντα Θεό μας ὡς βρέφος, ὡς νήπιον, ὡς παιδίον. Θά διαπιστώσουμε γιά μία ἀκόμη φορά ὅτι ἔχουμε ἕνα ταπεινό Θεό, πού σέβεται τήν ἐλευθερία μας. Ἐλεύθερα πιστεύουμε ὅτι τό παιδίον αὐτό εἶναι ὁ Ἄκτιστος καί Δημιουργός τοῦ σύμπαντος Κύριος καί Θεός. Γι' αὐτό ἡ πίστις

μας ἔχει ἀξία. Δέν εἶναι φιλοσοφία οὔτε ἰδεολογία. Εἶναι κοινωνία ἀγάπης καί ἐμπιστοσύνης στόν πτωχεύσαντα Θεό μας.

Μία τέτοια κοινωνία μέ τό παιδίον Ἰησοῦς προϋποθέτει ὅτι καί ἐμεῖς θά γίνουμε παιδιά. Θά παραιτηθοῦμε ἀπό τόν ἐγωϊσμό μας, τήν ψευδοαυτάρκεια τῆς λογικῆς μας, τήν πονηρία μας, γιά νά δεχθοῦμε μέ ἀπλότητα καί ἐμπιστοσύνη τό ὑπέρολο καί ὄχι παράλογο μυστήριο τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νά νηπιάσουμε κατά τήν κακία καί ὄχι κατά τάς φρένας, ὅπως μᾶς παραγγέλλει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, γιά νά ζήσουμε τό μυστήριο τοῦ Χριστοῦ (Α΄ Κορ. ιδ΄ 20).

Στήν εὐλογημένη ἑλληνορθόδοξη παράδοσί μας αὐτές τίς ἅγιες ἡμέρες τά παιδιά ἐχαίροντο ἰδιαίτερα γιά τήν θεία Γέννησι. Ἐπαλλαν τά κάλαντα, γέμιζαν τίς ἐκκλησίες, ἔκαναν χριστουγεννιάτικες ἐορτές στά σχολεῖα. Μαζί τους ἐχαίροντο καί ὅσοι ἐνήλικες ζοῦσαν κάτι ἀπό τήν ἀπλότητα καί ἀθωότητα τῶν παιδιῶν.

Μέ πολύ πόνο διαπιστώνουμε ὅτι κάποιιοί κάνουν ὅ,τι μποροῦν, γιά νά κρύψουν ἀπό τά παιδιά τό παιδίον Ἰησοῦς. Ἄντί Αὐτοῦ τοῦς προσφέρουν μάγους, μάγισσες, νεράιδες, ἐξωγήϊνα ὄντα πού μοιάζουν μέ διαβολάκια. Τά παιδικά περιοδικά, πού ὡς ἔνθετα προσφέρουν κάποιες μεγάλες ἐφημερίδες, ὄχι μόνον προβάλλουν τά Χριστούγεννα χωρῆς Χριστό, ἀλλά καί ἔμμεσα ἐμπαίζουν τόν Χριστό καί τήν χριστιανική πίστι. Μήπως καί αὐτά ἀποτελοῦν προετοιμασία γιά τήν παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, τήν πανθηροσκεία καί

τόν Ἀντίχριστο, γιά τά ὁποῖα κάθε τι τό Χριστιανικό καί Ὁρθόδοξο πρέπει νά κατεδαφισθῆ;

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὄχι μόνον ἔγινε ὁ ἴδιος παιδίον, ἀλλά ἀγάπησε τά παιδιά καί τά ἐκάλεσε κοντά Του, τά εὐλόγησε καί εἶπε: «Ἐάν μή στραφῆτε καί γένησθε ὡς τά παιδιά, οὐ μή εἰσέλθητε εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ιη´ 3).

Καί σήμερα σέ ὅσους δέν ἀφήνουν τά παιδιά νά Τόν πλησιάσουν ἐπαναλαμβάνει: «Ἄφετε τά παιδιά ἔρχεσθαι πρός με» (Λουκ. ιη´ 16). Θέλει κοντά Του τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τήν παιδική τους ἡλικία, γιά νά τοὺς δώσῃ ἐλπίδα, νόημα, ζωή, φῶς, χαρά. Γιά νά τοὺς δώσῃ ἐφόδια, μέ τά ὁποῖα θά μπορέσουν νά ἀντιμετωπίσουν τοὺς πειρασμούς, τίς προκλήσεις, τά ναύγια τῆς ζωῆς.

Πῶς νά ἐκφράσουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας πρός τόν δι' ἡμᾶς καί διά τήν σωτηρίαν μας νηπιάσαντα Κύριον;

Ἡ ἅγια μας Ἐκκλησία μᾶς ὑποδεικνύει τόν τρόπο:

«Χριστός γεννᾶται, δοξάσατε.

Χριστός ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε.

Χριστός ἐπί γῆς, ὑψώθητε».

Μέ ἐγκάρδιες εὐχές γιά ἀξία ὑποδοχή τοῦ παιδίου Ἰησοῦ καί γιά πανευφρόσυνες ἐορτές μέ τήν Χάρι καί τήν εὐλογία Του.

Ἅγια Χριστούγεννα 2006





**Ο ΣΤΑΥΡΩΘΕΙΣ  
ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣ ΚΥΡΙΟΣ  
Η ΜΟΝΗ ΑΛΗΘΕΙΑ (\*)**

**Κ**αθώς ο Κύριος πορεύεται στό έκούσιο Πάθος γιά μās καί γιά τήν σωτηρία μας, οδηγείται καί ένώπιον του Πιλάτου γιά ανάκρισι καί τελική έγκρισι τής θανατικής ποι- νής πού του έπέβαλε τό Συνέδριο των Ίουδαίων.

Ο Πιλάτος, άνθρωπος μέ φιλοσοφικές άναζητήσεις, όταν άκουσε από τον Κύριο ότι ή βασιλεία Του δέν είναι εκ του κόσμου τούτου καί ότι ήλθε νά μαρτυρήση «τῆ αλήθεια», δηλαδή νά φανερώση τήν αλήθεια, έρώτησε: «Τί είναι αλή-θεια» (Ίωάν. ιη΄ 38). Δέν περίμενε τήν άπάντησι, προφανώς γιατί ήξερε ότι κανένας φιλόσοφος δέν μπόρεσε νά δώση ικανοποιητική άπάντησι. Πολλώ μάλλον δέν περίμενε τήν άπάντησι από ένα υπόδουλο στους Ρωμαίους Έβραίο, πού οί συμπατριώται του τον έκριναν ένοχο θανάτου. Άλλά καί ο Ίησους, παρότι πολλές φορές ώμίλησε γιά τήν άποστολή Του νά φέρη στον κόσμο τήν Άλήθεια, δέν άπήντησε στον

---

(\*) Έόρτιος χαιρετισμός του Καθηγουμένου τής Ίερās Μονής μας επί τῆ έορτῆ του Πάσχα 2007.

Πιλάτο. Ὁ Πιλάτος δέν ἔλαβε ἀπάντησι, γιατί δέν ἐρώτησε σωστά. Ἐάν ἐρωτοῦσε ὄχι «τί ἐστιν ἀλήθεια» ἀλλά «τίς ἐστιν Ἀλήθεια», θά ἐλάμβανε τήν ἀπάντησι: «Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀλήθεια» (Ἰωάν. ιδ´ 6).

Γράφει ὁ π. Σωφρόνιος τοῦ Ἑσσεξ: «Ἡ ἐπιστήμη καί ἡ φιλοσοφία θέτουν στόν ἑαυτό τους τό ἐρώτημα “τί ἐστιν ἀλήθεια”, ἐνώ ἡ γνήσια χριστιανική συνείδηση ἀποτείνεται πρὸς τήν ἀλήθεια ρωτώντας “τίς”. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐπιστήμης καί τῆς φιλοσοφίας συχνά θεωροῦν τοὺς χριστιανούς ὄνειροπόλους χωρὶς βάθος, ἐνώ γιά τόν ἑαυτό τους ἔχουν τή γνώμη πὼς πατοῦν σέ στέρεη βάση καί γι’ αὐτό αὐτοαποκαλοῦνται “θετικιστές”. Κατά παράδοξο τρόπο δέν ἀντιλαμβάνονται τόν ἀφηρημένο χαρακτήρα πού ἔχει τό “τί” τους. Δέν καταλαβαίνουν πὼς ἡ Ἀλήθεια, ἡ συγκεκριμένη, ἡ ἀπόλυτη, μπορεῖ νά εἶναι μόνο “τίς” καί σέ καμμία περίπτωση “τί”. Γιατί ἡ Ἀλήθεια δέν εἶναι ἕνας θεωρητικός τύπος ἢ μία ἀφηρημένη ἰδέα, ἀλλά ἡ Αὐτοζωή, τό “Ἐγώ εἰμι” (Ἰωάν. η´ 58)» («Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης», σελ. 119).

Πράγματι, ὁ Κύριος δέν ἐνηθρώπησε γιά νά εἰσηγηθῆ μία νέα φιλοσοφική πρότασι γιά τήν ἀλήθεια ἢ ἔστω καί μία νέα ἠθική συμπεριφορὰ ἢ μία νέα μεταξὺ ἄλλων θρησκεία, ἀλλά γιά νά φέρη στόν κόσμο σαρκωμένη τήν Ἀλήθεια, τόν ἑαυτό Του. Ἐκτοτε γιά τοὺς Χριστιανούς ἡ Ἀλήθεια εἶναι ὁ Χριστός. Κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Θεολόγο καί Εὐαγγελιστή: «ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο» (Ἰωάν. α´ 17).

Καί ἐπειδὴ ὁ Χριστός εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἐλευθερώνει ἀπό τήν πλάνη καί ἄγνοια καί σώζει τόν ἄνθρωπο: «γνώσεσθε τήν Ἀλήθειαν, καί ἡ Ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η´ 32). Ὑπάρχουν πολλές ἀπόψεις γιά τήν ἀλήθεια, ἀλλά ἕνας μόνος εἶναι ἡ Ἀλήθεια.

Αὐτόν τόν Χριστό-Ἀλήθεια προεφήτευσαν οἱ Προφῆται, ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι, ὠμολόγησαν οἱ Μάρτυρες, ἐδογματίσαν οἱ Πατέρες.

Αὐτός ὁ Χριστός εἶναι «φῶς ἐκ φωτός, Θεός ἀληθινός ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιος μέ τόν Πατέρα».

Αὐτός ὁ Χριστός ἔνωσε τελικά καί ἀδιάσπαστα τήν θεία φύσι μέ τήν ἀνθρωπίνη φύσι στήν ὑπόστασι Του, στό ἕνα πρόσωπό Του, στό πρόσωπο τοῦ Λόγου.

Αὐτός ὁ Χριστός εἶναι ἡ Ἀλήθεια, γιατί μέ τόν θάνατό Του νικά τόν θάνατό μας καί μέ τήν Ἀνάστασι Του μᾶς χαρίζει τήν αἰώνιο ζωή.

Αὐτήν τήν Χριστοαλήθεια δέν μποροῦμε νά τήν συμβιβάσουμε μέ τίς “ἀλήθειες” τῶν ἄλλων θρησκειῶν καί ἄλλων πίστεων. Ὁ Χριστός εἶναι ὅλη ἡ Ἀλήθεια. Δέν εἶναι ἡ μισή Ἀλήθεια, πού πρέπει νά συμπληρωθῆ ἀπό ἄλλες ἀλήθειες.

Ἐχοντας αὐτήν τήν πίστι καί ὁ μέγας Ντοστογιέφσκι ἔγραψε: «Πιστεύω ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἀλλά ἐάν μέ πείση κανεῖς ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἐγώ θά προτιμοῦσα νά εἶμαι μέ τόν Χριστό παρά μέ τήν ἀλήθεια» (Πρβλ. «Οἱ Δαιμονισμένοι», Δεῦτ. μέρος Α´, VII). Ὁ Ντοστογιέφσκι καί ὄλοι οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ πράγματι προτιμοῦ-



με, πιστεύουμε στην προσωποποιημένη και σαρκωμένη Αλήθεια και όχι σε κάποιες απρόσωπες αλήθειες, ιδέες.

Στην Ρωσία στα χρόνια του μαχητικού αθεϊσμού κάποιος κομματικός παράγων προσπάθησε με μία “έπιστημονική” όμιλία του να πείση τό ακροατήριό του ότι η Ανάστασις του Χριστού είναι μύθος. Ενόμισε ότι όλοι έπείσθησαν. Όταν έρώτησε, εάν κάποιος έχη να ειπή κάτι, έζήτησε τόν λόγο ένας εύσεβής Ρώσος, ό οποίος ειπε δύο λέξεις μόνον: «Χριστός Ανέστη». Όλο τό ακροατήριο έβροντοφώνησε: «Αληθώς Ανέστη». Η σαρκωμένη Αλήθεια, ό Χριστός, ένίκησε τίς “αλήθειες” του κόσμου τούτου.

Οί σταυρωταί του Κυρίου προσπάθησαν να κρύψουν τό γεγονός της Αναστάσεως και να συκοφαντήσουν τούς μαθητάς ότι έκλεψαν τόν Κύριο από τόν Τάφο. Δέν μās ειπαν όμως, πώς αυτοί, οί κατ’ αυτούς άπατεώνες μαθηταί, έκηρυξαν τόν Σταυρωθέντα και Αναστάντα Κύριο σε όλο τόν κόσμο και για τήν αγάπη Του υπέστησαν διωγμούς, βασανιστήρια και φρικτούς θανάτους.

Η ιστορία επαναλαμβάνεται. Σύγχρονοι σταυρωταί του Κυρίου συκοφαντούν τόν Αναστάντα Κύριο. Προσπαθούν να τόν γελοιοποιήσουν, χρησιμοποιώντας τόν τύπο, τά ραδιόφωνα, τίς τηλεοράσεις, τό διαδίκτυο. Κυκλοφορούν DVD-Video με βλάσφημες, ψευδείς και αναπόδεικτες κατηγορίες κατά του Κυρίου, πού διά μεγάλων καθημερινών έφημερίδων και περιοδικών μπαίνουν σε κάθε σπίτι, ώστε μικροί και μεγάλοι να κλονίζονται στην πίστι τους, άφοϋ δέν υπάρχει και η δυνατότης να ακούσουν και τήν άλλη άποψη.

Αυτόν τόν στόχο έξυπηρετεί και η νεοεποχίτικη πανθηρσκειακή κίνησι του συγκρητιστικού Οικουμενισμού, πού προσπαθει να έξισώση τόν Θεάνθρωπο Κύριο και τήν Αγία μας Όρθόδοξο πίστι με τίς άλλες θρησκείες και άλλες όμολογίες.

Φοβεροί έχθροί της Έκκλησίας υπήρξαν οί αίρέσεις. Φοβερώτερος όλων είναι ό Συγκρητισμός, δηλαδή η ανάμιξις και σχετικοποίησις κάθε πίστεως. Υποβαθμίζει, μειώνει, υποσκάπτει όχι κάποιο από τά δόγματα αλλά όλα τά δόγματα, δηλαδή όλη τήν Αλήθεια, τόν Θεάνθρωπο Κύριο, για να ανοίξη τόν δρόμο στην Πανθηρσκεία της Νέας Έποχής με τήν πίεσι των ισχυρών της γης.

Η απάντησίς μας σ’ αυτόν τόν γενικευμένο πόλεμο κατά της Αληθείας-Χριστού θά πρέπει να είναι η με παρρησία όμολογία μας ότι μόνος ό Χριστός είναι η μόνη Αλήθεια, και γι’ αυτό ό Σωτήρ του κόσμου, και μόνον η Αγία Όρθόδοξος Έκκλησία είναι η αληθινή, άποστολική, ακαινοτόμητη συνέχεια της Μιάς, Αγίας, Καθολικής Έκκλησίας των Προφητών, των Άποστόλων και των Πατέρων.

Όμολογοϋμε τήν πίστι μας, έστω και εάν γι’ αυτήν τήν όμολογία ύφιστάμεθα η θά ύποστοϋμε στό μέλλον έντονότερο κοινωνικό άποκλεισμό.

Καιρός μαρτυρίας και μαρτυρίου για τήν όμολογία του Σταυρωθέντος και Αναστάντος Χριστού, της Αυτόαληθείας και σωτηρίας μας.

Χριστός Ανέστη! Αληθώς Ανέστη!

Άγιον Πάσχα 2007



ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

**Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ  
ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ  
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟ\***

**Α**ισθάνομαι μεγάλη χαρά, γιατί είμαι απόψε μαζί σας. Έρχομαι εδώ σαν προσκυνητής, αλλά και για να εκφράσω σεβασμό και τιμή προς την Εκκλησία της Κύπρου και προς όλους όσους διά μέσου των αιώνων διετήρησαν με τους αγώνες τους την Κύπρο ελληνική και ορθόδοξη.

Αιώνια ήμνημη των αγωνιστών της ΕΟΚΑ, των νέων παιδιών που ήσαν γεμάτα από τον Χριστό, την Ορθοδοξία και την Ελλάδα. Γι' αυτό σήμερα είμαι εδώ προσκυνητής και του δικού των αγώνος και της δικής των θυσίας και όλων εκείνων που μαζί τους αγωνίσθηκαν και θυσιάστηκαν για την ελευθερία, ελληνικότητα και ορθοδοξία της Κύπρου. Άρα λοιπόν, μη θεωρείτε ότι είσθε οφειλέται απέναντί μου. Εγώ εκφράζω μία οφειλή απέναντί σας και απέναντι όλων των προγόνων μας και προγόνων σας Κυπρίων, που κράτη-

(\* ) Απομαγνητοφωνημένη ομιλία, εκφωνηθείσα στην Λευκωσία την 3η Μαΐου 1985, κατόπιν προσκλήσεως του Παγκυπρίου συλλόγου «Οί φίλοι του Αγίου Όρους».

σαν, όπως είπαμε, ορθόδοξο και ελληνική την Κύπρο, από την εποχή των αγίων Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα μέχρι σήμερα.

Πρίν προχωρήσω στο θέμα μου, πρέπει να εκφράσω και εγώ τις ευχαριστίες μου προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο, ο οποίος με αγάπη έδωσε την ευλογία του για να είμαι εν μέσω υμών, όπως και τον σύλλογο «Οί φίλοι του Αγίου Όρους», που είναι εκλεκτοί αδελφοί και με τους οποίους συνδέομαι από πολλά χρόνια. Η καλή τους πρόθεσις και οι ώραϊοι σκοποί που έχουν τάξει στον σύλλογό τους είναι κάτι τό οποίο με ευχαριστεί και με συγκινεί.

Όπως γνωρίζετε, ο ελληνικός λαός της Κύπρου ήταν πάντοτε ένας λαός φιλόθρησκος, ακόμη και από την εποχή της ειδωλολατρίας. Μάλιστα εδώ, κοντά στους άλλους θεούς που ελάτρευαν πριν γνωρίσουν τον αληθινό Θεό, οί Έλληνες της Κύπρου τιμούσαν ιδιαίτερα την Αφροδίτη. Άραγε λατρεύοντας την Αφροδίτη, ελάτρευαν μόνον την σαρκική όμορφιά; Νομίζω ότι πέρα από την σαρκική όμορφιά οί άνθρωποι διψούσαν για την πνευματική όμορφιά. Διψούσαν για τό ουράνιο κάλλος, αλλά δέν τό είχαν γνωρίσει, και έμεναν στο σαρκικό και φθαρτό κάλλος. Πίσω όμως από αυτό υπήρχε ή νοσταλγία του ουρανίου κάλλους.

Μέ την έλευσι του Χριστού στον κόσμο αποκαλύφθηκε τό ουράνιο κάλλος. Αποκαλύφθηκε ότι υπάρχει ένα, κατά τους αγίους Πατέρας, «υπέροκαλλον κάλλος», μία όμορφιά πνευματική, ή οποία είναι υπεράνω κάθε όμορφιάς. Υπάρο-

χει ένα φῶς ὑπέρτατον, πάνω ἀπό κάθε φῶς. Καί αὐτό εἶναι ὁ Θεός. Καί ὅταν κανεῖς γνωρίζῃ τόν Θεό, γνωρίζεις πραγματικά τήν ἀληθινή ὁμορφιά, τό μόνο ἀληθινό κάλλος. Αὐτό τό κάλλος φανερώθηκε στήν Παναγία μας ἰδιαίτερα. Καί γι' αὐτό τό νησί τῆς Ἀφροδίτης ἔγινε νησί τῆς Παναγίας.

Παντοῦ ἡ Παναγία παροῦσα στήν Κύπρο μας. Τά περισσότερα μοναστήρια τῆς Κύπρου εἶναι ἀφιερωμένα, ὅπως εἶδα, στήν Παναγία. Καί οἱ Ἅγιοι τῆς Κύπρου, καί αὐτοὶ γεμᾶτοι ἀπό αὐτό τό οὐράνιο κάλλος, γεμᾶτοι ἀπό αὐτό τό οὐράνιο φῶς, τό φῶς τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι ἡ Κύπρος ἔγινε ἡ νῆσος τῆς πνευματικῆς ὁμορφιάς, τοῦ οὐρανίου κάλλους. Νῆσος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων. Οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου, πού στόν Χριστό, στήν Παναγία, στούς Ἁγίους καί στήν Ἐκκλησία βρῆκαν αὐτό πού νοσταλγοῦσαν, μετά τό βάπτισμά τους δέν εἶναι μόνο Ἑλληνας, ἀλλά εἶναι Χριστιανοί Ὁρθόδοξοι Ἑλληνας. Ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανός Κύπριος ἐδημιούργησε τόν Ὁρθόδοξο Ἑλληνικό Κυπριακό Χριστιανικό πολιτισμό. Ὁ Ἑλληνας ἄνθρωπος μπῆκε μέσα στήν Ἐκκλησία καί ἔγινε Χριστιανός Ἑλληνας ἄνθρωπος. Καί ἀπό αὐτήν τήν μεταμόρφωσι τοῦ Ἑλληνοῦ ἀνθρώπου μέσα στήν Ἐκκλησία βγῆκε καί ὁ Ἑλληνορθόδοξος Χριστιανικός μας πολιτισμός, πού ἐδῶ στήν Κύπρο ἔχει ἐπί πλέον καί τόν κυπριακό του χαρακτήρα.

Αὐτόν τόν πολιτισμό ἐκφράζουν τά ὀρθόδοξα κυπριακά ἤθη καί ἔθιμα, ἡ τέχνη, ἡ κοινοτική καί κοινωνική ζωή, ἡ ἐθνική ζωή, ὁ γάμος, ἡ οἰκογένεια. Ὅλα αὐτά μπῆκαν μέσα στήν Ἐκκλησία καί εὐλογήθηκαν. Ἐμεῖς σήμερα ἔχουμε τό

προνόμιο νά εἴμεθα οἱ κληρονόμοι μιᾶς τέτοιας μεγάλης κληρονομίας, ὅπως εἶναι ὁ ἑλληνορθόδοξος πολιτισμός μας, ἡ ἑλληνορθόδοξος παράδοσίς μας.

Θά ἤθελα σήμερα στήν ὁμιλία μου αὐτήν νά ἀναφέρω μερικά στοιχεῖα χαρακτηριστικά αὐτῆς τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεώς μας.

### **Α. Ἐκκλησιαστικότητα**

Ἔνα βασικό στοιχεῖο αὐτῆς τῆς ἑλληνορθόδοξου πνευματικῆς κληρονομίας πού ἐκληρονομήσαμε εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικότητα. Ὁ ὀρθόδοξος λαός μας ἤθελε ὅλη ἡ ζωή του νά περνᾷ μέσα στήν Ἐκκλησία. Ἡ γέννησις, τά παιδικά χρόνια, ὁ γάμος, ἡ παιδεία, ἡ ἐργασία, ἡ κοινωνική καί ἡ ἐθνική ζωή, τά πάντα νά εἶναι ἐκκλησιαστικά. Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία μας μέ τά μυστήρια καί τίς εὐχές της ἀγιάζει ὀλόκληρη τήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Τίποτε δέν μένει –ἐκτός τῆς ἁμαρτίας–, πού νά μὴ μπορῇ νά μπῆ μέσα στήν Ἐκκλησία, γιά νά ἀγιασθῇ.

Θυμᾶμαι μία φορά, πού μοῦ ἤλθε ἕνα κυβερνητικό περιοδικό ἀπό τήν Κύπρο. Ἐγραφε πῶς γινόταν ὁ γάμος στήν Κύπρο. Ἐκεῖ ἔδειχνε ὅτι ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας σέ ἕνα γάμο δέν περιοριζόταν μόνο τήν ὥρα τῆς ἱεροτελεστίας. Ἀρχίζε ἀπό μερικὲς ἡμέρες πρὶν, πού ἐτοίμαζόταν τό νέο σπίτι γιά τοὺς μελλονύμφους, καί συνεχιζόταν μετά τόν γάμο. Ὁ παπᾶς ἐρχόταν στό σπίτι καί εὐλογοῦσε τήν νέα οἰκογένεια. Ἔβλεπε κανεῖς ὅτι ὑπῆρχε μία πραγματική συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας καί στήν προετοιμασία τοῦ γάμου καί μετά τόν γάμο, μέ τήν ἑναρξί τῆς νέας οἰκογενείας καί τοῦ νέου σπιτι-

οὔ. Ἦθελε ὁ λαός μας, ἡ Παράδοσις τοῦ λαοῦ μας, ὅλα νά εἶναι μέσα στήν Ἐκκλησία. Ὅχι γιατί ἡ Ἐκκλησία θέλει νά κατακτήσῃ τόν κόσμον· δέν ὑπάρχει τέτοιο πνεῦμα στήν Ὁρθοδοξία. Ἡ Ἐκκλησία θέλει νά προσλάβῃ καί νά μεταμορφώσῃ τόν κόσμον. Εἶναι αὐτό μία θεολογική συνέπεια τῆς ἀληθείας πού πιστεύουμε στήν Ἐκκλησία μας, ὅτι ὁ Χριστός, ὁ Θεάνθρωπος, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος καί προσέλαβε ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπίνη φύσι, ὥστε ὅλη τήν ἀνθρωπίνη φύσι νά θεώσῃ καί νά ἀγιάσῃ. Ἐάν κάτι ἀνθρώπινο ἔμενε ἀπρόσληπτο ἀπό τόν Θεό Λόγο, θά ἔμενε καί ἀθεράπευτο: «Τό γάρ ἀπρόσληπτον καί ἀθεράπευτον»<sup>1</sup>. Ὅλα προσελήφθησαν τά τοῦ ἀνθρώπου, πλὴν τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἁμαρτία δέν ἀνήκει στήν φύσι τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι παρὰ φύσιν κατάστασις.

Ὅλα λοιπόν τά τοῦ ἀνθρώπου προσελήφθησαν, γιά νά μεταμορφωθοῦν, νά φωτισθοῦν, καί νά θεωθῇ ὁ ἄνθρωπος. Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἐπέμενε τόσο πολύ κατά τῶν αἰρετικῶν, οἱ ὁποῖοι κατά καιρούς ἐδίδασκαν ὅτι ὁ Χριστός δέν προσέλαβε πλήρη τήν ἀνθρωπίνη φύσι. Ἡ Ἐκκλησία ἐπέμενε μέ Οἰκουμενικές Συνόδους, ὅτι ὁ Χριστός προσέλαβε πλήρη τήν ἀνθρωπίνη φύσι καί ἐπομένως προσλαμβάνει καί πλήρως τόν ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς. Ὅπως εἶπαμε, ὄχι γιά νά τόν κατακτήσῃ ἀλλά γιά τόν ἐλευθερώσῃ, νά τόν μεταμορφώσῃ, νά τόν ἀγιάσῃ, νά τόν φωτίσῃ, νά τόν χαριτώσῃ.

Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία θέλει νά προσλαμβάνῃ ὅλη τήν ζωή. Θέλει νά προσλαμβάνῃ τόν γάμο, τήν παιδεία, τήν ἐθνική

1. Ἀγ. Γρηγορίου Θεολόγου, ἐπ. 101 (P.G. 37, 181C).

ζωή. Γιά μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους δέν νοεῖται γάμος ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Οὔτε νοεῖται παιδεία ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Οὔτε νοεῖται ἐθνική ζωή ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Διότι, ἐάν αὐτά μείνουν ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, μένουν ἔξω ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ. «Ἐν χώρα καί σκιᾷ θανάτου»<sup>2</sup>. Καί ὅσα καλά στοιχεῖα καί ἄν ἔχουν, εἶναι ἄρρωστα, σηματοδεδεμένα μέ τήν φθορά καί τόν θάνατο. Τελικά οὔτε ἀναπαύουν οὔτε ὀλοκληρῶνουν τόν ἄνθρωπο. Μόνο ὁ Χριστός ἐνίκησε τόν θάνατο καί μόνο ὅπου μπεῖ ὁ Χριστός τά φωτίζει ὅλα μέ τό φῶς τῆς Ἀναστάσεώς του, ξεπερνιέται ὁ θάνατος, ἡ ματαιότης, ἡ φθορά, πού εἶναι καθολικός νόμος τῆς ζωῆς μας, ὅπως τό βλέπουμε κάθε μέρα καί στήν βιολογική μας ὑπαρξί.

Μέσα λοιπόν στήν Ἐκκλησία οἱ Ὁρθόδοξοι πρόγονοί μας ἤθελαν νά περνᾷ ὅλη τους ἡ ζωή, ὥστε ὅλη τους ἡ ζωή νά γίνεται λειτουργία, εὐχαριστία. Γιά μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους ἡ λειτουργία δέν τελειώνει μέ τίς δύο ὥρες πού θά πᾶμε τήν Κυριακή στήν Ἐκκλησία. Ὅλη μας ἡ ζωή γίνεται λειτουργία. Ἄν πηγαίνουμε δύο ὥρες τήν Κυριακή στήν Θ. Λειτουργία καί στίς ἐορτές, πηγαίνουμε ὥστε ἀπό ἐκεῖ νά πάρουμε τό πνεῦμα τῆς Θ. Λειτουργίας, καί ὅλη μας ἡ ζωή νά γίνῃ λειτουργία, προσφορά στόν Θεό, ἀναφορά στόν Θεό, εὐχαριστία πρὸς τόν Θεό. Ὅλη μας ἡ ζωή νά συμμορφωθῇ πρὸς τό θυσιαστικό ἦθος τοῦ Χριστοῦ. Διότι μέσα στήν Θ. Λειτουργία κυρίως φανερώνεται ὅτι τό ἦθος τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό θυσιαστικό. Ζοῦμε τήν θυσία Του γιά τόν κόσμον καί τόν ἄνθρωπο. Καί ἐπειδὴ εἶναι θυσία ἡ Θ. Λειτουργία, ὁ Χρι-

2. Ματθ. δ' 16.

στιανός φεύγει από την Ἐκκλησία μετά την Θ. Λειτουργία φωτισμένος, χαριτωμένος, ὥστε ὅλα νά τά ζῆ λειτουργικά, εὐχαριστιακά, θυσιαστικά. Νά προσφέρεται στόν Θεό καί στόν συνάνθρωπό του. Νά ἀγωνίζεται κατά τῶν παθῶν του, τοῦ ἐγωισμοῦ του, τῆς φιλαυτίας του.

Μέσα στήν Θ. Λειτουργία προσφέρουμε ἐν Χριστῷ τά πάντα στόν Θεό: «Τά σά ἐκ τῶν σῶν, σοί προσφέρομεν κατὰ πάντα καί διά πάντα». Ὅταν λέμε «τά σά ἐκ τῶν σῶν, σοί προσφέρομεν», ἐννοοῦμε πραγματικά τά πάντα. Δέν μποροῦμε νά ἀφήσουμε τίποτε ἀπό τήν ζωή μας πού νά μή τό προσφέρουμε στόν Θεό. Διότι τότε σημαίνει ὅτι προσφέρουμε στόν Θεό μέ ὄρους καί κάποιο τμήμα ἢ κάποιον τομέα τῆς ζωῆς μας. Ἄλλ' ὁ Θεός δέν θέλει ἕνα μέρος τῆς ζωῆς μας. Θέλει ὅλη τήν ζωή μας. Θέλει τήν οἰκογενειακή μας ζωή, τήν παιδεία μας, τήν τέχνη μας, τήν ἱστορία μας, τά πάντα. Γιατί θέλει τά πάντα; Γιά νά τά φωτίσει ὅλα, νά τά χαριτώσει ὅλα, νά τά σφραγίσει ὅλα μέ τήν σφραγίδα τῆς Ἀναστάσεως Του. Νά τά βγάλει ἀπό τήν φθορά καί τόν θάνατο. Ὁ Ἰδιος, ἄλλωστε, δέν μᾶς δίνει ἕνα μέρος τοῦ ἑαυτοῦ Του. Μᾶς δίνει ὁλόκληρο τόν ἑαυτό Του: «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστι τό Σῶμά μου... πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο γάρ ἐστι τό Αἶμά μου»<sup>3</sup>. Δέν μᾶς δίνει μόνο τήν διδασκαλία Του ἢ μόνο τό ἠθικό Του παράδειγμα. Μᾶς δίνει τόν ἑαυτό Του ὅλο, τήν ζωή Του ὅλη. Τό Σῶμα Του καί τό Αἶμα Του.

Μέσα στήν Θ. Λειτουργία καί στήν εὐχαριστιακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μαθαίνουμε νά δεχόμαστε ὅλα τά πράγματα καί

3. Ματθ. κατ' 26-28.

ὅλα τά πρόσωπα ὡς δῶρα τοῦ Θεοῦ καί ὄχι ὡς ἰδιοκτησία μας. Μαθαίνουμε νά τά ἐκτιμοῦμε σωστά. Ὅταν βλέπω στό κάθε ὑλικό πρᾶγμα ἕνα δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμένα, ἀλλοιῶς θά τό ἐκτιμήσω καί ἀλλοιῶς θά τό χρησιμοποιήσω. Καί ὅταν στόν κάθε ἄνθρωπο, τόν γνωστό ἢ τόν ἄγνωστο, βλέπω τόν στενό συγγενή μου, τόν φίλο, τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τό δῶρο τοῦ Θεοῦ σ' ἐμένα, ἀλλοιῶς θά σταθῶ ἀπέναντί του. Καί ἀλλοιῶς θά εὐχαριστήσω τόν Θεό γιά τά πράγματα καί τά πρόσωπα. Καί ἀλλοιῶς θά προσφερθῶ ἐγώ καί στόν Θεό καί στά ἄλλα ἀνθρώπινα πρόσωπα. Θά αισθανθῶ καί ἐγώ τήν ἀνάγκη νά προσφέρω τόν ἑαυτό μου σ' αὐτούς σάν δῶρο. Ἄν π.χ. ὁ σύζυγος βλέπει τήν σύζυγό του σάν δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν, παρὰ τίς ἀδυναμίες πού μπορεῖ νά ἔχη ἡ σύζυγος, ἢ τό ἀντίθετο, θά αισθανθῆ καί αὐτός τήν ἀνάγκη νά προσφερθῆ στήν σύντροφο τῆς ζωῆς του ὡς δῶρο. Καί ὅλη ἡ ζωή νά γίνεται μέ αὐτό τό πνεῦμα καί τό πρῶμα: ὅτι εἴμεθα ὅλοι δῶρα τοῦ Θεοῦ ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο. Καί ὅτι πρέπει νά ζοῦμε ὅλοι μεταξύ μας ἀνταλλάσσοντες ὡς δῶρο ὁ ἕνας πρὸς τόν ἄλλο τήν ἀγάπη μας. Μέσα στήν Ἐκκλησία μᾶς δίνεται αὐτή ἡ χάρις: ἡ σχέσις μας μέ τόν Θεό καί ἡ σχέσις μας μέ τούς ἀνθρώπους νά εἶναι μία ἀνταλλαγή δώρων.

Κατά τήν Θ. Λειτουργία προσφέρουμε στόν Θεό τόν ἄρτο καί τόν οἶνο. Τό πρόσφορο, πού κατά τήν εὐλογημένη παράδοσι τοῦ λαοῦ μας προσφέρουμε, ἔχει μεγάλη θεολογική σημασία. Συνοψίζει, περιλαμβάνει ὅλη μας τήν ζωή. Δέν προσφέρουμε μόνο σιτάρι, οὔτε ἀλεύρι μόνο. Προσφέρουμε ψωμί. Τό σιτάρι ἔγινε ἀλεύρι καί τό ἀλεύρι γίνεται ψωμί.

Μπαίνει ο κόπος μας, ή ζωή μας μέσα. Δέν προσφέρουμε σταφύλι· προσφέρουμε κρασί. Μπαίνει όλη μας ή ζωή στό ψωμί και στό κρασί. Δηλαδή προσφέρουμε τόν έαυτό μας στόν Θεό. Προσφέρουμε ό,τι εΐμαστε και ό,τι ζοΐμε, και παρακαλοΐμε τόν Θεό νά τά δεχθή και νά μās δώση και Αυτός τό δικό Του δώρο. Και πάλι αυτά πού προσφέρουμε στόν Θεό δέν είναι δικά μας. Από τά δικά Του δώρα είναι. Τί έχουμε δικό μας νά Του προσφέρουμε; Παίρνουμε από τά δικά Του και Του τά προσφέρουμε. Γι' αυτό λέμε «τά σά εκ τών σών». Και ο Θεός ως καλός πατέρας, δέχεται τό δώρο μας και μās δίνει τήν δική Του ζωή. Ήμεϊς του δίνουμε άρτο και οΐνο και Ήκεϊνος μās δίνει Σώμα και Αΐμα Χριστου. Αυτή είναι ή ανταλλαγή δώρων, πού γίνεται στην Θ. Λειτουργία. Και σέ κάθε μυστήριο και πράξι τής Έκκλησίας αυτό γίνεται. Προσφέρουμε στόν Θεό αυτό τό φτωχό πού έχουμε έμεις από τά δικά Του δώρα, και Ήκεϊνος μās προσφέρει αυτό τό πλούσιο πού έχει, τήν δική Του Χάρι. Ξστε νά λάβουμε τήν Χάρι του Χριστου, νά μή εΐμαστε οί θνητοί, οί φθαρτοί και πεπερασμένοι άνθρωποι, αλλά νά γίνουμε οί άνθρωποι πού μέσα μας ζή ο Θεός, μέτοχοι αιωνίου ζωής.

Γι' αυτό ή Έκκλησία μας και ο λαός μας ήθελε όλα νά περνάνε μέσα στην Έκκλησία. Ήθελε όλα νά εκκλησιαζονται, όλα νά λειτουργοΐνται, για νά γίνουν όλα ευχαριστία προς τόν Θεό. Και νά ζοΐμε όλοι έτσι, ανταλλάσσοντες δώρα μεταξύ μας και μέ τόν Θεό. Όλη μας ή ζωή νά γίνη, όπως είπαμε, μία ανταλλαγή δώρων, δηλαδή εκφρασις αγάπης. Πλήρωμα αγάπης και προσφοράς. Έτσι ζώντας ο ορθόδοξος

λαός μας εκκλησιαστικά, λειτουργικά, ευχαριστιακά, ζοΐσε Θεοκεντρικά. Δέν έβαζε έγωιστικά ο κάθε άνθρωπος κέντρο τόν έαυτό του. Αλλά κέντρο είχε τόν Θεό. Άνεγνώριζε τόν Θεό ως πηγή όλων τών δώρων. Τά δεχόταν όλα ως δώρα του Θεου και ευχαριστοΐσε τόν Θεό. Όταν ο άνθρωπος δέν τοποθετηθή έτσι στην ζωή του, τότε βάζει κέντρο τόν έαυτό του. Φτιάχνει μία ψεύτικη εικόνα του κόσμου, όπου αυταπατάται ότι αυτός είναι ο Θεός. Ξεχνάει πως ό,τι έχει είναι του Θεου και ότι ο Θεός είναι τό κέντρο του κόσμου. Νομίζει ότι αυτός είναι τό κέντρο του κόσμου, ότι όλοι αυτόν πρέπει νά υπηρετοΐν και σ' αυτόν νά δουλεύουν. Τους ανθρώπους παύει νά τους βλέπη ως δώρα του Θεου. Τους βλέπει ως αντικείμενα ή ως σκεΐ ήδονής. Δέν μπορεί νά έχη τήν ορθή σχέση ούτε μέ τους ανθρώπους ούτε μέ τά πράγματα. Δέν μπορεί πιά νά χρησιμοποιήση τόν κόσμο βασιλικά, δηλαδή μέ άρχοντιά. Ούτε ιερατικά και προφητικά.

Ο άνθρωπος πλάσθηκε από τόν Θεό βασιλεύς, ιερεύς και προφήτης μέσα στην δημιουργία. Ο άνθρωπος μετά τήν πτώσι έχασε τήν δυνατότητα νά λειτουργή σαν βασιλεύς, ιερεύς και προφήτης. Ο Θεάνθρωπος Χριστός ως τέλειος βασιλεύς, ιερεύς και προφήτης δίνει στόν άνθρωπο μέ τό Άγιο Βάπτισμα και τό Χρΐσμα τήν δυνατότητα νά ξαναβρē τήν βασιλική, ιερατική και προφητική του λειτουργία.

Όταν ο άνθρωπος λοιπόν μέ άρχοντιά χρησιμοποιή τήν κτίσι, δέν κάνει ποτέ έγωιστική χρήσι τής κτίσεως. Όταν ο άνθρωπος κάνη έγωιστική χρήσι τής κτίσεως, του φυσικου του περιβάλλοντος, τότε τό κακοποιεί και φτιάχνει ένα κό-

σμο άβίωτο, όπως έχουμε πάθει σήμερα. Η χρησιμοποίησις πού κάνουμε σήμερα στην κτίσι είναι αλόγιστη, έγωιστική, παράλογη. Ένώ ό κόσμος του Θεου είναι ώραϊος, έμεις τον άσχημίζουμε, και τελικά δέν μπορούμε νά ζήσουμε μέσα σ' αυτόν. Γίνεται ή ζωή μας βάσανο και όδύνη. Όταν όμως ό άνθρωπος μάθη νά χρησιμοποιή σωστά τον κόσμο, δέν κάνει κατάχρησι του κόσμου αλλά χρήσι, όπως θέλει ό Θεός. Κάνοντας καλή χρήσι του κόσμου, γίνεται και αυτός συνδημιουργός μέ τον Θεό.

Σήμερα γνωρίζουμε ότι ισχυρά ρεύματα μās έπηρεάζουν νά έγκαταλείψουμε αυτήν την εύλογημένη, έκκλησιαστική, εύχαριστιακή, λειτουργική, Θεοκεντρική χρήσι του κόσμου και νά ζούμε ανθρωποκεντρικά. Νά βάλουμε τον έαυτό μας κέντρο του κόσμου. Αυτά τά ρεύματα έρχονται κυρίως από την Δύσι. Η Δύσις πολύ ένωρίς έχασε τον Θεοκεντρικό της χαρακτήρα και έγινε ανθρωποκεντρική· έβαλε κέντρο όχι τον Θεό αλλά τον άνθρωπο και άρρώστησε βαρεία. Αυτή είναι ή άρρώστια του δυτικού κόσμου, του δυτικού πολιτισμού, της δυτικής φιλοσοφίας, της δυτικής τέχνης· ό ανθρωποκεντρισμός της. Και αυτή ή άρρώστια ώδήγησε όλον αυτόν τον κόσμο στό άδιέξοδο, τό όποιο όμολογούν διαπρεπείς ξένοι διανοούμενοι, καλλιτέχναι, λογοτέχναι και ποιηταί: ότι ή ανθρωποκεντρική αυτή ζωή και ό πολιτισμός της φιλαυτίας άπέτυχαν και μās έφεραν στό άδιέξοδο.

Αυτά λοιπόν τά ρεύματα έρχονται και στον τόπο μας σήμερα και μās έπηρεάζουν. Μās κάνουν νά φεύγουμε σιγά-σιγά απ' αυτήν την εύλογημένη έκκλησιαστική μας πα-

ράδοσι και νά θέλουμε νά οργανώσουμε την ζωή μας έξω από την Έκκλησία. Όχι Θεοκεντρικά αλλά ανθρωποκεντρικά. Όχι εύχαριστιακά αλλά άχαριστιακά. Μέ άχαριστία προς τον Θεό. Σάν νά μή είναι ή ζωή και οι άνθρωποι και ό έαυτός μας δώρα του Θεου. Αυτό μαρτυρεί ή προσπάθεια νά επιβληθ ή νά διαδοθ ή ό πολιτικός γάμος. Πολιτικός γάμος σημαίνει γάμος εκτός Έκκλησίας. Οικογένεια εκτός Έκκλησίας. Εκτός, δηλαδή, Θεου. Ακόμη, νά επιβληθ ή άθρησκη παιδεία. Η άθρησκη παιδεία τό ίδιο είναι. Γράμματα χωρίς Θεό. Έξω από την λειτουργία, έξω από την Έκκλησία. Ένώ πόσο διαφορετική ήταν ή παράδοσις του λαου μας μέ τά κρυφά σχολειά, τους μεγάλους διδασκάλους του Γένους, τίς σχολές πού είχε ιδρύσει ή Έκκλησία! Είναι γνωστό τό λαϊκό εκείνο ποιηματάκι πού έλεγαν τά παιδιά μας, όταν πήγαιναν στα κρυφά σχολειά:

«Φεγγαράκι μου λαμπρό  
φέγγε μου νά περπατώ  
νά πηγαίνω στό σχολειό  
νά μαθαίνω γράμματα  
γράμματα, σπουδάγματα  
του Θεου τά πράγματα».

Οί ευσεβείς πατέρες μας ήθελαν τά σχολειά όχι για νά αποκτούν τά παιδιά ξηρές γνώσεις, μήτε για νά γίνονται οι άνθρωποι εργαλεία για τίς βιομηχανίες. Αλλά νά γίνονται άνθρωποι φωτισμένοι μέ τό φως του Θεου. Και τά γράμματα νά ύπηρετούν αυτόν τον φωτισμό. Ο άγιος Κοσμάς ό Αιτωλός, ό μεγάλος διδάσκαλος του Γένους μας, πόσα δέν

έγραψε και δέν ειπε στα κηρύγματά του γι' αυτήν την παιδεία, τά θεϊκά γράμματα, πού έχουν σκοπό νά κάνουν τόν άνθρωπο αληθινό άνθρωπο και αληθινό Χριστιανό!

Τώρα λοιπόν υπάρχει αυτή ή τάσις, όλα νά βγοῦν από τήν Ἐκκλησία· νά χωρίσουμε τόν πολιτισμό από τήν Ἐκκλησία. Ἐνώ γιά τούς Ὁρθοδόξους ἦταν αὐτονόητο, ὅτι δέν μπορεί νά υπάρξη αληθινή ζωή και πολιτισμός ἔξω από τήν Ἐκκλησία.

Ἰδρύνονται σήμερα πολιτιστικοί σύλλογοι, πού ὀργανώνουν πολιτιστικές ἐκδηλώσεις χωρισμένες από τήν Ἐκκλησία. Ἐνώ ὅλες οἱ πολιτιστικές ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ μας ἦταν συνυφασμένες μέ τήν Ἐκκλησία και μέ τά ἐκκλησιαστικά πανηγύρια. Νά κάνουν ἑορτές ἄθεες, γιατί ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἑορτές. Ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, «βίος ἀνεόρταστος, μακρά ὁδός ἀπανδόχευτος». Γιά νά μή ἔχουν οἱ ἄνθρωποι τίς ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας και μ' αὐτές νά φωτίζονται, νά ἀναπαύονται, νά ψυχαγωγοῦνται και νά ἀγιάζονται. Θέλουν νά φτιάξουν ἑορτές ἄθεες: Ἐορτή τῆς ὑγείας, ἑορτή τοῦ ἀθλητισμοῦ, ἑορτή τοῦ παιδιοῦ κ. λπ. Νά μή ἑορτάζουμε τίς μνήμες τῶν Ἁγίων, πού φέρουμε τά ὀνόματά τους, ἀλλά τά γενέθλιά μας. Βλέπετε πόσο ἀνθρωποκεντρικό εἶναι αὐτό; Ὅταν ἑορτάζω τά γενέθλιά μου, τιμάω τόν ἑαυτό μου, σάν νᾶμαι ἐγώ κάποιος σπουδαῖος. Καί ἀφήνω τόν Ἅγιο πού φέρω τό ὄνομά του. Ἐνώ ή εὐσεβής παράδοσις τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ μας εἶναι νά ἑορτάζουμε τόν Ἅγιό μας. Καί ἄν δέν ἔχουμε ἑορταζόμενο Ἅγιο, νά ἑορτάζουμε τῶν Ἁγίων Πάντων. Νά ἐτοιμάσουμε τό πρόσφορο, νά τό πᾶμε

στήν Ἐκκλησία, νά λειτουργηθοῦμε, νά κοινωνήσουμε, νά πάρουμε τό «ὔψωμα», νά τό φέρουμε στό σπίτι, νά ἔρθη ὁ ἱερεὺς νά μᾶς εὐλογήσῃ και ἔτσι νά τιμήσουμε τόν Ἅγιο, νά τιμηθοῦμε και ἐμεῖς.

Αὐτή ή προσπάθεια, νά παρακάμψουν τήν Ἐκκλησία και νά ὀργανώσουν τήν ζωή μας ἔξω από τήν Ἐκκλησία και παρά τήν Ἐκκλησία, λέγεται ἐκκοσμίκευσις. Νά ἀπεκκλησιοποιήσουν τήν κοινωνία μας, τόν κόσμο μας, τόν πολιτισμό μας, τήν ζωή μας.

Εἶπαμε ὅτι αὐτό τό ἰσχυρό ρεῦμα ἔρχεται ἀπό τήν Δύσι. Εἶμαστε ἄραγε ἔτοιμοι νά ἀντιμετωπίσουμε αὐτό τό κύμα, πού κατά τήν ταπεινή μου γνώμη συνιστᾷ τήν μεγαλύτερη ἀπειλή κατά τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ μας; Θυμᾶστε παλαιά, ὅταν λέγαμε κάποιον ἀλειτούργητο ή ἀστεφάνωτο, ὅτι αὐτό ἔθεωρεῖτο ὕβρις; Σήμερα κοντεύουμε νά τό συνηθίσουμε. Ἀντίθετα, τό νά εἶσαι λειτουργημένος ἀρχίζει νά θεωρηται ἀπό τούς ἐκκοσμιευμένους κύκλους σάν ἀναχρονιστικό και παράξενο. Αὐτό τό πνεῦμα ἐπηρεάζει και τούς νέους μας, πού σέ μερικές περιοχές ντρέπονται νά ἐκκλησιάζονται.

Αὐτή εἶναι ή ὀδυνηρά πραγματικότητα πού ἔχουμε νά ἀντιμετωπίσουμε και γιά τήν ὀποία χρειάζεται ἀγῶνας ἐκ μέρους ὄλων μας, γιά νά μή γίνῃ ὁ λαός μας ἀλειτούργητος, ἀστεφάνωτος, ἀνεκκλησίαστος.

## **Β. Ἀσκητικό πνεῦμα**

Ἐνα ἄλλο βασικό στοιχεῖο τῆς παραδόσεώς μας εἶναι τό ἀσκητικό πνεῦμα. Ἡ Ὁρθοδοξία, ὅπως γνωρίζετε, εἶχε πάν-



τοτε ένα ασκητικό χαρακτήρα. Δέν είναι ο δρόμος της ανέσεως, μέ τόν όποιο βρίσκουμε εύκολα τόν Θεό. Πρέπει κανείς νά αγωνισθῆ, νά καθαρισθῆ από τά πάθη του, νά μετανοήσῃ, νά πονέσῃ, νά ασκηθῆ, νά ἐγκρατευθῆ, νά νηστεύσῃ, γιά νά βρῆ τόν Θεό καί νά ἐνωθῆ μαζί Του. Δέν ὑπάρχει ἀνάστασις χωρίς σταυρό. Καί ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀναστήθηκε, ἀφοῦ πρώτα σταυρώθηκε. Ἐπρεπε νά σταυρωθῆ, γιά νά μᾶς σώσῃ καί νά μᾶς χαρίσῃ ἀνάστασι καί αἰώνια ζωή. Μποροῦμε ἄραγε ἐμεῖς νά ζοῦμε ἀνάστασι, χαρά, βαθεία εἰρήνη, χωρίς σταυρό, χωρίς ἄσκησι, χωρίς ἀγῶνα κατά τῶν παθῶν μας;

Ἐνας εύκολος Χριστιανισμός δέν ἦταν ποτέ Ὁρθόδοξος. Πάντοτε οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί ἀγαποῦσαν τήν ἄσκησι, τήν ἐγκράτεια, τήν προσευχή, τήν νηστεία, τήν ἀγρυπνία, τήν ὀρθοστασία. Γιατί ἤξεραν ὅτι μέ αὐτά θά ὀδεύσουν πρὸς τόν Θεό καί θά κατακτήσουν τόν Θεό. Αὐτό τό πνεῦμα πού εἶχε ὁ λαός μας, τό σταυροαναστάσιμο, τοῦ νά φθάνη τήν ἀνάστασι διά τοῦ σταυροῦ, τό ασκητικό πνεῦμα, τό πνεῦμα τῆς ἐγκρατείας, ἦταν πού βοήθησε τόν λαό μας νά μείνη Ὁρθόδοξος στούς μακρούς αἰῶνας τῆς σκλαβιάς. Ἐάν ὁ λαός δέν εἶχε αὐτό τό ασκητικό πνεῦμα, θά μπορούσε νά ὑπομείνη τά δεινοπαθήματα τῶν κατακτητῶν καί νά μὴ δελεασθῆ από τίς προσφορές τους νά ἀλλαξοπιστήσῃ; Ἡ Κύπρος ἔχει ὑποφέρει περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο μέρος τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπό τούς ξένους κατακτητάς. Πόσες πιέσεις ἔχει ὑποστῆ ὁ λαός μας ἐδῶ, γιά νά ἀλλαξοπιστήσῃ; Ἀπό πόσους κατακτητάς καί ἐπί πόσους αἰῶνας;

Θά σᾶς διαβάσω ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό ἕνα κείμενο τοῦ Τερτσέτη, ἑνός ἀπό τούς ἀγωνιστάς καί συγγραφεῖς τοῦ 1821: «...ἔπαινος μέγας τοῦ ἔθνους μας εἶναι ὅτι κυριευμένον ἀπό τούς ἀλλοφύλους καί καλούμενον ἀπό τούς κατακτητάς του εἰς τό συμπόσιον τῶν ἡδονῶν, εἰς τό μεγαλεῖον τῆς ἐξουσίας, ἀρκοῦσε μόνον νά ἐγκαταλείψει τήν πίστιν τῶν Χριστιανῶν· τό ἑλληνικόν ἔθνος ἀπεστράφη τήν προσφοράν τοῦ νικητοῦ, ἐφύλαξε πίστιν εἰς τό πάτριον θρησκευμα καί εἰς τήν γλῶσσαν τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Εὐαγγελίου. Τόν ἕνα Χριστιανόν ἔκοβε ὁ τότε βάρβαρος ἐχθρός, ὁ ἄλλος τόν σταυρόν του ἔκανε· οἱ γλῶσσαι κομμένες ἀπό τόν ἄγριον στρατιώτην, κειτώμενες εἰς τό αἵματωμένον χῶμα, ἀηδονολαλοῦσαν, νά εἰπῶ οὕτως, τό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτό, σεβαστοί ὁμογενεῖς, εἶναι τό προτέρημα, τό ὅποῖον ἀποφασίζει καί τά μεγάλα δωρήματα τῶν θείων εὐεργετημάτων»<sup>4</sup>.

Ὁ λαός μας μάθαινε τήν ασκητική ζωή μέσα στήν Ἐκκλησία. Μέχρι σήμερα, δόξα τῷ Θεῷ, διατηρεῖται ἡ ασκητική παράδοσις στόν εὐσεβῆ λαό μας. Γι' αὐτό βλέπουμε ὅτι ὁ λαός μας θέλει νά νηστεύῃ, νά στέκεται ὄρθιος στήν Ἐκκλησία, νά ἀγωνίζεται. Καί αἰσθάνεται ὅτι, ἂν δέν ἀγωνίζεται, δέν προσφέρεται στόν Θεό. Δέν θέλει ἡ θρησκευτικότητά του, ἡ εὐσέβειά του, νά εἶναι ἀνέξοδη. Θέλει νά εἶναι κάτι πού βγαίνει ἀπό τόν κόπο του καί ἀπό τό αἶμα του μέσα.

Αὐτό φαίνεται καί στά κείμενα τοῦ μεγάλου ἀγωνιστοῦ καί μάρτυρος τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεώς μας, τοῦ

4. «Λόγος στό Λιβόρνο», *Τερτσέτη Ἄπαντα*, ἔκδ. «Παρθενών», Ἀθήνα 1958, τομ. Β', σελ. 262.

στρατηγού Μακρυγιάννη. Ὁ Μακρυγιάννης ἦταν ἀπό τούς ἀσκητικώτερους καί ἀγνότερους ἀνθρώπους τοῦ 1821. Λέει λοιπόν κάπου στά Ἀπομνημονεύματά του: «Ἀπό ἐνοῦ χρόνου παιδί μέ ἐσυνείθισαν οἱ γονεοὶ νά κάνω μετάνοιες καί μ' ἔλεγαν “Κάνε μετάνοιες νά πιάσης περδικόπουλα”». Ἀγράμματοι ἄνθρωποι καί ὅμως ἄριστοι παιδαγωγοί. «Πήγαιναν ἐκεῖνοι, μοῦφερναν περδικόπουλα καί μοῦλεγαν “Γιὰ, ἔκαμες μετάνοιες καί τᾶπιασες”. Καί ἐσυνείθισα μέ ταῦτον τόν τρόπον καί ἔκανα μετάνοιες»<sup>5</sup>. Λέει κάπου ἄλλου: «Ἀφοῦ εἶδα καί βλέπω καθμερινῶς τήν εὐλογίαν του (τοῦ Θεοῦ δηλαδή) καί τῆς βασιλείας του ὅλης, ἀποφάσισα, ἄλλο τίποτα δέν ἔχω νά εὐχαριστήσω, μόνον καί μόνον τήν ἁμαρτωλή μου προσευχή». Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο νά προσφέρω, λέει, στόν Θεό γιά νά τόν εὐχαριστήσω, παρά μόνο τήν ἁμαρτωλή μου προσευχή. «Καί νά μοῦ δώσει καθερά σπλάχνα (καθαρή καρδιά πού λέμε), νά τόν εὐχαριστῶ, νά μήν γένω ἀχάριστος». Βλέπετε, ἤθελε νά ζῆ εὐχαριστιακά, ὅπως εἶπαμε. «Καί προσφέρνω αὐγή καί βράδυ ἀπό χίλιες τρακόσες μετάνοιες καί ἕκατό μέ τό κομπολόγι». Κομπολόγι εἶναι τό κομποσχοῖνι. «Καί ὅ,τι μπορέσω, ὅταν θά πάγω εἰς τήν δουλειά μου καί ὅταν γυρίσω ὀπίσου νά τόν εὐχαριστήσω, ὁ ἁμαρτωλός»<sup>6</sup>. Εἶναι πολύ χαριτωμένος πράγματι ὁ Μακρυ-

5. *Ἀπομνημονεύματα Μακρυγιάννη*, ἐπιμέλεια Γιάννη Βλαχογιάννη, ἔκδ. Χ. Κοσμαδάκη, Ἀθήναι, παράρτημα πρῶτον, σελ. 467.

6. *Στρατηγού Μακρυγιάννη, Ὁράματα καί Θάματα*, ἔκδ. Μορφωτ. Ἰδρύμ. Ἑθνικῆς Τραπέζης, Ἀθήνα 1989, σελ. 167.

γιάννης, καί ἂν τόν διαβάσαμε, θά γινόμεσταν καλύτεροι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί καλύτεροι Ἑλληνες.

Αὐτή λοιπόν ἡ ἀσκητικότης βοήθησε τόν λαό μας καί νά ἀνθέξῃ στίς πιέσεις τῶν κατακτητῶν καί νά μὴ ἀλλαξοπιστήσῃ, ἀλλά καί νά ἀναλάβῃ τίς θυσίες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Ὅταν ξεσηκώθηκαν οἱ προπάτορές μας στήν ἐθνεγεροσία τοῦ 1821, ἐγνώριζαν ὅτι δέν εἶναι εὐκόλα τὰ πράγματα. Καί ἐπρόκειτο νά περάσουν μεγάλες ταλαιπωρίες καί μεγάλους κινδύνους στόν ἀγῶνα αὐτόν πού ἀνελάμβαναν. Ἀλλά εἶχαν τό ἀσκητικό πνεῦμα καί ἦταν ἔτοιμοι νά δεχθοῦν κάθε θυσία προκειμένου νά ἐλευθερωθῆ ἡ πατρίδα.

Λέει κάπου ὁ Κολοκοτρώνης: «Ἐσυνηθίσαμε νά καταφρονοῦμε τούς Τούρκους, νά ὑποφέρομε τήν πείνα, τήν δίψα, τήν κακοπάθια, τήν λέρα καί καθεξῆς»<sup>7</sup>. Αὐτή ἡ ὑπέρβασις τῆς φιλαυτίας, πού ἀποκτᾶ ὁ ἄνθρωπος μέ τό ἀσκητικό πνεῦμα καί τό πνεῦμα τῆς θυσίας, πού εἶναι καί αὐτό συνέπεια τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος, τούς βοήθησε ἐπίσης νά προσφέρουν τά πάντα στόν ἀγῶνα.

Εἶναι πολύ συγκινητική ἡ προσφορά τοῦ διδασκάλου Γ. Γενναδίου, πού καταθέτοντας τίς τελευταῖες οικονομίες του στήν συγκέντρωσι τοῦ πληθυσμοῦ στήν πλατεία τοῦ Ναυπλίου, εἶπε: «Ὁβολόν ἄλλον δέν ἔχω νά δώσω, ἀλλ' ἔχω ἐμαυτόν, καί ἰδοῦ τόν πωλῶ! Τίς θέλει διδάσκαλον ἐπί τέσσερα ἔτη διά τὰ παιδιά του; Ἄς καταβάλλῃ ἐνταῦθα τό

7. Κολοκοτρώνη Ἀπομνημονεύματα, ἐν *Τετρατέτῃ Ἀπαντα*, ἐνθ' ἄνωπ. τομ. Α', §29, σελ. 86.

τίμημα»<sup>8</sup>. Συγκινητικό είναι επίσης τό παράδειγμα του προύχοντα Θεοδωράκη Δεληγιάννη, πού για τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπαναστάσεως παραδόθηκε μέ τήν θέλησί του στους Τούρκους, για νά βρῆ φρικτό θάνατο. «Γνωρίζετε, ἀδελφοί», ἔγραφε λίγο πρὶν ἀπό τήν παράδοσί του, «τό Εὐαγγέλιον ὅπου λέγει ὅτι “ὁ ἀγαπῶν πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος”. Τό αὐτό φωνάζει σήμερον καί εἰς ἐμέ ἢ πατρίς!... ἄρα πρέπει νά ὑπακούσω εἰς τήν φωνήν της»<sup>9</sup>.

### Γ. Σεβασμός στό ἀνθρώπινο πρόσωπο

Μέσα στήν ἑλληνορθόδοξο παράδοσί μας μάθαμε νά σεβόμαστε τό ἀνθρώπινο πρόσωπο, τόν ἄνθρωπο. Νά τόν βλέπουμε ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Αὐτή ἡ θεολογία τοῦ προσώπου, ἅς τήν ποῦμε ἔτσι, ἡ τιμή, ὁ σεβασμός πρὸς τό ἀνθρώπινο πρόσωπο, εἶναι γέννημα τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς μας παραδόσεως. Ἡ Ἐκκλησία ἐπέμενε πολύ στό νά τονίξῃ ὅτι ἡ Ἁγία Τριάς εἶναι Τρία ὁμοούσια Πρόσωπα: Ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιον Πνεῦμα. Δέν εἶναι θεός ἀφηρημένος, θεός τῶν φιλοσόφων, θεός ἰδέα, ἀλλά εἶναι Τρία Πρόσωπα «ἐν μιᾷ οὐσίᾳ». Γι' αὐτό ὄχι τρεῖς θεοί, ἕνας Θεός. Ἐπέμενε ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία πολύ στό νά τονίξῃ ὅτι ὁ Χριστός, ὁ Θε-ἄνθρωπος, εἶναι ἓνα Πρόσωπο μέ δύο φύσεις, τήν θεία καί τήν ἀνθρωπίνη, πρᾶγμα πού τό ἠρνοῦντο οἱ κατά καιροῦς

8. *Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν «Ἠλίου»*, Ἀθῆναι Τόμ. 5, σελ. 85.

9. Κανέλλου Δεληγιάννη, Α', ἐν *Ἀπομνημονεύματα Ἀγωνιστῶν τοῦ 21*, ἔκδ. Τσουκαλά καί υἱοῦ «Βιβλιοθήκη», Ἀθῆναι 1957, τόμος 16<sup>ος</sup>, σελ. 121.

αἰρετικοί. Ὁ Χριστός λοιπόν Πρόσωπο, ἡ Ἁγία Τριάς Τρία Πρόσωπα.

Αὐτός ὁ τονισμός τῆς σημασίας τῶν Τριῶν Θεῶν Προσώπων (Ἵποστάσεων) «ἐν μιᾷ οὐσίᾳ» καί τοῦ Ἐνός Προσώπου (Ἵποστάσεως) «ἐν δυσί φύσεσιν» στόν Χριστό, ἔδωσε τήν δυνατότητα νά τονισθῇ καί ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι νόμιμο. Δέν εἶναι κάτι πού μπορεῖ νά τό ἰσοπεδώσουμε μέσα στό σύνολο, νά χαθῇ μέσα σέ μία ομάδα. Εἶναι κάτι τό μοναδικό, ἀνεπανάληπτο καί ἰδιαίτερο κατά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἔχει ἀκόμη λάβει ἰδιαίτερα χαρίσματα ἀπό τόν Θεό. Καί ὀφείλει αὐτά τά χαρίσματά του νά τά ἀξιοποιήσῃ καί ἔτσι νά ἐκφράσῃ καί ὀλοκληρώσῃ τόν ἑαυτό του. Πρέπει καί στόν ἑαυτό μας καί στους ἄλλους ἀνθρώπους νά ἀναγνωρίζουμε, νά σεβόμαστε, τά πρόσωπα πού ἔχουμε λάβει ὡς δῶρα τοῦ Θεοῦ. Ἡ πατροπαράδοτος φιλοξενία, νομίζω, ἐδῶ βασίζεται. Τόν κάθε ἄνθρωπο τόν βλέπουμε, τόν τιμοῦμε καί τόν δεχόμαστε ὡς πρόσωπο κατ' εἰκόνα Θεοῦ.

Ἡ κοινωνία πάλι γιά μᾶς τούς Ὀρθοδόξους δέν εἶναι ἓνα σύνολο ἀνθρώπων πού συνδέονται ἐξωτερικά, μηχανικά, μαζικά. Δέν εἶναι ἀγέλη, ἀλλά ἔνωσις ἐλευθέρων προσωπικοτήτων, πού ὁ καθένας συνδέεται μέ τόν ἄλλο προσωπικά, ὑπεύθυνα καί ἐλεύθερα. Γι' αὐτό στήν Ὀρθοδοξία προέχει πάντοτε τό πρόσωπο, ποτέ ἡ ἰδέα ἢ ἡ ἰδεολογία ἢ τό κράτος ἢ τό κόμμα. ἕνας Χριστιανός Ὀρθόδοξος ποτέ δέν θά κάνη ὑπακοή στό κόμμα ἢ στό κράτος ἢ στήν ἰδεολογία, ἐάν ἡ συνειδησίς του δέν τοῦ τό ἐπιτρέπη. Θά κάνουμε ὑπακοή,

ὅταν ἡ συνείδησίς μας μᾶς πληροφοροῦν ὅτι αὐτό πού μᾶς ζητοῦν εἶναι σύμφωνο μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ: «Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»<sup>10</sup>.

Τώρα τί γίνεται; Ὅλες οἱ ἰδεολογίες πού ἔχουν ὀλοκληρωτικό χαρακτήρα δέν θέλουν νά ἀφήσουν τόν ἄνθρωπο ἐλεύθερο. Δέν θέλουν τό πρόσωπο νά εἶναι ὑπεράνω τῆς ἰδεολογίας. Δέν τό βλέπουν αὐτό μέ καλό μάτι. Ἐνα Ὁρθόδοξο Χριστιανό ποτέ δέν μποροῦν νά τόν κάνουν τυφλό ὄργανό τους. Γι' αὐτό ὅλες οἱ ὀλοκληρωτικές ἰδεολογίες, ὅποιασδήποτε προελεύσεως καί δοξασίας, εἶναι ἐναντίον τῆς Ὁρθοδοξίας. Διότι ἡ Ὁρθοδοξία διατηρεῖ ἄσβεστη τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐμεῖς ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί ποτέ δέν μποροῦμε νά δεχθοῦμε νά ὑποταχθῇ τό πρόσωπο στήν μᾶζα. Οὔτε μποροῦμε νά χρησιμοποιοῦμε ἔτσι τήν λέξι μᾶζα. Ἀλλοίμονο ἂν ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων εἶναι μᾶζα ἢ εἶναι ἀγέλη ζώων. Ἡ κοινωνία, ὅπως εἶπαμε, εἶναι ἕνωσις πνευματική ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶναι χαριτωμένοι ἀπό τόν Θεό καί ἔχουν πρόσωπα καί ἐλευθερία. Αὐτήν τήν παράδοσι σεβασμοῦ στό πρόσωπο βρῆκα καί ἐδῶ στήν Κύπρο νά βιώνεται μέσα στήν ἐκκλησιαστική, κοινοτική, οἰκογενειακή ζωή, στήν φιλοξενία καί στά πατροπαράδοτα ἑλληνορθόδοξα ἦθη καί ἔθιμα.

\* \* \*

---

10. Πραξ. ε' 29.

**Ἐ**τόνισα αὐτά τά τρία στοιχεῖα. Ὑπάρχουν καί ἄλλα πολλά, ἀλλά αὐτά εἶναι τά βασικά, πού δείχνουν τήν μεγάλη σημασία τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεώς μας. Γεννᾶται ὁμως ἕνα ἐρώτημα: Αὐτή ἡ παράδοσις καί κληρονομία μας εἶναι γιά τόν σύγχρονο ἄνθρωπο; Ἡ μήπως εἶναι ἕνα ὠραῖο μουσεῖο, ὅπου μποροῦμε νά συγκεντρώσουμε διάφορα ἐκθέματα τοῦ παρελθόντος, ὠραῖες εἰκόνες, ὠραῖα ἀντικείμενα, γιά νά τά ἐκθέτουμε, νά τά θαυμάζουμε καί νά λέμε· “Τί ὠραῖα πού εἶναι, δέν εἶναι ὁμως γιά μᾶς σήμερα. Εἶναι ἀναμνήσεις ἐνός ὠραίου πολιτισμοῦ, πού τώρα τελείωσε”. Νομίζω, ὅτι ἡ παράδοσις μας ἀφορᾷ κυρίως τό παρόν. Ποτέ ἄλλοτε οἱ Ἕλληνες δέν εἶχαμε τόση ἀνάγκη αὐτῆς τῆς παραδόσεως, ὅσο τήν ἔχουμε σήμερα.

Θά τονίσω δύο-τρία σημεία, πού δείχνουν πόσο ἀνάγκη ἔχουμε ἀπό τήν Ὁρθοδοξία μας.

#### **α. Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νά μᾶς κρατήσῃ ἐνωμένους**

Ἄν δέν εἴμαστε πνευματικά ἐνωμένοι, μπορεῖ νά ἐπιζήσῃ ὁ Ἑλληνισμός; Πολλά πράγματα μᾶς χωρίζουν στόν κόσμον· τά συμφέροντα, τά κόμματα, οἱ ἰδεολογίες. Ἡ Ἐκκλησία, ἡ πίστις μας, ἡ παράδοσις μας, μᾶς ἐνώνει. Ἄν θελήσουμε τώρα νά συζητήσουμε, θά διαπιστώσουμε ὅτι πολλοί ἀπό μᾶς ἔχουμε διαφορετικές ἀντιλήψεις γιά πολλά ζητήματα. Τί μᾶς ἐνώνει ὅλους ἐμᾶς; Ὅτι εἴμεθα Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Ὅτι εἴμεθα μέλη τοῦ ἰδίου Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Καί γι' αὐτό πάντοτε, ἀλλά ἰδιαίτερος στίς κρίσιμες ὥρες τῆς ἱστορίας, ἐκεῖνο τελικά πού σώζει τούς Ἕλληνας, παρά τίς ἀδυναμί-

ες μας, είναι ή Ὁρθοδοξία, ή Ἐκκλησία. Μπορεῖ κατά τό ἀνθρώπινο καί ἐξωτερικά νά φαίνεται ὅτι καί στήν Ἐκκλησία μπαίνει ή διαίρεσις, ἀλλά κατά βάθος καί στόν ἐσώτατο πυρῆνα τῆς Ἐκκλησίας εἴμαστε ἐνωμένοι. Διότι ἔχουμε τήν ἴδια πίστι, τόν ἴδιο Χριστό, τά ἴδια μυστήρια, τήν ἴδια παράδοσι, τό ἴδιο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς ἐνώνουν. Εἶπε ἓνας ξένος Ὁρθόδοξος καθηγητής, ὅτι στίς φλέβες τῶν Ἑλλήνων ρέει τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Πράγματι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, δέν ξέρω ἄν ὑπάρχουν ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, εἴμαστε βαπτισμένοι καί τουλάχιστον γιά μία φορά στήν ζωή μας κοινωνημένοι. Νά! Ἕνας δεσμός αἵματος, καί μάλιστα θείου Αἵματος, πού μᾶς βοηθεῖ νά μένουμε κατά βάθος ἐνωμένοι, παρά τίς διαφορές.

Ἕνα ἄλλο ὑπαρξιακό αἶτημα, στό ὁποῖο ἀνταποκρίνεται ή Ὁρθόδοξος πίστις καί παράδοσις μας, είναι ή

### **β. Εὔρεσις τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς**

Ἕχει νόημα ή ζωή τοῦ καθενός ἀπό μᾶς, ἐάν δέν ὑπάρχει Θεός, ἐάν δέν ὑπάρχει ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἐάν ὁ Θεός δέν ἀγαπᾷ τόν ἄνθρωπο; Ἕάν δέν ὑπάρχει κέντρο, γύρω ἀπό τό ὁποῖο κινῶνται καί ὀργανώνονται ὅλα, τί νόημα ἔχει αὐτός ὁ ἀπέραντος κόσμος, αὐτοί οἱ πολυπληθεῖς γαλαξίαι πού ἀπέχουν ἑκατομμύρια ἔτη φωτός ὁ ἓνας ἀπό τόν ἄλλον; Τί νόημα ἔχει ὅλη αὐτή ή δημιουργία, ἐάν δέν ὑπάρχει Δημιουργός; Τί νόημα ἔχει ή ἰδική μας ζωή, ἄν κάθε ἓνας ἀπό μᾶς εἶναι ἀποτέλεσμα τυφλῆς τύχης, ἀναγκαιότητος καί συμπτώσεως; Εἶμαι ριγμένος στόν κόσμο σάν ἓνα ἔκθετο παι-

δί, πού δέν γνωρίζει πατέρα καί μητέρα, οὔτε τίποτε ἄλλο γιά τήν προέλευσί του. Τότε ὅλα εἶναι παράλογα καί ή ἀντίδρασις τοῦ ἀνθρώπου δέν μπορεῖ νά εἶναι ἄλλη ἀπό τόν μηδενισμό. Καί ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά αἰσθανθῆ καμμία οὐσιαστική χαρά στήν ζωή του. Ἄν ὁ κόσμος δέν ἔχει νόημα, λόγο, τότε ή ζωή εἶναι ἀνυπόφορη καί οὔτε ἔχει νόημα νά ἀγωνίζεται κανείς, νά σπουδάξῃ, νά συνάπτῃ γάμο, νά κάνῃ παιδιά. Τί νόημα ἔχει νά κάνουμε παιδιά, ὅταν δέν πιστεύουμε στήν αἰώνιο ζωή; Κάνουμε παιδιά, γιά νά τά θάψουμε; Νά γεμίσουμε τά νεκροταφεῖα;

Μέσα στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας βεβαιωνόμαστε ὅτι ή ζωή μας ἔχει νόημα, ὅτι ὁ κόσμος ἔχει νόημα, ὅτι ὁ κόσμος ἔχει κέντρο, ὅτι καί ἐγώ ἔχω κέντρο μέσα μου καί μπορῶ νά εἶμαι ἐνωμένος ἐσωτερικά καί ὄχι διασπασμένος. Καί αὐτό τό κέντρο εἶναι ὁ Χριστός. Κέντρο τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Χριστός. Κέντρο τοῦ ἑαυτοῦ μου, τῆς ὑπάρξεώς μου, εἶναι ὁ Χριστός. Ἔτσι ἐν Χριστῷ μπορῶ νά βλέπω καί τό ἐξωτερικό σύμπαν καί τόν ἐσωτερικό μου κόσμο ἐνοποιημένα. Νά βλέπω ὅτι ἔχω ἓνα μεγάλο σκοπό στήν ζωή μου. Καί αὐτός ὁ σκοπός εἶναι νά γίνω θεός κατά Χάριν, νά ἐνωθῶ μέ τόν Θεό.

Ἀλλά ή παράδοσις μας μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσῃ καί σ' ἓνα ἄλλο πολύ σοβαρό θέμα. Στό

### **γ. Νά οἰκοδομήσουμε ἓνα καλύτερο μέλλον**

Ἕλοι βλέπουμε ὅτι ὁ κόσμος πού ζοῦμε δέν εἶναι ὁ καλύτερος καί ὅτι ὑπάρχουν πολλές ἐλλείψεις, πολλά κενά, ὅτι

πολλά πρέπει να διορθωθούν. Πολλοί προτείνουν διάφορες μεταρρυθμίσεις. Μιλούν για ειρήνη, για δικαιοσύνη, για ισότητα. Αυτά όλα μπορούν να γίνουν έξω από την Έκκλησία και έξω από τον Χριστό; Προσπαθούν πολλοί να το κάνουν έξω από την Έκκλησία και έξω από τον Χριστό. Και να φέρουν στον τόπο μας λύσεις του κοινωνικού προβλήματος ξένες προς την παράδοσή μας, λύσεις που σκέφτηκαν και έφτιαξαν άνθρωποι άλλων φιλοσοφιών και πολιτισμών. Και αυτές τις λύσεις θέλουν να τις ταιριάσουν σε μας. Είναι σαν να προσπαθούν να μας φορέσουν ένα ρούχο που δεν μας κάνει. Ούτε εμείς αισθανόμαστε άνετα φορώντας ένα ξένο ρούχο. Και εμείς θέλουμε την ειρήνη, την δικαιοσύνη, θέλουμε να λυθεί το κοινωνικό πρόβλημα, και αλλοίμονο αν δεν το θέλαμε. Το θέμα είναι να βρούμε λύσεις που βγαίνουν μέσα από την παράδοσή μας, που μας εκφράζουν, που δεν είναι ξένες προς εμάς. Και εδώ, νομίζω, μπορεί να βοηθήσει πολύ η Όρθοδοξία. Θα φέρω ένα παράδειγμα:

Προσπάθησαν στην Δύση να λύσουν το κοινωνικό πρόβλημα. Είδαν ότι ο ατομικισμός, που εκφράζεται στο κεφαλαιοκρατικό σύστημα, τελικά δεν βοηθεί να γίνη μία δικαία κοινωνία μεταξύ των ανθρώπων. Είπαν να καταργήσουν τον ατομικισμό και την κεφαλαιοκρατική τάξη και να φτιάξουν ένα άλλο κοινωνικό σύστημα, που θα αποτελέσει υπέρβαση του ατομικισμού. Η πρόθεσις καλή ήταν. Αλλά στην προσπάθειά τους να πραγματοποιήσουν αυτήν την υπέρβαση του ατομικισμού, έφτιαξαν ένα άλλο κοινωνικό σύστημα, το οποίο λέγουν ότι είναι προοδευτικό και φιλελεύθερο.

Και στο σύστημα αυτό το ανθρώπινο πρόσωπο πάλι καταστρέφεται, με την μαζοποίησι. Για να σώσουν τον άνθρωπο από τον ατομικισμό, τον οδηγούν στην μαζοποίησι.

Πώς λοιπόν θα σωθούμε τώρα τόσο από την μαζοποίησι των φιλελευθέρων και προοδευτικών συστημάτων όσο και από τον ατομικισμό της παλαιάς κεφαλαιοκρατικής τάξεως; Η Όρθοδοξία έχει την δική της λύσι. Άμα οι Όρθόδοξοι Έλληνες κοινωνιολόγοι μελετήσουν πώς λειτουργεί ένα Όρθόδοξο Κοινόβιο, θα ιδούν ότι το κοινωνικό πρόβλημα λύνεται υπερβαίνοντας τόσο τον ατομικισμό όσο και την μαζοποίησι. Στο Όρθόδοξο Κοινόβιο όλοι πρέπει να ζούν για τον ένα και ο ένας για όλους, όπως λέγει ο Μ. Βασίλειος<sup>11</sup>.

Δυστυχώς η λύσις του κοινωνικού μας προβλήματος δεν αναζητείται στην παράδοσή μας, αλλά στους ξένους κοινωνιολόγους που μας θαμπώνουν, όπως ο Μάρξ και άλλοι. Έτσι χάνουμε την δυνατότητα να δώσουμε μία ελληνική και όρθοδοξο λύσι στο κοινωνικό μας πρόβλημα.

Σήμερα αυτό το ρεύμα που μας παρασύρει να άθετήσουμε την παράδοσή μας είναι ισχυρό. Έρχεται με τον θεωρητικό ύλισμό, δηλαδή τα συστήματα που έρμηνεύουν ύλιστικά την ζωή. Ο θεωρητικός ύλισμός έχει πολιτικές συνέπειες και εκφράζεται σε συγκεκριμένες πολιτικές ιδεολογίες. Έρχεται επίσης με το πνεύμα του πρακτικού ύλισμοῦ, του εὐδαμονισμού, που μᾶς υπαγορεύει να ζούμε ζωή μόνον ύλιστική, να έχουμε ως σκοπό της ζωῆς μας την καλοπέρασι. Νομίζω ότι

11. Μ. Βασιλείου «Άσκητικά Διατάξεις», κεφ. ΙΗ΄: Προς τούς ἐν κοινοβίῳ κανονικοῦς.

ὁ πρακτικός ὕλισμός εἶναι ἐξ ἴσου ἐπικίνδυνος μέ τόν θεωρητικό ὕλισμό, τόν ἀθεϊσμό. Ναρκώνει τούς ἀνθρώπους, τούς ἀποκοιμίζει, ὥστε νά μή ἔχουν πνευματικά ἐνδιαφέροντα. Ὅλη τους ἡ ζωή νά γίνη γήινη. Νά μή ὑπάρχη καμμία διεξοδος καί καμμία ἔφεσις πρὸς τόν οὐρανό.

Ὁ θεωρητικός καί πρακτικός ὕλισμός εἰσχωροῦν καί δηλητηριάζουν τήν ζωή μας μέ τά μέσα τῆς ἐπικοινωνίας, πού τόσο ἀποτελεσματικά ἐπηρεάζουν καί ἀλλοιώνουν τό φρόνημα τῶν ἀνθρώπων. Ἡ τηλεόρασις, τό ραδιόφωνο, οἱ ἐφημερίδες μπαίνουν παντοῦ. Πρῶτα τοῦλάχιστον τά χωριά μας κρατοῦσαν τήν παράδοσι, διότι δέν εἶχε εἰσχωρήσει ἡ τηλεόρασις ἐκεῖ. Τώρα καί στό τελευταῖο σπῖτι τοῦ χωριοῦ μπῆκε ἡ τηλεόρασις καί μεταφέρει αὐτό τό ὕλιστικό καί εὐδαμονιστικό πνεῦμα. Ἀλλοιώνει τόν λαό μας, τήν παράδοσί του, τήν πνευματική του ἐγρήγορσι καί τόν κάνει λαό κοιμισμένο, ἀδιάφορο, ὕλιστικό. Πῶς θά σωθοῦμε ἀπό αὐτόν τόν μεγάλο κίνδυνο;

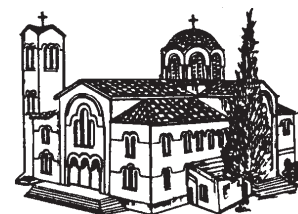
Ἔρχεται μετά ὁ τουρισμός. Ἄλλος κίνδυνος μεγάλος. Βλέπουμε τό δράμα πολλῶν τόπων τῆς πατρίδος μας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν μία ὠραία ἐκκλησιαστική, παραδοσιακή, οἰκογενειακή ζωή. Ὅλοι ἐνωμένοι μέσα στήν Ἐκκλησία καί στίς οἰκογένειες. Ὅλο τό χωριό μία οἰκογένεια ἐν Χριστῷ. Μετά μπῆκε ὁ τουρισμός καί τά διέλυσε ὅλα. Οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἀγνώριστοι. Χάνεται ἡ ἐκκλησιαστική ζωή, χάνονται τά ἦθη καί ἔθιμα, χάνεται ἡ οἰκογενειακή ζωή, χάνονται ὅλα. Πῶς θά ἀντιδράσουμε στήν καταστροφή αὐτή; Πῶς θά μπορέσουμε νά δεχόμαστε τούς ξένους, χωρίς νά μᾶς διαλύ-

ουν, ἀλλά νά οἰκοδομοῦνται ἀπό μᾶς; Καί ἀντί νά μᾶς βγάζουν αὐτοί ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἐμεῖς νά τούς φανερώσουμε τήν Ὁρθοδοξία, πού τόσο ἔχουν ἀνάγκη; Νά κάτι, πού πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσῃ ὅλους. Καί σάν Κυβέρνησι καί σάν Ἐκκλησία καί σάν τοπική Αὐτοδιοίκησι καί κάθε ἓνα ἀπό μᾶς.

\* \* \*

Σήμερα πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε, περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, τήν μεγάλη ἀξία τῆς παραδόσεώς μας. Νά μή τήν κρατήσουμε ὅμως ἐγωιστικά γιά τόν ἑαυτό μας, ἀλλά νά τήν προσφέρουμε στόν κόσμο. Ὁ κόσμος εὐρίσκεται σέ ἓνα ἀδιέξοδο σήμερα. Ἐκεῖνο πού λείπει εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, ὁ Χριστός. Καί αὐτό ἔχουμε νά προσφέρουμε ἐμεῖς, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί Ἕλληνες.

Μέ αὐτήν τήν εὐχή, νά προσφέρουμε σέ ὅλο τόν κόσμο τόν πολυτιμώτατο θησαυρό τῆς παραδόσεώς μας, τελειώνω τήν σημερινή ταπεινή μου ὁμιλία, ἀφοῦ εὐχηθῶ σέ ὅλους σας πλουσία τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἡ δέ Κύπρος μας, ὅπως καί ἡ Ἑλλάδα μας, εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων νά μείνουν Ὁρθόδοξες καί Ἑλληνικές.





**«ΕΝΑΡΕΤΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ  
ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΑΜΕ ΣΤΟ ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ  
ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ»**

**Συνομιλία με τούς πατέρες  
του Ίεροῦ Γρηγοριατικοῦ Κελλίου  
τῶν Ἰωασαφαίων Καρυῶν**

- Πόσα χρόνια ἔχετε, πάτερ Βασίλειε, στό Ἅγιον Ὄρος;
- Σαράντα πέντε στά σαράντα ἕξι.
- Ἄραγε γνωρίσατε κάποιους ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ στά χρόνια πού εἴσαστε ἐδῶ;
- Μᾶς ἀξίωσε ἡ Παναγία μας νά γνωρίσουμε ἀρκετούς ἐναρέτους ἀδελφούς, μοναχούς καί λαϊκούς.
- Θά μπορούσατε νά μᾶς διηγηθῆτε κάτι γι' αὐτούς;
- Θά προσπαθῆσω νά θυμηθῶ κάποια περιστατικά, ἄν καί ἔχουν περάσει ἀρκετά χρόνια ἀπό τότε.

**π. Μάξιμος καί π. Γεννάδιος Ἰβηρίται  
καί π. Γεώργιος καί π. Παχώμιος  
ἀπό τό κελλί τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Φανερωμένου.**

Ἡ ὑπόθεση αὐτή, πού θά διηγηθῶ, συνέβη πρὶν ἀπό εἴκοσι χρόνια.

Ἦλθε ἕνας μοναχός ἀπό τήν Μονή τῶν Ἰβήρων, ὁ π. Γεννάδιος, καί ζήτησε τήν εὐλογία ἀπό τόν γέροντά μου, τόν π.

Ἰωάσαφ. Τοῦ λέγει: «Νά πάρω τόν πατέρα Βασίλειο καί νά πᾶμε νά ἐπισκεφθοῦμε τόν γέροντα Γεώργιο τοῦ Φανερωμένου;» Μέ τόν π. Γεννάδιο εἶχαμε πάει καί ἄλλη φορά μαζί στόν π. Γεώργιο. Τότε μᾶς εἶχε πει, ὅτι ὁ γέροντάς του τοῦ εἶχε πει πρὶν ἀπό σαράντα χρόνια: «Μόλις ἐσύ παιδί μου φθάσης στά ὀγδόντα σου χρόνια, τότε θά κοιμηθῆς. Οὔτε νωρίτερα, οὔτε ἀργότερα». Ὁ π. Γεώργιος ἦταν ἀπό τό Σουφλί καί ἔμενε πολλά χρόνια στό κελλί τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Φανερωμένου. Ὁ γέροντάς του λεγότανε Εὐλόγιος καί Παχώμιος ὁ παραδελφός του. Ἐκείνη τήν χρονιά, ἀπ' ὅ,τι ὑπολογίσαμε, συμπλήρωνε τά ὀγδόντα του χρόνια. Ἦλθε λοιπόν ὁ π. Γεννάδιος ἀπό τήν Μονή Ἰβήρων -ἦταν Ἰουνίος μήνας- καί εἶπε στόν γέροντά μου: «Ἐχει εὐλογία νά πᾶμε νά δοῦμε γιά τελευταία φορά τόν π. Γεώργιο, γιατί ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἔχει πει, αὐτή τήν χρονιά θά κοιμηθῆ».

Ὁ π. Γεννάδιος ἦταν μοναχός τῆς Μονῆς Ἰβήρων. Ἦταν καί ὀδοντίατρος. Ὁ γέροντάς μου τόν εἶχε βοηθήσει, ὅταν ἐρχόταν νά γίνῃ μοναχός, θαυμαστῶ τῶ τρόπῳ. Ἔτυχε νά συνταξιδεύουνε μαζί ἀπό τήν Θεσσαλονίκη γιά τήν Οὐρανούπολη καί τό Ἅγιον Ὄρος. Ὁ π. Γεννάδιος παρακαλοῦσε τήν Παναγία, γιατί εἶχε ἕνα πρόβλημα: «Παναγία μου, τώρα πού θά μῶ στό λεωφορεῖο νά ταξιδέψω στό Ἅγιον Ὄρος, σέ παρακαλῶ, ἄς βρεθῆ ἕνας γέροντας νά καθῆσω κοντά του, ἕνας Ἄγιορεΐτης». Τότε βλέπει ἐκεῖ ὅτι τό νοῦμερο πού εἶχε στό εἰσητήριό του, ὅταν μπῆκε, ἦταν δίπλα σέ ἕνα γέροντα, καί αὐτός ἦταν ὁ γέρον Ἰωάσαφ, ὁ γέροντάς μας. Συνταξιδέψανε λοιπόν μαζί μέχρι τίς Καρυές καί στόν δρόμο συνομι-



λούσανε. Από τότε συνάψανε φιλία, πού κράτησε μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς τους. Λοιπόν ὁ γέροντάς μου τόν πῆγε στόν γέροντα Μάξιμο στήν Ἱερά Μονή τῶν Ἰβήρων. Ἐκεῖ ἔγινε ὑποτακτικός τοῦ γέροντος Μαξίμου, πού ἦταν προσμονάριος 50 χρόνια στήν Παναγία τήν Πορταίτισσα.

Θά κάνω μία παρένθεση: Ὁ γέροντας Μάξιμος, δέν ξέρω ἄν τόν γνωρίζετε, πῆγαινε καί ἄναβε τό καντηλάκι κάθε βράδυ σέ ἕνα προσκύνημα τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων πού τό λένε Φλουρί, ἐπειδή ἐκεῖ ἡ Παναγία μας εἶχε δώσει σ' ἕνα φτωχό-τό γνωστό αὐτό θαῦμα- ἕνα φλουρί. Ἐνα βραδάκι ἀκούει ὁ π. Μάξιμος μία φωνή πού τοῦ ἔλεγε: «Γέροντα Μάξιμε, νά μοῦ κτίσης μία Ἐκκλησία ἐδῶ πέρα». Ὁ γερο-Μάξιμος λέει: «Πειρασμός θά εἶναι». Δέν ἔδωσε σημασία. Ἐκανε τόν σταυρό του. Στήν συνέχεια ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἴδια φράση: «Γέροντα Μάξιμε, θέλω νά μοῦ κτίσης μία Ἐκκλησία ἐδῶ». «Μπά!», λέει «ποιός νά μιλά; Πειρασμός θά εἶναι». Ἐκανε τόν σταυρό του. Γιά τρίτη φορά: «Γέροντα Μάξιμε, θέλω μία Ἐκκλησία νά μοῦ κτίσης ἐδῶ». «Δέν μπορῶ, δέν ἔχω δυνατότητες», ἀπαντάει ὁ γερο-Μάξιμος. «Θά σέ βοηθήσω ἐγώ», τοῦ λέει. Ἐκεῖ ἦταν ἕνα πολύ μικρό προσκυνηταράκι -ἀπό αὐτά τά ἐκκλησάκια πού βάζουν στούς δρόμους- καί κάθε ἀπόγευμα πῆγαινε μετά τόν Ἑσπερινό καί ἄναβε τό καντηλάκι. Ὑπῆρχε καί τό τεράστιο δένδρο ἐκεῖ, πού εἶχε καθίσει ὁ φτωχός ἀπό κάτω καί ἔκλαιγε, ὁ πεινασμένος. Πῆρε ἀπό τότε μιά μεγάλη χαρά ὁ γερο-Μάξιμος καί πολλή ψυχική δύναμη καί ἄρχισε νά συλλέγη μόνος του τά ὑλικά ἐκεῖ πέρα, κουβαλώντας, ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἔλεγε ὁ καημένος, στόν ὦμο τίς

πέτρες, τά χαλίκια καί τά τσιμέντα. Ἐτσι ἔκτισε αὐτό πού μέχρι σήμερα ὑπάρχει καί τό ἀγιογράφησε ἀπό μέσα. Ἐκεῖ ἔζησε τά τελευταῖα ἑπτὰ χρόνια τῆς ζωῆς του. Κοιμήθηκε βέβαια στό μοναστήρι. Αὐτός ὁ π. Γεννάδιος, πού σᾶς λέω, ἦταν ὑποτακτικός τοῦ γέροντος Μαξίμου.

Ἐρχεται, λοιπόν, ὁ π. Γεννάδιος στόν γέροντα ἐδῶ καί τοῦ λέγει: «Γερο-Ἰωάσαφ, δώσε μου τόν πατέρα Βασίλειο, νά μή πάω μόνος μου, νά πᾶμε παρέα, νά δοῦμε τόν πατέρα Γεώργιο, γιατί φέτος μᾶς εἶπε ὅτι θά κοιμηθῆ». «Πάρ' τον», τοῦ λέει ὁ γέροντας.

Στόν δρόμο, καθῶς πηγαίναμε πρὸς τό κελλί τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Φανερωμένου, μοῦ λέει ὁ π. Γεννάδιος: «Πάτερ Βασίλειε, ἐσύ πού εἶσαι παλαιότερος ἐδῶ πέρα, ἔχω μιά σφοδρά ἐπιθυμία. Νά βροῦμε κανέναν ξυλογλύπτη, νά μοῦ κάνη μία καρδιά ἀπό ξύλο, καί ἐγώ νά κάνω μέσα τήν Παναγία χρυσή, γιατί ξέρω ἀπό σχέδιο. Νά κάνω τήν Παναγία μας χρυτή χρυσή, νά τήν βάλουμε μέσα στήν καρδιά. Μάλιστα θά ἠθελα στήν καρδιά νά ἔχη καί τριαντάφυλλα», μοῦ ἔλεγε. Τοῦ λέγω: «Αὐτό εἶναι πανεύκολο». Τότε ὑπῆρχαν πολλοί ξυλογλύπται. «Θά ποῦμε σ' ἕνα ξυλογλύπτη νά σοῦ κάνη μία καρδιά. Δέν εἶναι τίποτα αὐτό. Εὐκολο εἶναι. Μή στεναχωριέσαι». Μοῦ λέγει: «Ξέρεις, πάτερ Βασίλειε; Τήν ἔχω τήν Παναγία μέσα στήν καρδιά μου». Καί ὄντως τήν ἀγαποῦσε, τήν ὑπεραγαποῦσε τήν Παναγία μας ὁ π. Γεννάδιος. Ἐκείνη τήν στιγμή πού τά λέγαμε αὐτά, ἀπό τήν ἀπέναντι μεριά τοῦ δρόμου, νά! ἕνας γέροντας, ψηλός, ἀσπρογένης, μακρουγένης. Τοῦ βάζουμε μετάνοια. Τοῦ φιλάμε τό χέρι. Στόν πατέρα Γεν-

νάδιο, ὁ ὁποῖος τοῦ φίλησε δεύτερος τὸ χέρι, τοῦ δίνει ἕνα μαντηλάκι λέγοντάς του: «Πάτερ Γεννάδιε, αὐτὸ γιὰ σένα». Τὸν ἀποκάλεσε μὲ τὸ ὄνομά του. Τὸν κοιτάζω ἐγὼ καὶ τοῦ λέγω: «Τὸν ξέρεις τὸν γέροντα αὐτόν;». «Ὅχι», μοῦ λέει. «Ἐσύ; Ἔχεις πολλὰ χρόνια ἐδῶ πέρα, ἐγὼ εἶμαι νέος μοναχός». «Ὅχι», τοῦ λέω. «Καὶ ἐγὼ πρώτη φορὰ τὸν βλέπω». Κοιτᾶμε πίσω, γιὰ νὰ δοῦμε τὸν γέροντα. Ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὸν δρόμο. «Ἐ!», λέω «κάπου θὰ πῆγε μέσα στὸ δάσος. Γιὰ νὰ δοῦμε τί σ' ἔδωσε. Ἐμένα δὲν μοῦ ἔδωσε τίποτα», παραπονέθηκα. Ἀνοίγει τὸ μαντηλάκι καὶ βλέπουμε μία καρδιά μὲ τὴν Παναγία χρυσῆ μέσα, καὶ μάλιστα τὴν Πορταίτισσα. Δὲν ἦταν ὅποιαδήποτε Παναγία, ἀλλὰ ἡ Πορταίτισσα. Τότε καὶ ἐγὼ πονήρεψα καὶ τοῦ λέω: «Εἶχατε ραντεβοῦ μὲ τὸν γέροντα καὶ μὲ κοροΐδευες τόσην ὥρα λέγοντάς μου, νὰ βροῦμε κάποιον ξυλογλύπτη νὰ σοῦ κἀνη μιά καρδιά». «Ὅχι», λέει. «Οὔτε τὸν ξέρω, οὔτε τὸν ἔχω ξαναδεῖ». Ἀλλὰ τὸν ἀποκάλεσε μὲ τὸ ὄνομά του· ἐκείνη τὴν στιγμή πού ἐπιθυμοῦσε. Τάνκ! Αὐτὴν τὴν καρδιά τὴν κρατοῦσε πάντα ἐπάνω του. Ὅταν κοιμήθηκε ὁ π. Γεννάδιος –ἔχει τρία χρόνια τώρα–, ὁ ὑποτακτικός του τὴν ἄφησε ἐπάνω του, καὶ τὸν θάψαμε μαζὶ μὲ τὴν καρδιά. Μάλιστα σήμερα σκεφτόμουν ὅτι μπορεῖ τὸ ξύλο νὰ σάπισε, ἀλλὰ τὸ μέταλλο τὸ χρυσό... Ἄν θὰ ἀνοιξοῦνε τὸν τάφο στὰ 3 ἢ 7 χρόνια –πότε θὰ τὸν ἀνοιξοῦνε δὲν ξέρω–, μπορεῖ νὰ τὴν βροῦμε τὴν Παναγίτσα αὐτή. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν βάλῃ μέσα στὸν τάφο, ἀλλὰ δυστυχῶς τὴν ἔβαλε.

Μετά προχωρᾶμε. Πᾶμε στὸν γέροντα Γεώργιο. Τοῦ βάλουμε μετάνοια καὶ μᾶς διηγήθηκε ἐκεῖ τὰ θαύματα τοῦ ἀγί-

ου Γεωργίου. Θὰ ξέρετε φυσικά, γιατί ὀνομάζεται ἅγιος Γεώργιος τοῦ Φανερωμένου. Γιατί παρουσιάστηκε ὁ ἅγιος σὲ κάποιους πειρατές, πού πῆγαν νὰ κάνουν ἐκεῖ κακὸ στοὺς πατέρες. Τοὺς ἄνοιξε τὴν πόρτα τὰ μεσάνυκτα καὶ τοὺς ἔδεσε στὸ ἀρχονταρῖκι. Τοὺς ἔδεσε ἀοράτως καὶ τοὺς εἶπε: «Περιμένετε νὰ φωνάξω τοὺς γέροντες». Περινοῦσε ὁμως ἡ ὥρα. Κάνουν νὰ σηκωθοῦν. Ὅμως δὲν μποροῦσαν νὰ σηκωθοῦν· δεθῆκανε. Τὰ χαράματα πού σηκώθηκαν οἱ γέροντες γιὰ τὸν Ὅρθρο, ἀντιλαμβάνονται ξένους ἀνθρώπους μέσα στὸ κελλί τους. Τότε τοὺς ρωτᾶνε: «Ἀπὸ ποῦ μπήκατε; Πῶς μπήκατε ἐσεῖς μέσα στὸ κελλί μας;». Καὶ αὐτοὶ ἀπαντοῦν: «Τὸ καλογέρι σας μᾶς ἄνοιξε». «Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καλογέρι. Τρία γεροντάκια εἶμαστε ἐδῶ». Ἐκείνη τὴν στιγμή ὡμολόγησαν: «Δυστυχῶς ἦρθαμε γιὰ κακὸ σκοπὸ ἐδῶ πέρα, νὰ σᾶς ληστεψοῦμε, καὶ δεθῆκαμε ἀοράτως. Δὲν μποροῦμε νὰ κουνηθοῦμε. Κάντε προσευχή. Σέ ποιὸν Ἅγιο τιμᾶται ἐδῶ ἡ Ἐκκλησία σας;». Οἱ πατέρες πῆγαν στὴν Ἐκκλησία· ἔκαναν προσευχή καὶ οἱ κλέφτες λύθηκαν. Τοὺς λένε: «Ἐλάτε τώρα νὰ εὐχαριστήσετε τὸν Ἅγιό μας. Μόλις εἶδαν στὸ τέμπλο τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγίου Γεωργίου, φώναξαν: «Νά! Τὸ καλογέρι σας! Αὐτὸ τὸ καλογέρι μᾶς ἄνοιξε καὶ μπήκαμε μέσα». Μετὰ ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτὸ μετανόησαν, καὶ ἀπὸ λησταὶ ἔγιναν μοναχοὶ στὸ κελλί αὐτό, καὶ πέθαναν ἐκεῖ.

Μᾶς εἶπε καὶ ἄλλα θαύματα –νὰ μὴ σᾶς τὰ λέω τώρα–, ὅπως ὅτι κάποτε δὲν εἶχανε ψάρια γιὰ τὸ πανηγύρι, καὶ τοὺς λέει ὁ γέροντάς τους: «ἐτοιμάσατε ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τὰ τῆς πανηγύρεως καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος θὰ φροντίσῃ γιὰ ψάρια»,

διότι είχε φουρτούνες εκείνες τīs ημέρες. Καί ὄντως! Τήν παραμονή τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἕνα μεγάλο καίκι ἦρθε ἀπό τήν Καβάλα στό Βατοπέδι γεμάτο ψάρια. Ἔνας ψαράς φόρτωσε δύο κάσες ἐκλεκτά ψάρια σ' ἕνα μουλάρι, γιά νά τά πουλήση στίς Καρυές. Ὄταν ἔφθασε στήν περιοχή ἐκεῖνη τοῦ κελλίου τοῦ ἁγίου Γεωργίου, φεύγει τό καπίστρι ἀπό τό χέρι τοῦ ψαρά καί τρέχει τό μουλάρι μπροστά. Ἐκεῖνη τήν στιγμή εἶχε καί ὀμίγλη ἐκεῖ πέρα. «Ἐ!», λέει. «Ξέρει τόν δρόμο. Θά πάη στίς Καρυές. Θά τό βρῶ. Τό ζῶο δέν χάνεται. Ἔνας εἶναι ὁ δρόμος». Τό ζῶο ὅμως δέν ἦρθε στίς Καρυές. Ἔκανε μία παρακαμπτήριο καί πῆγε στό κελλί τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Μέ τό κεφάλι του χτύπησε τήν πόρτα, καί ἀνοίγοντας οἱ πατέρες βλέπουνε τό μουλάρι φορτωμένο μέ ψάρια. Ἔτσι τά κατέβασαν, ἔκαναν τό πανηγύρι καί τήν ἄλλη ἡμέρα ἔμαθε ὁ ψαράς ὅτι τά ψάρια ἔφτασαν στόν ἅγιο Γεώργιο. Καί ἄλλα τέτοια θαύματα μᾶς εἶπε.

Ἐμεῖς στό τέλος τόν ρωτήσαμε: «Γέροντα Γεώργιε, σέ βλέπουμε ὑγιέστατο». Γέρος μέν 80 χρονῶν, ἀλλά στεκόταν πολύ καλά στήν ὑγεία του. Θυμόμαστε, ὅτι ἦταν πολύ φιλακόλουθος καί ἐρχότανε σ' ὅλες τīs ἀγρυπνίες τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου. Μάλιστα περνοῦσε ἀπό τό κελλί μας λίγο νωρίτερα γιά νά ξεκουραστῆ, ἔπινε ἕνα τσαγάκι μέχρι νά χτυπήσει ἡ καμπάνα καί μετά πῆγαινε στήν ἀγρυπνία καί καθόταν ὅλη τήν νύκτα. Ἦταν καί φιλόμουσος. Ἐψαλλε κι ὄλας. Παρ' ὅτι ἦτανε ἀγράμματος, εἶχε πολύ μεράκι καί πόθο. Ἐμεῖς πού εἴμαστε νέοι δέν ἔχουμε τέτοιο πόθο. Αὐτό, γεροντάκι, μέ τόση ἀδυναμία, νά ἔρχεται μέ τό μαστουνάκι

του ἀπό ἐκεῖ μία ὥρα –τόσο ἀπείχε τό κελλί του– σ' ὅλες τīs ἀγρυπνίες καί νά κάθεται ὥρες ὀλόκληρες! Γιατί ἐκεῖνα τά χρόνια ἦταν πολύ μεγάλες οἱ ἀγρυπνίες. Τώρα διαρκεῖ 6-7 ὥρες ἡ ἀγρυπνία. Τότε 11, 12, 13 ὥρες... Πῶς ἄντεχε αὐτό τό γεροντάκι! Καί ὅλοι οἱ πατέρες τότε, πιά σκληροί ἦταν. Εἶχε καί πολλή ἀγάπη καί ἐλεημοσύνη. Δέν ἔλεγε γιά κανέναν κακό. Ὅλους τοὺς ἀγαποῦσε καί ἤθελε νά προσφέρει ὅ,τι μπορούσε. Ἔκανε πανηγύρι κάθε χρόνο τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἔκανε λουκουμάδες καί μοίραζε στόν κόσμο. Αὐτό πού μοῦ ἔκανε ἰδιαίτερα ἐντύπωση ἦταν ὅτι ὅ,τι ἔκανε τό ἔκανε μέ πολλή χαρά καί προθυμία. Ὅσο περισσότεροι πατέρες πηγαίνανε, τόσο περισσότερο χαιρότανε. Αὐτά ἦταν εὐλογημένα γεροντάκια.

Τοῦ λέμε τότε: «Γέροντα, μᾶς εἶπες ὅτι στά ὀγδόντα σου θά κοιμηθῆς. Φέτος συμπληρώνεις ὀγδόντα». «Ναί», λέει. «Ἐγώ τό πιστεύω, πατέρες, ὅτι φέτος φεύγω». «Μά πῶς θά φύγης;». «Φέτος φεύγω ἀπό τήν ζωή αὐτή, διότι ἔτσι μοῦ εἶχε πεί ὁ γέροντάς μου πρίν 40 χρόνια, ὅτι ὅταν φτάσης στά ὀγδόντα σου, τότε θά κοιμηθῆς».

Πήραμε τήν εὐλογία του καί τοῦ φιλήσαμε τό χέρι. Φύγαμε χαρούμενοι, καί περισσότερο ὁ π. Γεννάδιος, πού εἶχε καί τήν καρδιά μέ τήν Παναγία στό χέρι. Καί ὄντως! Ἦταν Ἰούνιος μήνας τότε πού πῆγαμε. Τόν Σεπτέμβριο ἀρρωσταίνει γιά μιᾶ βδομάδα. Τόν παίρνουν οἱ πατέρες οἱ Τριγωνάδες, ὁ πατήρ Νικόλαος μέ τόν παπα-Δημήτρη, καί σέ μιᾶ βδομάδα κοιμήθηκε. Ἀκριβῶς ἐκεῖνη τήν χρονιά, ὅπως τοῦ τό 'χε πεί ὁ γέροντάς του πρίν 40 χρόνια. Μάλιστα εἶχε δεῖ καί μερικά

όράματα. Μᾶς ἔλεγε ὁ π. Νικόλαος, ὅτι ὁ π. Γεώργιος μιᾶ-  
δυό μέρες πρὶν κοιμηθῆ εἶχε δεῖ μία πλούσια τράπεζα, στήν  
ὁποία συμμετεῖχε καί αὐτός, καί εἶχε πολλή χαρά. Τοῦ ἔλεγε  
ὁ π. Νικόλαος: «Αὐτή θά εἶναι ἡ τράπεζα τοῦ Παραδείσου». «Ἐγώ  
δέν εἶμαι ἄξιος νά πάω ἐκεῖ πέρα», ἀπαντοῦσε. Μάλι-  
στα εἶχε δεῖ καί τόν παραδελφό του καί τόν γέροντά του,  
τόν π. Εὐλόγιο, μέ πολύ φωτεινά πρόσωπα στήν τράπεζα.  
Πιθανόν νά ἦταν ὅλα αὐτά σημεῖα ἀγιότητος, γιατί ὁ καη-  
μένος ἦρθε ἀπ' τό Σουφλί μικρό παιδί καί μέχρι τά βαθειά  
του γεράματα –μέχρι τά ὀγδόνα του– παρέμεινε ἐδῶ στό  
περιβόλι τῆς Παναγίας μας, διακονώντας τόν ἅγιο Γεώργιο  
καί τούς πατέρες.

Πρὶν 4-5 χρόνια ὁ π. Παχώμιος, ὁ παραδελφός του –ζοῦ-  
σε τότε– ἔστειλε τόν π. Γεώργιο νά καλέσῃ γιά τόν ἅγιο Γε-  
ώργιο ὅλους τούς πατέρες μέ τά ἐξῆς λόγια: «Εὐχάς καί εὐλο-  
γίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Νά ρθῆτε νά κάνουμε φέτος διπλό  
πανηγύρι». Ἦρθε καί σέ μᾶς ἐδῶ. Μάλιστα ἤμασταν στό  
ἐργαστήριο. Τοῦ λέει ὁ γέροντας, ὁ π. Ἰωάσαφ: «τί διπλό  
πανηγύρι θά ἔχουμε;». «Ἔ!», ἀπαντᾷ. «Θά ἔχουμε τήν ἐξόδιο  
ἀκολουθία τοῦ γέροντος, τοῦ παραδελφοῦ μου πατρός Πα-  
χωμίου, καί μετά τόν ἅγιο Γεώργιο». «Καλά, πέθανε ὁ γέρον-  
τας;», τοῦ λέμε. Ἦταν 15 μέρες πρὶν τόν Ἄι-Γιώργη. «Ὅχι»,  
λέει. «Δέν πέθανε, ἀλλά μοῦ εἶπε νά σᾶς πῶ ἔτσι. Ὅριστε  
νά πανηγυρίσουμε διπλό πανηγύρι φέτος». Καί ἐνῶ παραξε-  
νευτήκαμε ἐμεῖς, πῶς 15 μέρες πρὶν τό πανηγύρι τοῦ ἁγίου  
Γεωργίου καί ἐνῶ ζοῦσε ὁ π. Παχώμιος μᾶς καλεῖ τώρα, νά  
κάνουμε τήν κηδεῖα τοῦ γέροντα (τοῦ π. Παχωμίου) καί νά

κάνουμε καί τό πανηγύρι, ὄντως τήν προπαραμονή τῆς πα-  
νηγύρεως κοιμήθηκε ὁ παραδελφός του, ὁ π. Παχώμιος, τήν  
παραμονή ἔγινε ἡ κηδεῖα του καί μετά ὁ Μέγας Ἐσπερινός  
τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Πῆγε ὁ γερο-Ἰγνάτιος. Ἐγώ μέ τόν γε-  
ρο-Ἰωάσαφ, τόν γέροντά μας, πήγαμε στήν Μονή Ζωγράφ-  
ου, πού καί σ' αὐτήν γιορτάζει ὁ ἅγιος Γεώργιος.

### **Πατήρ Χαράλαμπος ὁ κομποσκοινάς**

Ἐδῶ ἀξιωθήκαμε νά γνωρίσουμε καί ἕναν ἄλλο σεβαστό  
γέροντα, πού καί αὐτός εἶχε δεῖξει σημεῖα ἀγιότητος, τόν  
π. Χαράλαμπο τόν κομποσκοινά. Αὐτός, ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἔλεγε,  
ἀξιώθηκε νά δῆ πολλά σημεῖα τῆς Παναγίας μας, ἁγίους Ἄγ-  
γέλους, καί ὅτι πολλά θαύματα τοῦ συνέβησαν. Μιά μέρα  
κατεβαίναμε μέ τόν πρωτοσύγγελο Θεσσαλονίκης (τόν π.  
Ἰωάννη Τασιά) στήν Ἰβήρων καί τόν βλέπουμε νά εἶναι ξα-  
πλωμένος σ' ἕνα χαντάκι πού περνᾷν τά νερά δίπλα στόν  
δρόμο. Ἐνῶ περνούσανε τά αὐτοκίνητα συνέχεια καί κάνα-  
νε πολλή σκόνη, αὐτός ἐκεῖ ἔπλεκε κομποσκοῖνι, καί τά ροῦ-  
χα του –παλιόρασα– νόμιζες ὅτι ἄστραφταν, ὅτι ἦτανε ἀπό  
μετάξι· δέν τόν ἄγγιζε ἡ σκόνη.

Εἶχε ἕνα χωράφι μέ κουνιά. Θυμᾶμαι μιᾶ μέρα πού πήγα-  
με ἐκεῖ, εἶχε μπεῖ σέ μιᾶ τρύπα πού ὑπῆρχε στό χωράφι, εἶχε  
βάλει χόρτα μέσα καί, ἐπειδή τοῦ πονοῦσαν τά πόδια τοῦ  
καημένου, τά εἶχε βάλει λίγο ψηλά. Ἐπλεκε συνέχεια κομπο-  
σκοῖνι καί ἔλεγε συνέχεια τήν εὐχή. Αὐτό μᾶς ἔκανε ἐντύπω-  
ση. Συνέχεια ἔλεγε τήν εὐχή, δέν σταματοῦσε καθόλου. Τόν  
φωνάζουμε: «Γέροντα Χαράλαμπε, ποῦ εἶσαι;». «Ἐδῶωω!

είμαι». Ψάχνουμε, ψάχνουμε μέσ' στά κουκιά και τόν βρήκαμε μέσα σέ μιά γουβα.

Αὐτός ἕνα διάστημα εἶχε κάνει σ' ἕνα κελλί ἐδῶ στίς Καρυές, τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, πού εἶναι πίσω ἀπό τόν ναό τοῦ Πρωτάτου. Μιά μέρα καθότανε στήν ἀπλωταριά του και ἔπλεκε κομποσκοῖνι. Ὅπως ἀκουμποῦσε ἐπάνω στήν κουπαστή –ἦταν ἐτοιμόρροπη ἢ κουπαστή– ἀπό τό βάρος του, ἐπειδή ἦταν και γιγαντόσωμος, ὑποχωρεῖ ἢ κουπαστή και πέφτει κάτω. Φωνάζει: «Παναγία μου, μ' αὐτό τόν θάνατο θά φύγω ἀπ' αὐτή τήν ζωή;» Ἀπό κάτω ἦταν ὄλο πέτρες, θά σκοτωνότανε. Ἐκείνη τήν στιγμή μιά ἀόρατη δύναμη ἦρθε και τόν ἔβαλε ἐπάνω στό μπαλκόνι, και βρέθηκε καθημένος στό μπαλκόνι.

Πολλά σημεῖα μᾶς ἔλεγε αὐτός, πάρα πολλά εἶδε. Στό τέλος γηροκομήθηκε στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα. Τόν πήρανε ἐκεῖ οἱ πατέρες, γιατί δέν μποροῦσε ἄλλο νά ὑπηρετήση τόν ἑαυτό του. Ἔμενε στήν Καψάλα. Αὐτός ἦταν ἀπό τήν Μικρά Ἀσία. Στό Ἅγιο Ὅρος ἦρθε μέγας, ἄν και καλογέρευε ἀπό λαϊκός και ἦτανε γενιοφόρος. Ἔλαβε μέρος και στόν ἀνταρτικό πόλεμο, στά ἀντάρτικα τοῦ '40, μέ τούς Γερμανούς. Ἦταν στόν πόλεμο μέ τούς Γερμανούς και μετά στά ἀντάρτικα. Μάλιστα μᾶς εἶπε ὅτι κουβαλοῦσε πολεμοφόδια μέ τά μουλάρια ἐπάνω στά βουνά.

«Κάποτε», μᾶς εἶπε, «βρεθήκαμε σ' ἕναν λόφο πού ἔβαλλαν θεριστική βολή οἱ Γερμανοί. Ὅσοι βρεθήκανε ἐκεῖ στόν λόφο ὄλοι σκοτωθήκανε ἐκτός ἐλαχίστων. Πέφταν δίπλα οἱ ὀβίδες και ἐγώ προσπαθοῦσα νά διαπιστώσω ἄν τά 'χω τά

χέρια μου, τό 'χω τό στήθος μου ἢ μοῦ ἔφυγε; Μέ σκεπάσαν τά χώματα και δέν μέ ἔπιανε βολή, γιατί εἶχα Τίμιο Ξύλο πάνω μου, και πιστεῦσα. Ὅσοι φαντάρτοι τό ἀντιλήφθηκαν, πιστήκαν ἀπ' τά ροῦχα μου. Μόνο αὐτοῖ σωθήκανε. Ὅλοι οἱ ἄλλοι σκοτωθήκανε πάνω στόν λόφο». Ἦταν νεαρός τότε.

Μιά μέρα μοῦ λέει ὁ πρωτοσύγγελος τῆς Θεσσαλονίκης: «Πᾶμε, πάτερ Βασίλειε, νά δοῦμε τόν γερο-Χαραλάμπε ἀπ' τήν Σταυρονικήτα, γιατί ἔχω μιά στεναχώρια μεγάλη. Ἔχω τήν Ροτόντα και αὐτοῖ οἱ Ἀρχαιολόγοι δέν μᾶς ἀφήνουν νά λειτουργήσουμε μέσα. Πᾶμε νά δοῦμε, τί θά μᾶς πῆ. Νά τοῦ ποῦμε γι' αὐτό τό θέμα πού μέ προβληματίζει, γιατί μέ ἔχουν βάλει στό στόχαστρο οἱ Ἀρχαιολόγοι». Τοῦ λέω: «Γέροντα εἶναι λίγο ἀργά –σοῦρουπο ἦτανε–, στό μοναστήρι εἶναι λίγο δύσκολα νά πᾶμε τέτοια ὥρα». «Δέν πειράζει, μιά και βρίσκομαι ἐδῶ πέρα, γιατί αὔριο τό πρωί θά φύγω και δέν ἔχω χρόνο». Τρέχουμε. Πηγαίνουμε στοῦ Σταυρονικήτα. Ἴσα-ἴσα πού προλάβαμε τήν πόρτα. Προσκυνήσαμε τόν ἅγιο Νικόλαο και πήγαμε στόν γέροντα Χαραλάμπε. Μᾶς λέει: «Τέτοια ὥρα δέν κάνουν ἐπισκέψεις στά μοναστήρια, ἀλλά κάνουν προσευχή». Πρίν προλάβῃ ὁ Πρωτοσύγγελος νά τόν ρωτήση γιά τόν Ἅγιο Γεώργιο, τήν Ροτόντα, τί θά γίνη, τοῦ λέει ὁ π. Χαραλάμπε: «Νά ξέρετε ὅμως πατέρες, ὅτι ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος ἔχει ἕνα κοντάρι τρία μέτρα! Και ὄσους τοῦ πᾶνε ἐνάντια θά τούς ἀρχίση μέ αὐτό τό κοντάρι». Τά 'χασε ὁ πρωτοσύγγελος. Και ἄλλα τέτοια μᾶς εἶπε, πού θαύμασε ὁ πρωτοσύγγελος: «Γιά δέ! Ποῦ ἤξερε αὐτός ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἐμεῖς ἦλθαμε γι' αὐτόν τόν λόγο ἐδῶ, γιά νά

τόν ρωτήσουμε για τόν ναό τοῦ ἁγίου Γεωργίου, γιά τό τί θά γίνη, καί μᾶς εἶπε ὅτι θά τοὺς κυνηγήσῃ μέ τό κοντάρι του ὁ ἅγιος Γεώργιος!».

Ἀπό αὐτόν τόν ἄνθρωπο, ἐπειδή ἐρχότανε πολύ τακτικά στό κελλί μας, ὠφελήθηκαμε πάρα πολύ, γιατί μόνο πού καθόμασταν δίπλα του, γαληνεύαμε. Καθόταν ἐδῶ πέρα καί ἔπλεκε, ἢ καθόταν κάτω στό ἐργαστήρι καί συνέχεια ἔπλεκε καί ἔλεγε τήν εὐχή καί μᾶς ἔλεγε ιστορίες ἀπό τήν πατρίδα του, ἀπό τά νεανικά του χρόνια, ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος. Ὅλα πνευματικά, δέν ἔλεγε τίποτα κοσμικό. Ὅλα ὅσα εἶχαν σχέση μέ τήν ὠφέλεια τῆς ψυχῆς. Τίποτα περιττό. Καί μάλιστα μεμφόμενος τόν ἑαυτό του ἔλεγε: «Οὐαί ὁ λαλῶν καί μή ποιῶν».

Ἐρχόταν καμμιά φορά κοσμικοί. Τόν ρωτοῦσαν: «Τί νά κάνουμε γερο-Χαραλάμπη; Πές μας μονολεκτικά κάτι, κάποια διδαχή». Καί τοὺς ἔλεγε: «Ἐκκλινον ἀπό κακοῦ καί ποιήσον ἀγαθόν». Καί πολλές παρόμοιες σοφές κουβέντες.

Αὐτά μέ τόν γέροντα Χαραλάμπη. Ὑπάρχουν πολλές βέβαια ιστορίες του, ἀλλά δέν τίς θυμᾶμαι. Καί ὁ π. Ἰγνάτιος ἔχει ἀκούσει πάρα πολλές. Πάντως αὐτό πού ἔμεινε στήν μνήμη μας εἶναι, ὅτι εἶχαμε μία χαρά ὅταν πηγαίναμε νά συναντήσουμε αὐτούς τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχανε πολλή ἀγάπη καί ἀνεξικακία. Δέν εἶχανε κακία γιά κανέναν, καί ἂν τοὺς ἔκανε κάτι κάποιος τόν συγχωρούσανε. Δέν κρατούσανε. Ἦτανε σάν προβατάκια ἀθῶα. Καί χαιρόσουν αὐτούς τοὺς ἀνθρώπους νά τοὺς συναναστρέφουσαι. Δέν ἔβλεπε κα-

κία καί μῖσος, ἂν καί τοὺς πολεμοῦσε καί αὐτούς ὁ πειρασμός μέ διαφόρους τρόπους μέσῳ τῶν ἀδελφῶν.

### **Ὁ Ρουμάνος μέ τά πουλάκια**

Ὁ Γέροντάς μας, ὁ π. Ἰωάσαφ, ἔμαθε μουσικά στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα στόν μέγα πρωτοψάλτη τότε, στόν Συνέσιο τόν Σταυρονικητιανό, πού τόν λέγανε «τό ἀηδόνι τοῦ Ἁγίου Ὁρους». Μιά μέρα –γιατί σάν νέο καί αὐτόν τόν ἔπιανε καμμιά φορά πειρασμός, μελαγχολία–, σκεφτότανε νά φύγῃ στόν κόσμο, καί τά λοιπά, γιατί τάχα ἐδῶ δέν ἔχει πνευματικούς ἀνθρώπους. Τοῦ λέει τότε ὁ δάσκαλός του, ὁ π. Συνέσιος: «Ἐλα νά σέ πάω νά δῆς ὅτι καί μέχρι σήμερα ὑπάρχουν ἅγιοι ἄνθρωποι ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος». Πᾶνε πρὸς τήν Μονή Παντοκράτορος. Εἶχε κάτι ἀσκητήρια ἐκεῖ. Σέ μία περιοχὴ ἐκεῖ ἔχει ἓνα κελλάκι πάνω ἀπὸ τήν θάλασσα πολύ ὁμορφο, τόν Τίμιο Πρόδρομο. Ἐκεῖ κοντά βρίσκουν ἓναν Ρουμάνο γέροντα, δέν θυμᾶμαι πῶς τόν λέγανε, στόν πατέρα Συνέσιο βέβαια γνωστό. «Νά δῆς», τοῦ λέει, «αὐτός πόσο ἔχει ἐξοικειωθῆ μέ τήν φύση, καί τά ζῶα δέν τόν φοβοῦνται καί ἔρχονται κοντά του». «Ὅταν φθάσαμε ἐκεῖ», συνέχισε ὁ Γέροντάς μας, «μᾶς κέρασε ἓνα σύκο, λίγο νεράκι καί λίγο τσίπουρο». Τοῦ λέει ὁ π. Συνέσιος: «Γέροντα, θά φωνάξῃς νά ρθοῦν τά πουλάκια ἐδῶ πέρα;». Ἀμέσως ἀρχινάει ὁ Ρουμάνος μέ τήν δική του γλῶσσα νά τά καλῇ. Τότε ἀπ' ὅλα τά σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος τρέχανε τά πουλάκια καί ἐρχότανε σ' αὐτόν. Καθότανε ἐπάνω του, ἀπὸ τό κεφάλι του μέχρι τά πόδια του, ἐπάνω στά ροῦχα του, πάνω στά χέρια του, στόν

ῶμο του, στό κεφάλι του. Ὅλο γεμᾶτο πουλάκια. Μόλις τό εἶδε ὁ γέροντάς μας θαύμασε. Ἀπόρησε πού ὑπάρχουνε τέτοιοι ἄνθρωποι, πού δέν τούς φοβοῦνται τά ζῶα. Εἶχε ἡμερέψει καί ἄλλα ζωάκια, ἀλεποῦδες, λαγούς κ.τ.λ. Μᾶς ἔλεγε ὁ Γέροντας: «Γιά, νά δοκιμάσω τώρα καί ἐγώ. Πάω καί ἐγώ νά πῶ κάποια λόγια παρόμοια μέ αὐτά τοῦ Ρουμάνου ἀσκητῆ, ἀλλά κανένα πουλί δέν πάτησε σέ μένα, μόνο στόν Ρουμάνο». Τό εἶδε αὐτό τό πρᾶγμα ὁ Γέροντάς μας καί θαύμασε. Ὅχι ἓνα πουλάκι. Γεμᾶτο! Γέμισε πουλάκια! Γύρω-γύρω φτερουγίζανε. Ἐνα θαυμαστό πρᾶγμα ἦταν αὐτό. Ἄγρια πουλιά. Μᾶς ἔκανε καί ἐμᾶς ἐντύπωση αὐτό τό πρᾶγμα πού μᾶς διηγήθηκε ὁ Γέροντας. Αὐτά γιά τόν Ρουμάνο. Αὐτά ἐκεῖ στήν Καψάλα, κοντά στήν Μονή Σταυρονικήτα πρὸς Παντοκράτορα.

### **Γέρον Πανάρετος Παντοκρατορινός**

Στήν Μονή Παντοκράτορος ὑπῆρχε ἓνας ἀπλούστατος γέροντας, ἀγράμματος ἀλλά πολύ καλόκαρδος, ὁ π. Πανάρετος, -τόν προλάβαμε καί μεῖς-. Αὐτός ἔκανε τόν ταχυδρομό τοῦ Μοναστηριοῦ. Τότε δέν εἶχε δρόμους μέ τά ζῶα πηγαίνανε. Αὐτός ὅμως ἐπειδή ἦταν δυνατός στόν ὄργανισμό, πήγαινε μέ τά πόδια κάθε μέρα. Εἶχε ἓναν μεγάλο σάκκο. Τοῦ εἶχε ἀναθέσει τό Μοναστήρι νά ἔρχεται ἐδῶ στίς Καρυές νά παίρνη τό ταχυδρομεῖο καί νά τό πηγαίνει στό Μοναστήρι. Μάλιστα, γιά νά τόν πειράξουνε λίγο, γιά νά γελᾶν οἱ πατέρες ἐκεῖ πέρα -ὁ π. Εὐθύμιος καί ἄλλοι προϊστάμενοι-, τοῦ ἀγοράσανε μιά ντουντούκα, ὅπως εἶχανε οἱ παλιοί

ταχυδρομοί. «Ντούουου!», φυσοῦσε καί σφύριζε. Τοῦ εἶπαν: «Ὅταν θά ἔρχεσαι πάνω στόν Σταυρό, ἀπ' ὅπου φαίνεται τό μοναστήρι, θά σφυρίζης, νά ἀκοῦμε ὅτι ἔρχεσαι». Αὐτός ὅμως εἶχε τέτοια παιδική ψυχή, πού ἔκανε τόσο μεγάλη χαρά, σάν νά τοῦ εἶχαν δώσει τό πιό πολύτιμο πρᾶγμα, ἐπειδή εἶχε πολλή ἀπλότητα· σάν παιδί ἦτανε. Μιά μέρα τοῦ λέει ἓνας ἀδελφός τῆς Μονῆς, ὁ γερο-Παρθένιος ἀπ' τήν Πάρο: «Σέ παρακαλῶ, πάτερ Πανάρετε, τώρα πού ἀνεβαίνεις στίς Καρυές, ἐπειδή ἔχω γρίππη, πάρε μου λίγα πορτοκάλια ἀπό τόν Ταλέα νά φάω, γιατί μέ ταλαιπωρεῖ τώρα λίγες μέρες ἡ ἔωση αὐτή· γιά νά δυναμώσω ὁ ὄργανισμός μου. Ἐφθασε στίς Καρυές. Ὅμως, σάν ἄνθρωπος καί αὐτός, ξέχασε νά πάρη τά πορτοκάλια. Πῆρε τό ταχυδρομεῖο καί ἐπέστρεψε. Ὅταν ὅμως πλησίασε στό Μοναστήρι, τό θυμήθηκε, ἀφοῦ ὅμως εἶχε σφυρίζει ὅταν ἔφτασε στό ὕψωμα ἀπ' ὅπου φαίνεται τό Μοναστήρι. «Ἐρχεται ὁ ταχυδρομός», εἶπαν οἱ πατέρες, ἀλλά ἄν καί περνοῦσε ἡ ὥρα δέν φαινόταν. Μόλις θυμήθηκε τά πορτοκάλια, γύρισε πίσω στίς Καρυές, -ἡ ἀπόσταση εἶναι μιάμισυ ὥρα ἀνηφόρα-. Ὁ καημένος τόση ἀγάπη εἶχε, πού ἀναλογίσθηκε: «Πῶς θά πάω νά παρουσιάσω στόν γέροντα χωρίς τά πορτοκάλια». Γυρνάει πίσω, παρ' ὅτι ἦταν χειμωνιάτικη ἡμέρα καί εἶχε ἀρχίσει νά βραδυάζη. Παίρνει τά πορτοκάλια καί ἐπιστρέφει. Ὅμως νύχτωσε στόν δρόμο καί τόν ἔπιασε καί μιά χιονοθύελλα ξαφνικά. Ἀναγκάστηκε νά καθῆση κάτω ἀπό ἓνα δένδρο. «Παναγία μου», ἄρχισε νά παρακαλῆ, «σῶσε με νά μὴν παγώσω». Τότε ἐμφανίζεται ξαφνικά μιά μαυροφόρα κυρία μέ ἓνα φαναράκι καί τοῦ

λέει: «Γερο-Πανάρετε, ακολουθήσε με». Τήν ακολουθεῖ ὁ γερο-Πανάρετος, καί χωρίς νά καταλάβῃ τό πῶς, βρέθηκε μέσα στόν περίβολο τοῦ Μοναστηριοῦ. Μόλις τόν εἶδανε, τρώμαξαν οἱ πατέρες. «Πῶς Ποιός;». «Αὐτό καί αὐτό», τούς λέει, «μία κυρία μ' ἔφερε».

Μάλιστα παρήγγειλε σ' ἕναν ἀγιογράφο μία εἰκόνα τῆς Παναγίας. Σ' αὐτήν εἰκονίζεται ἡ Παναγία νά ὀδηγῇ τόν γερο-Πανάρετο στό Μοναστήρι. Καί ἐγώ τήν εἶδα τήν εἰκόνα αὐτή, καί μοῦ διηγήθηκαν μετά οἱ πατέρες τό θαῦμα αὐτό. Αὐτά ἐπί τῶν ἡμερῶν μας τώρα, ὄχι ἐκεῖνον τόν καιρό.

-Τά σημεῖα ἀκολουθοῦν τήν ἀρετή τῶν ἀνθρώπων. Αὐτός εἶχε τίς ἀρετές τῆς ταπεινώσεως καί τῆς ἀγάπης...

#### **Οἱ «ζεύγαλοι» – Ὁ γερο-Κώστας**

Ἄλλά καί οἱ λαϊκοί πού μένουνε ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος παίρνουνε μία χάρη, παρ' ὅτι πολλές φορές βλέπουμε ὅτι δέν ἔχουνε καί βίο σωστό καί πολλές φορές ἴσως μᾶς σκανδαλίζουν. Μερικοί λένε: «Τί τούς θέλουμε αὐτούς τούς κοσμικούς ἐδῶ πέρα καί δέν τούς βγάζει ἔξω ἡ Ἱερά Κοινότης». Σέ παλαιότερη ἐποχή, ἀπ' ὅ,τι μᾶς λέει ὁ παπα-Ἀκάκιος τῶν Παχωμαίων πού εἶναι μεγαλύτερος, ἀποφάσισε ἡ Ἱερά Κοινότης νά τούς μαζέψῃ ὅλους αὐτούς –ἐμεῖς τούς λέγαμε «ζεύγαλους» ἢ «καβιώτες»– καί νά τούς βγάλῃ ἔξω, νά τούς κάνην ἐξορία ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος, διότι οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς μεθούσανε, πέφτανε στούς δρόμους, ζοῦσαν ἄσωτη ζωή. Τότε ὑπῆρχαν τά καράβια τά μεγάλα, ὅπως τό «Γεώργιος Φ», πού ἐρχότανε ἀπό Θεσσαλονίκη καί πήγαινε Κα-

βάλα, καί κάθε δεκαπενθήμερο περνοῦσε ἀπό τήν Δάφνη. Αὐτή ἦταν ἡ συγκοινωνία τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὅταν τούς μαζέψανε ἐκεῖ στήν Δάφνη, εἶπαν: «Μιά πού εἶναι τώρα μαζεμένοι ὅλοι –ἴσως νά ἦταν καμμιά πενηνταριά ἄτομα– νά τούς βγάλουμε μία φωτογραφία, ἔτσι γιά ἀνάμνηση, γιά τήν ἱστορία, νά τούς ἔχουμε». Ὅταν βγάλαν τήν φωτογραφία καί ἐμφανίσανε τήν πλάκα, εἶδανε ἐπάνω ἀπ' ὅλους αὐτούς τούς «ζεύγαλους» τήν Παναγία μας νά τούς σκεπάξῃ. Παρουσιάστηκε ἡ Παναγία στήν πλάκα, ὅποτε ἀποφάσισαν οἱ πατέρες νά μή τούς διώξουν: «Ἄφοῦ ἡ Παναγία μας τούς σκεπάξει, ποιοί εἴμαστε ἐμεῖς πού θά τούς διώξουμε;».

Γνωρίσαμε ἕναν ἀπ' αὐτούς, πού τόν λέγαν γερο-Κώστα, ὁ ὁποῖος ἔμεινε στό Μπουραζέρι, πρὶν νά πᾶνε ἀκόμα ἐκεῖ οἱ πατέρες, ὅταν ἦταν λίγοι Ρῶσσοι. Εἶχανε ἐξώσπιτα ἀπ' ἔξω καί ζοῦσανε κάποιοι ἀπ' αὐτούς τούς «ζεύγαλους». Σ' ἕνα καλυβάκι ἐκεῖ ζοῦσε καί ὁ γερο-Κώστας. Ἐναν βαρῦ χειμῶνα εἶχε πέσει πολύ χιόνι καί ὁ γερο-Κώστας ἀρρώστησε ἀπό γρίπη. Εἶχε πέσει 60-70 πόντους χιόνι καί δέν μπορούσε κανεῖς νά πάη νά τόν δῆ. Ὅταν ἔλιωσε τό χιόνι, πῆγαν οἱ ἄλλοι λαϊκοί, οἱ «ζεύγαλοι», ἐκεῖ νά τόν δοῦνε, καί τοῦ λένε: «Γερο-Κώστα πῶς τά πέρασες μέ τό χιόνι; Ποιός σοῦ ἔφερε ψωμί ἐδῶ πέρα; Εἶχες τρόφιμα νά περάσης;». «Εἶχα ἀρρωστήσει, παιδιά, πολύ ἄσχημα καί θά πέθαινα ἀπό γρίπη, ἀλλά μία μαυροφόρα κυρία ἐρχότανε, ἄναβε τήν σόμα μου καί μ' ἔκανε καί τσαί. Μοῦ ἔδινε καί παξιμάδι καί ἔτσι πέρασα αὐτή τήν κρίση. Ἀλλιῶς θά πέθαινα, θά ἦμουν πεθα-



μένος». Τόν ύπηρετοῦσε ἡ Παναγία καί αὐτός τό θεωροῦσε τόσο φυσιολογικό...

### Γερο-Ἀντώνης Τσούκας

Ἐπίσης ἓνας ἄλλος, ὁ γερο-Ἀντώνης, πού ἦταν στίς ἡμέρες μας –Τσούκας λεγόταν τό ἐπώνυμό του– ζοῦσε τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του μεταξὺ Ξηροποτάμου καί Ρωσσικοῦ. Ἦταν πολύ ἀπλός. Ἀπό τεσσάρων χρονῶν τόν εἶχε φέρει ὁ πατέρας του ἐδῶ πέρα καί δούλευε μαζί του στά δάση. Κόβανε ξύλα. Ὅποτε ἐρχόταν ἐδῶ σέ διάφορα πανηγύρια, τόν θαύμαζα. Φοροῦσε κάτι ροῦχα, πού δέν γνώριζες ἀπό ποιο ὕφασμα ἦταν τό ροῦχο ἀπό τά μπαλώματα. Μπάλωμα πάνω στό μπαλώμα· καί δέν τόν πείραζε. Ἦταν τόσο ἀπλός, ἀπέροπος. Ζοῦσε πολύ ἀσκητικά, ἀπ' ὅ,τι μᾶς λέγαν καί οἱ πατέρες τῆς Ξηροποτάμου.

Μιά μέρα ἀνεβαίνει ἀπό τό Ξηροποτάμου ἐδῶ στίς Καρυές νά μάθῃ πότε εἶναι ἡ Πασχαλιά, γιά νά κοινωνήσῃ, γιατί νήστευε πολύ καιρό. Βρίσκει τόν παπα-Δημήτρη τόν Τριγωνά. Μιλοῦσε ἔτσι χοντρά, καί τόν ρωτᾷ: «Βρέ παπά, δέν μοῦ λές, πότε εἶναι φέτο ἡ Πασχαλιά;». «Ἔ!», τοῦ λέει, «γερο-Ἀντώνη, τώρα ἡ Πασχαλιά; Ἡ Πασχαλιά πέρασε, ἔχει τρεῖς μῆνες τώρα. Μεθαύριο ἔχουμε Δεκαπενταύγουστο». «Ἄ! καλά, δέν ξέρς ἐσύ ἀπ' αὐτά. Θά ρωτήσω καναν' ἄλλον πάτερ». Βρίσκει παρακάτω ἓναν ἄλλον: «Δέ μοῦ λές πάτερ, πότε εἶναι φέτο ἡ Πασχαλιά;», «Ἔ! γερο-Ἀντώνη, τώρα ἡ Πασχαλιά; Ἡ Πασχαλιά πέρασε. Τώρα κοντεύει Δεκαπενταύγουστος». «Σοβαρά; Ἄμ! ἐγώ δέν ξέρ' ἀπ' αὐτά. Βλέπς τά χαρτιά

τά ἔχουν τά μαναστήρια καί αὐτοί ξέρουν πότε εἶναι ἡ Πασχαλιά. Δέν ἔχω τά χαρτιά. Ἐγώ ἀκόμα δέν ἀρτίθκα. Ἐγώ νηστεύω. Θέλω νά πάρω τήν μεταλαβιά. Γι' αὐτό κατέβκα, νά μάθω πότε εἶναι ἡ Πασχαλιά». Λοιπόν, νήστευε τόσους μῆνες, γιά νά φτάσῃ τό Πάσχα. Δέν εἶχε πάρει χαμπάρι ὅτι πέρασε τό Πάσχα. Εἶχε χάσει τήν αἴσθησή τοῦ χρόνου.

Ὅταν κοιμήθηκε –τόν βρῆκαν κάποιοι προσκνηταί πεθαμένο μέσα στό κελλί του–, φωνάξαμε τόν κυρ-Παναγιώτη τόν γιατρό ἀπ' ἐδῶ πέρα. Μᾶς ἔλεγε ὁ κυρ-Παναγιώτης, πού ἦτανε σοβαρός ἄνθρωπος: «Πῆγα. Διεπίστωσα ὅτι εἶχε κοιμηθῆ πρὶν 20-30 ἡμέρες –ἓναν μῆνα περίπου–, καί ὅτι δέν εἶχε καμμία δυσοσμία, καμμία ἀλλοίωση τό σῶμα του. Ἀπεναντίας εὐωδίαζε ὁλος ὁ χῶρος. Αὐτό μ' ἔκανε φοβερή ἐντύπωση». Αὐτά ἔλεγε ὁ κυρ-Παναγιώτης ὁ Χατζηεμμανουήλ ἀπό τήν Μυτιλήνη. Πρέπει νά ζῆ ἀκόμη. Στήν Θεσσαλονίκη πρέπει νά εἶναι. Ἐδῶ τόν εἶχαμε δίπλα. Μᾶς τό ἔλεγε καί μᾶς συγκλόνισε αὐτό τό πρᾶγμα.

Αὐτοί ἦταν ἅγιοι, παρ' ὅτι ἦταν λαϊκοί.

### Γέρον Φανούριος, ὁ Ρουμάνος ἀσκητής ἀπό τήν Καψάλα

Οἱ γεροντάδες μας ἦταν πολύ αὐστηροί. Πηγαίναμε τήν Κυριακή στήν Θ. Λειτουργία στό Πρωτάτο. Μετά τό «Ἄξιόν ἐστι» μᾶς ἔπαιρναν –γιά νά μή τελειώσῃ ἡ Θ. Λειτουργία καί μᾶς πιάσῃ κουβέντα κανεῖς ἄλλος· νά μή δοῦμε κανέναν– καί τό ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς μᾶς ἔπαιρνε ἡ ὁ π. Ἰωάσαφ ἡ ὁ π. Ἀγαθάγγελος καί κάναμε καμμία βόλτα. Πηγαίναμε στά ἐξωκέλλια, πότε πρὸς τά δῶ, πότε πρὸς τά κάτω, πότε πρὸς

τά πέρα. Αὐτή ἦταν ὅλη ἡ ἔξοδος μας ἀπὸ τὸ κελλί μόνου μας πουθενά.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πηγαίναμε στὴν Καψάλα καὶ βλέπαμε ἀσκητάς. Αὐτὸ μᾶς ἄρξε πολὺ, γιατί ἀναπαυόμεσταν ἐκεῖ πέρα. Βλέπαμε πῶς ζούσανε ἀπλᾶ, πολὺ ἀπλᾶ.

Πᾶμε μιά μέρα καὶ βλέπουμε ἕναν γέροντα νά διαβάζει ἕνα βιβλίον. Ἦταν ὁ π. Φανούριος ἀπὸ τὴν Ρουμανία. Ἔμεινε στὸ κελλί τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκεῖ πού εἶχε ζήσει καὶ ἀγίασε ὁ ἅγιος Θεόφιλος ὁ Μυροβλήτης. Βλέπω μέσα στὸ κελλί πού ἔμεινε ὅτι εἶχε ἕνα κρεβάτι μὲ τὰβλες ξύλινες καὶ μιά πέτρα γιὰ προσκέφαλο. Ἐγὼ πρώτη φορὰ ἔβλεπα προσκέφαλο πέτρας. «Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχή;», λέω. Κι' ὅμως! Τὸ ἔκανε γιὰ ἀσκηση. Πόσα χρόνια ἔχει; ἴσως ἀπὸ τὸ 1964. Τὸ 1961-62 ἤρθαμε ἐμεῖς ἐδῶ πέρα. Μᾶς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση, νά βλέπης ἕναν νά κοιμᾶται στὴν πέτρα ἐπάνω. Οὔτε κουβέρτα ἀπὸ κάτω οὔτε τίποτα· ἐξεπλάγημεν. Μάλιστα, ὅταν πήγαμε ἐκεῖ πέρα, αὐτὸς ἐξακολουθοῦσε νά διαβάζει, σάν νά μὴν ἦταν ἄνθρωποι τριγύρω του. Τόσο ἀφοσιωμένος ἦταν στὴν προσευχή. Πρὸς ἀνατολὰς κοιτοῦσε καὶ προσευχότανε.

Αὐτὰ μᾶς ἄρεζαν, γι' αὐτὸ καὶ μᾶς πήγαιναν οἱ γεροντάδες μας πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ρώσους, Ρουμάνους, ἀλλὰ καὶ Ἕλληνες εἶχε πολλοὺς.

### **Πατὴρ Ἡρωδίων ὁ Ρουμάνος**

Κάποτε πήγαμε μὲ ἕνα ἀδελφὸ, -τόν πατέρα Νικόλαο, τὸν ὑποτακτικὸ τοῦ πατρὸς Ἀρσενίου τοῦ ὀδοντίατρου-, νά δοῦμε τὸν πατέρα Ἡρωδίωνα, πού ἦταν ἔγκλειστος 40

χρόνια. Ὁ π. Νικόλαος τοῦ πήγαινε τρῶφιμα στὰ τελευταῖα του. Μάλιστα, ὅταν ἀνακαλύφθηκε-παρουσιάστηκε τελευταῖα ὁ π. Ἡρωδίων, ὁ π. Παΐσιος ὄλους τοὺς προσκυνητὰς τοὺς ἔστειλε ἐκεῖ: «Ἐγὼ», τοὺς ἔλεγε, «δὲν εἶμαι τίποτε, δὲν ἔχω ἀρετή. Πηγαίνατε νά πάρετε ἀπὸ κεῖ τὴν εὐλογία τοῦ πατρὸς Ἡρωδίωνος, γιατί αὐτὸς ἔκανε μεγάλη ἀσκηση· ἔμεινε 40 χρόνια ἔγκλειστος μέσα σ' ἕνα κελλάκι». Ὅταν πήγαμε, ἀνοιξε μιά μισόπορτα πού ἦταν κλεισμένη. Ἦτανε σκεπασμένος μὲ μιά κουρελιασμένη κουβέρτα. Ἐπειδὴ ἦτανε καμπούρης, λέω στὸν π. Νικόλαο: «Δίνε του ἕνα-ἕνα τὰ τρῶφιμα, καὶ μάλιστα σήκωνέ τα λίγο ψηλά, ὥστε, καθὼς θὰ τὰ παίρνη, νά μπορέσω ἐγὼ νά τὸν φωτογραφίσω». Σήκωνε λίγο τὸ κεφαλάκι του γιὰ νά τὰ βλέπη, καὶ ἔτσι τοῦ ἔβγαλα μερικὲς φωτογραφίες. Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ -κανέναν χρόνον- κοιμήθηκε.

Λέγεται γι' αὐτὸν -μάλιστα ἔχει γράψει καὶ ὁ π. Νικόλαος ὁ Μεσογαίας- ὅτι 40 χρόνια εἶχε κλεισθῆ μέσα στὸ κελλί. Λένε ὅτι, ὅταν λειτουργοῦσε, τὸν ξελειτουργοῦσαν Ἄγγελοι. Ἔτσι λένε οἱ πατέρες οἱ πέριξ. Μόνον ἕνα παραθυράκι εἶχε, πού τοῦ ἀφήνανε οἱ πατέρες καὶ οἱ προσκυνηταὶ κάποια τρῶφιμα. Δὲν ἀνοίγε οὔτε πόρτες οὔτε παράθυρα. Ἦτανε ἔγκλειστος 40 χρόνια. Φοβερὴ ἀσκηση.

### **Πατὴρ Δαμασκηνὸς ἀπὸ τὴν Κουτλουμουσιανὴ σκήτη**

Τὸν π. Δαμασκηνὸ ἀπὸ τὴν Κουτλουμουσιανὴ σκήτη τὸν θαύμαζα. Τοῦ δίναμε κάθε χρόνο, ὅταν κάναμε τὴν θεία Λιτανεία τὴν δευτέρη μέρα τοῦ Πάσχα, ἕνα σκαμνὶ τῆς Παναγί-

ας, πού τό βάζουνε σέ διάφορες στάσεις πού κάνει ἡ Εἰκόνα (τοῦ «Ἄξιόν ἐστιν»). Τό σκαμνί αὐτό ἦταν πολύ βαρῦ, ἀπό ξύλο βαρῦ. Ὅμως μέ πολύ ζήλο καί ἀγάπη τό κουβαλοῦσε στούς ὤμους του ὁ π. Δαμασκηνός, ἄν καί ἦταν γεροντάκι. Τό εἶχε τάμα νά κάνη αὐτό τό διακόνημα. Νά κουβαλάη τό σκαμνί τῆς Παναγίας. Πολύ ταπεινός, πάρα πολύ ταπεινός γέροντας. Οὔτε μεγαλεῖα ἤθελε οὔτε τίποτε. Σ' ὅλη τήν Λιτανεία! Στά γεράματά του πῶς ἄντεχε! Καί τόν θαυμάζαμε.

### **Γερο-Γιάννης ὁ λαϊκός ἀπό τήν Λῆμο**

Ἐρχόταν ἀπό τήν Λῆμο μ' ἓναν γαῖδαρο. Τόν ἔβαζε καί στό καράβι μέσα.

Στόν γερο-Γιάννη μᾶς ἔκανε ἐντύπωση ἡ ἀπλότητα καί ἡ εὐλάβειά του. Αὐτός δούλευε χρόνια πολλά ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος καί στό τέλος ἦρθε νά πάρη ἓνα χαρτί ἀπό τήν Ἱερά Κοινότητα, γιά νά εἰσαχθῆ στό γηροκομεῖο Μυτιλήνης.

Πρὶν ἀπό καιρό μέ εἶχε ἀνταμώσει καί μοῦ λέει: «Πάτερ, θά μοῦ κάνης μιά κονίτσα;». Τοῦ λέω: «Μπαρμπα-Γιάννη, ἐσύ δέν ἔχεις χρήματα νά πληρώσης. Εἶναι ἀκριβές οἱ εἰκόνες». Λέει: «Ἄμ σύ πολλά θά μοῦ ζητᾶς, ἐγώ λίγα θά σοῦ δώκω». «Ποιά εἰκονίτσα θέλεις;» «Νά! Εἶδα τήν Παναγία μιά μέρα ξεκνιώντας ἀπό τό Ἰβήρων νά πάω στό Καρακάλου καί μοῦ λέει: “γύρνα πίσω καί νά πᾶς αὔριο, διότι θά πάθης ἀπόψε κακό”. Ἐγώ ἔκανα ὑπακοή καί γύρῃσα, ἀλλά εἶχα τόση χαρά». «Πῶς τήν εἶδες τήν Παναγία;» «Τήν εἶδα πάνω σέ σύννεφκα ἄσπρα, καί ὅλα αὐτά πού φοροῦσε, τά ἐνδύματά

της, ἦταν λευκά. Πῆρα τόση χαρά, καί πῆγα τήν ἄλλη μέρα στόν Μονή Καρακάλου».

Τήν παρήγγειλε τελικά τήν εἰκόνα στούς Ἀναναίους. Ἦρθε ἐδῶ στό κελλί μας τήν τελευταία μέρα τῆς ζωῆς του, γιά νά πάrouμε τηλέφωνο στούς Ἀναναίους, ἄν ἐτοίμασαν τήν εἰκόνα, γιὰτί ὁ μπαρμπα-Γιάννης ἐτοιμαζόταν νά εἰσαχθῆ στό γηροκομεῖο Μυτιλήνης. Ἦρθε νά πάρη τό χαρτί ἀπό τήν Κοινότητα, ὅτι δούλεψε ἐδῶ στό Ἅγιον Ὅρος. Ὁ καημένος ἀνέβαινε βογκώντας τήν σκάλα, γιὰτί εἶχε καρδιά, εἶχε ἀνεπάρκεια. Αὐτή τήν τελευταία φορά πού ἦρθε μᾶς εἶπε ὅτι κοινώνησε. Μάλιστα τόν ἔπιασε καί μιά κρίση μέσα στήν Πορταίτισσα. Τόν βγάλαν λίγο ἔξω, συνῆλθε, καί ἀνέβηκε στίς Καρυές γιά νά πάρη τό χαρτί. Τό βράδυ ὅμως κοιμήθηκε ἐδῶ πίσω ἀπό τόν Ταλέα, τόν ἔπιασε ἡ καρδιά του καί πέθανε. Δέν πρόλαβε νά πάη στήν Μυτιλήνη, γιὰτί ἡ Παναγία τόν ἤθελε ἐδῶ πέρα. Τόν θάψαν ἐδῶ στό κοιμητήρι στίς Καρυές. Μᾶς ἔλεγε, πῶς εἶδε τήν Παναγία μας πάνω στά σύννεφα, καί ὅταν πῆραμε τηλέφωνο ἀπό ἐδῶ στούς Ἀναναίους τοῦ εἶπαν: «Μπαρμπα-Γιάννη, ἡ εἰκόνα ἐστάλη στό νησί. Ὅταν θά πᾶς, θά τήν βρῆς ἐκεῖ».

Εἶχε ἀπλή ζωή. Φοροῦσε γουρουνοτσάρουχα –ἐμᾶς μᾶς ἔκαναν ἐντύπωση-. Εἶχε καί ἓνα ντουρβαδάκι ἀπό ἓναν τράγο, πού τό ἔκανε μόνος του. Ἐγώ τόν πείραζα: «Μπαρμπα-Γιάννη, νά μοῦ κάνης δῶρο ἓνα ζευγάρι τσαρούχια». Ἐρχεται μιά μέρα, μέ τήν ἀπλότητα πού εἶχε, καί μοῦ λέει: «Πάτερ, πάτερ, σοῦ ἔφερα ἓνα δῶρο». Μ' ἔφερε ἓνα ζευγάρι γουρουνοτσάρουχα. «Αὐτά θά τά βάλετε στήν ἔκθεση, καί

θά ῥχονται οἱ Εὐρωπαῖοι νά τά βλέπουνε, καί νά! θά πέφτη τό χρῆμα!». Γελοῦσα μέ τήν ἀπλότητα τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτό καί τόν ἀξίωσε ἡ Παναγία καί κοιμήθηκε ἐδῶ πέρα.

«Κλωνάρη», τόν λέγανε. Μετά τόν βγάλαν «μπαρμπα-Γιάννη». Δέν λεγόταν «μπαρμπα-Γιάννης». «Κλωνάρης» τό ἐπίθετό του ἦτανε. Ἦτανε ἀπ' τό Καρπενήσι καί μετά πῆγε στήν Λήμνο.

Κοιμόταν ἔξω στό δάσος, γιατί σ' ὅλη του τήν ζωή βοσκός ἦτανε. Τότε εἶχαμε λύκους στό Ἅγιο Ὅρος. Πάει ἕνας λύκος μιά νύχτα πού κοιμόταν ἔξω στό δάσος καί τόν μύριζε γύρω-γύρω, ἐπειδή τά γουρουνοτσάρουχα μυρίζανε. Λέει ὁ μπαρμπα-Γιάννης: «Παναγία μου –ἔτρεμα ἀπό τόν φόβο μου– ἄν μέ βοηθήσης καί δέν μέ πειράξει ὁ λύκος...». «Ἄντε πού θά ἔταν λύκος, κανένας σκύλος θά ἔτανε», τοῦ λέω. «Μιά ζωή βοσκός ἦμουνα. Δέν ξέρω, δέν γνωρίζω τούς λύκους... Καί ἄν δέν μέ πειράξει, θά σοῦ φέρω ἕνα δοχεῖο λάδι, Παναγία μου». Ἔφυγε ὁ λύκος. Τόν μύρισε καί ἔφυγε. Τήν ἄλλη μέρα πῆρε ἀπό τόν Ταλέα ἕνα δοχεῖο λάδι καί τό πῆγε στό «Ἄξιόν ἐστι», στήν Παναγία μας. Ἀπλοῖ ἄνθρωποι.

Πολύ ἀστεῖος ἦτανε. Μιλοῦσε καί ἔκανε αὐτό τό «ἀάχα-χασαα». Τοῦ ἔλεγε ὁ γέροντάς μας: «Τί κάνεις ἔτσι καί θορυβεῖς; Ἀναστατώνεις τόν κόσμο. Φωνάζεις». «Ἄ! γέροντα. Ἀπό μέσα μου ἔρχεται, ἀπό μέσα μου. Θά πάω Σαλώνικα. Οἱ γιατροί θά μοῦ τό θεραπεύσουν αὐτό».

Μᾶς ἔκανε ἐντύπωση πού ἀξιώθηκε νά δῆ τήν Παναγία μας ἐπάνω στά σύννεφα μέ λευκά φορέματα, καί ἔτσι ἀγιογράφησαν οἱ ἀδελφοί Ἀναναῖοι τήν εἰκόνα.

## **Ἡ ἀγάπη τῶν Γερόντων π. Ἀγαθαγγέλου καί π. Παΐσιου**

Ὁ γερο-Παγκράτιος ἀπό τά Βατοπαιδινά κελλιά μᾶς ἔλεγε: «Ὁ Θεός ὅλα θά μᾶς τά συγχωρέση, ἀλλά, ἄν ἔχουμε ἔλλειψη ἀγάπης, ἡ Παναγία μας δέν θά μᾶς τό συγχωρέση».

Τήν παλαιότερη ἐποχή εἶχαμε ἐδῶ τόν πατέρα Ἀγαθάγγελο, πού προλάβανε ὡς διάκονο, ὁ ὁποῖος ἦταν εὐφυστατος. Εἶχε πάει μόνον ἕνα χρόνο στήν Ἀθωνιάδα. Αὐτός, ἄν συνέχιζε, θά γινόταν ἐπιστήμων μέγας. Δέν ὑπῆρχε τέχνη πού νά μή τήν καταπιανότανε. Τά πάντα ἤξερε. Εἶχε τέτοια εὐφυΐα, πού ἐμεῖς τόν θαυμάζαμε. Πῶς τά κατόρθωνε ὅλα! Χρυσά χέρια. Ἐπιπλοποιός. Ἀγιογράφος. Μαραγκός. Μάγειρας. Τά πάντα ἔκανε. Καί τά ἔκανε ὅλα μέ ἐπιμέλεια. Μόλις ἄκουγε ὅτι στό τάδε μέρος –στόν “Ζήτω” φέρ' εἰπεῖν μακρυά–, ἀρρώστησε ὁ γέροντας; χεμῶνας ἦτανε; ἔβρεχε; θά πιαρνε τήν ὀμπρέλα, θά πιαρνε 5 πορτοκάλια καί θά πῆγαινε νά τόν δῆ. Στό τάδε μέρος ἄλλος γέροντας; Θά πῆγαινε νά τόν δῆ. Νά τόν παρηγορήση, νά πάρη ὁ ἀσθενής κάποια ἀνακούφιση.

Ὁ π. Ἀγαθάγγελος πέθανε 49 χρονῶν ἀπό καρκίνο. Στό κελλί μας ἦτανε. Τόν προλάβανε ἐμεῖς. Ζήσαμε 12 χρόνια μαζί του. Αὐτός μᾶς πῆγαινε ὡς ἐπί τό πλεῖστον σέ γέροντες. Εἶχε πολλή ἀγάπη καί πολύ ἐνδιαφέρον πρὸς τούς συνανθρώπους του, πρὸς τούς πέριξ ὄλους. Ὅπου ἄκουγε ἀρρώστια, ὅπου ἄκουγε δυστυχία, ἔτρεχε. Σήμερα δέν μᾶς νοιάζει...

-Αὐτά εἶναι τά σημεῖα τῶν καιρῶν: Ἡ ἔλλειψη τῆς ἀγάπης. Ἦσως αὐτή ἡ πολυτέλεια καί ἡ χλιδή νά μᾶς κάνουν σήμερα φιλαυτους.

Πάνε στόν πατέρα Παΐσιο ένα παιδί πού ἦταν δαμιονισμένο. Τό πήρε κοντά του. Τοῦ μιλοῦσε, τοῦ μιλοῦσε, τοῦ ἐλάφρυνε τόν πόνο του. Ὁ μοναχός πού συνόδευε, λυπούμενος τόν πατέρα Παΐσιο πού ἦταν μετά ἀπό ὀλονύκτιο ἀγρυπνία κουρασμένος, τοῦ λέει: «Γέροντα δέν λυπᾶσαι τόν ἑαυτό σου; Κουρασμένος, ταλαιπωρημένος, κάθεσαι καί μιλάς τώρα στό παιδί αὐτό;» Τοῦ ἀπαντᾷ: «Ἀδελφέ μου, ἐγώ κουράστηκα 6, 7, 8 ὥρες στήν ἀγρυπνία. Αὐτό ἔχει 20 χρόνια πού τυραννιέται ἀπό τό δαιμόνιο. Ἐγώ δέν πρέπει νά τοῦ ἀφιερῶσω, νά τοῦ ἀπαλύνω τόν πόνο του 2 ὥρες; Τί εἶναι ἡ δική μου προσφορά μπροστά στήν ὑπομονή πού κάνει αὐτό τό παιδί 20 χρόνια; Τί τυραννία, τί βάρος σηκώνει! Τό δικό μου βάρος δέν εἶναι τίποτα».

Τί διάκριση! Τί ἀγάπη! Θυσίασε τήν κούραση πού εἶχε, γιά νά ξεκουράση τό παιδί ἐκεῖνο, πού ἐπί 20 χρόνια βασανιζόταν ἀπό τό δαιμόνιο.

### **Γέρον Ἰωάσαφ, ὁ μακαριστός γέροντάς μας**

Ὁ γέροντάς μας, ὁ π. Ἰωάσαφ, ἔζησε ἐδῶ στό Ἅγιο Ὅρος 64 χρόνια. Ἄγιογράφησε, νά μή σᾶς πῶ χιλιάδες, ἑκατοντάδες εἰκόνες. Μία ἀπό αὐτές τίς εἰκόνες θαυματουργήσε καί θαυματουργεῖ. Εἶναι ἡ «Παναγία ἡ Θρηνωδοῦσα», ἡ ὁποία βρῖσκεται στήν Νέα Ὀλυνθο Χαλκιδικῆς.

Ἐκανε ἡ Παναγία μας ἕνα θαῦμα σ' ἕναν πιστό ἐκεῖ –θεράπευσε τό παιδί του πού εἶχε καρκίνο– καί ὁ πιστός ἔταξε, ὅταν ἀποκτήση λίγα χρήματα, νά κτίσῃ μία Ἐκκλησία πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας μας. Ὅταν ἔκτισε τήν Ἐκκλησία, εἶχε

ἀπορία σέ ποιὰ θαυματουργό εἰκόνα τῆς Παναγίας μας νά ἀφιερῶσῃ τήν Ἐκκλησία. Παρουσιάστηκε ἡ Παναγία στὸν ὕπνο του καί τοῦ λέει: «Θά πᾶς στό Ἅγιον Ὅρος στούς ἀδελφούς Ἰωσαφαίους καί θά πῆς στὸν γερο-Ἰωάσαφ νά σοῦ ἀγιογραφήσῃ τήν “Παναγία τὴν Θρηνωδοῦσα”». Λέει ὁ πιστός στήν Παναγία: «Ἐγώ ἔχω γυρίσει τόσες Ἐκκλησίες, τόσα μοναστήρια, δέν ἔχω δεῖ τέτοια εἰκόνα». «Ἐσύ, λέει, θά πᾶς νά τοῦ πῆς, καί ἐγώ θά τοῦ στείλω μήνυμα καί ξέρεῖ αὐτός πῶς θά σοῦ τὴν ἀγιογραφήσῃ». Ἦρθε αὐτός ὁ πιστός μέ εὐλογία τῆς Μητροπόλεως, τὴν ἐπιτροπή τῆς Ἐκκλησίας καί τὸν ἱερέα τοῦ χωριοῦ του, καί διηγῆθηκε στὸν γέροντα αὐτό τό ὄνειρο πού εἶδε. Ἔτσι ὁ γέροντας ἀγιογράφησε τὴν Παναγία τό 1972 καί τὴν ἔστειλε εὐλογία ἐκεῖ στό χωριό. Ἀπὸ τότε ἔχει ἐπιτελέσει πάμπολλα θαύματα.

Θά σᾶς ἀναφέρω δύο θαύματα τῆς «Παναγίας Θρηνωδοῦσας»:

α'. Πέρυσι βρέθηκα ἐκεῖ στό προσκύνημα τῆς Παναγίας. Ἔρχεται ἕνα ζευγάρι μέ δύο παιδάκια. Λένε: «Ἀνοίξτε τὸν Ναὸ νά προσκυνήσουμε, γιατί κάτι μᾶς συνδέει μ' αὐτόν». Ἐγώ σκέφτηκα ὅτι κάτι θαυμαστό θά συνέβῃ σ' αὐτὴ τὴν οἰκογένεια. Ἀνοίγει τό ἐκκλησιάκι ὁ κυρ-Βασίλης – γιατί εἶναι ἰδιωτικό–, καί τοὺς ρωτᾷ: «Τί σᾶς συνέβη;». «Νά» λένε. «Πρὶν 4-5 χρόνια, πού ἦρθε ἡ Παναγία ἡ Ἱεροσολυμίτισσα στὸν Ἅγιο Δημήτρη, κατεβήκαμε καί ἐμεῖς ἀπὸ τὴν Κομμωτινὴ νά πάρουμε τὴν εὐλογία της. Νά προσκυνήσουμε καί νά προσευχηθοῦμε νά μᾶς δώσῃ κανένα παιδί, γιατί 7 χρόνια ἀγωνιζόμαστε μέ ἐξωσωματικές, μέ ταλαιπωρίες καί δέν ἔ-

χουμε παιδί. Έκει ανταμώσαμε έναν μοναχό, πού μᾶς ἔδωσε μία εἰκόνα μικρῆ τῆς “Παναγίας τῆς Θρηνοδούσας”. Μᾶς εἶπε: “προσευχηθεῖτε σ’ αὐτή τὴν εἰκόνα. Αὐτὴ ἔχει δώσει καὶ σ’ ἄλλες ἄτεκνες γυναῖκες παιδιά καὶ θά δώσει καὶ σέ σᾶς”. Μάλιστα μ’ ἔδωσε κι’ ἓνα μικρὸ κομποσχοινάκι –εἶπε ἡ γυναῖκα–, τὸ ὁποῖο δὲν ἔμπαινε στό χέρι μου. Μετά σκέφτηκα: “τί θά τὸ κάνω αὐτό τὸ κομποσχοινάκι;” Ἦταν γιὰ μικρὸ παιδάκι. Ἐφυγε ὁ μοναχός, φύγαμε καὶ ἐμεῖς. Ὅταν πήγαμε στὴν πατρίδα μας, συνέλαβα καὶ ἔκανα δίδυμα, τὸν Χαράλαμφο καὶ τὸν Ἀλέξανδρο, καὶ τὰ ἔφερα ἐδῶ νά προσκυνήσουν καὶ νά εὐχαριστήσουμε τὴν Παναγία μας, γιατί θεωροῦμε ὅτι εἶναι παιδιά τῆς Παναγίας μας.

β’. Πῆγα στό ΑΧΕΠΑ νά κάνω ἐξετάσεις γιὰ τὸν θυροειδῆ. Περνώντας ἀπὸ τὸ κυλικεῖο γιὰ νά πάρω ἓναν καφέ, βλέπω δύο κυρίες νά κλαῖνε. Τίς πλησιάζω καὶ τίς ρωτᾶω: «Τί ἔχετε;». Κάποιο πρόβλημα, σκέφτομαι, θά ἔχουν. Ἴσως κάποιον ἀσθενῆ ἐδῶ πέρα. Μετά ἀπὸ ἀναφιλητά, σταμάτησε ἡ μία καὶ μοῦ λέει: «Τί νά ἔχουμε πάτερ. Πρόβλημα. Ἡ ἀδελφή μου ἔχει ἓνα παιδάκι 15 χρονῶν καὶ μέ τὸ μηχανάκι τρακάρισε σέ μία κολώνα καὶ εἶναι 20 μέρες σέ ἀφασία. Οἱ γιατροὶ λένε ὅτι δὲν θά ξαναξυπνήσει. Μόνο ἂν γίνῃ κάποιο θαῦμα. Ἐχει νεκρωθῆ ὁ ἐγκέφαλος. Χτύπησε στό κεφάλι. Ἐγὼ τίς παρηγόρησα καὶ τίς λέω: «Πάρτε αὐτὴ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας μας καὶ βάλτε την μέσα στό προσκέφαλο». Γιατί ἦταν στὴν ἐντατικὴ τὸ παιδί, καὶ οἱ νοσοκόμες πετᾶνε ὅλα ὅσα βάζουν ἐκεῖ. Τίς λέω: «Βάλτε τὴν εἰκόνα μέσα στὴν μαξιλαροθήκη καὶ πέστε στὸν παπὰ νά κάνῃ μία παράκλη-

ση στὴν Παναγία μας, καὶ νά ἔχετε ἐλπίδα. Ἡ Παναγία μας θά σᾶς βοηθήσει». Ἦμουν σίγουρος ὅτι θά τοὺς βοηθήσει. Ἐτσι μοῦ ἦρθε μία ἰδέα. Σέ μιά ἐβδομάδα πάω νά πάρω τὰ ἀποτελέσματα καὶ βλέπω τίς κυρίες νά χαμογελοῦν, ἐκεῖ στό κυλικεῖο πάλι. «Τί συνέβη;» λέω. «Πέστε μου». «Θαῦμα, θαῦμα, πάτερ! Τὸ παιδί μας ξύπνησε. Μάλιστα αὔριο φεύγουμε. Εἴμαστε ἀπὸ τὴν Βέροια. Ἐχουμε τίς πρῶτες ἐξετάσεις –μαγνητικὴ; δὲν ξέρω τί ἀκριβῶς ἦταν– πού δείχνουν τὸν ἐγκέφαλο νεκρό, καὶ τίς δεύτερες ἐξετάσεις, πού δείχνουν κρυστάλλινο τὸν ἐγκέφαλο. Μίλησε τὸ παιδί μας. Ξύπνησε. Εἶναι 15 χρονῶν. Αὔριο τὸ παίρνουμε καὶ φεύγουμε».

Ἐχει κάνει πάμπολλα θαύματα αὐτὴ ἡ εἰκόνα τοῦ γέροντος Ἰωάσαφ. Βρίσκεται στὴν Νέα Ὀλυνθο Χαλκιδικῆς. Πανηγυρίζει 23 Αὐγούστου μέ τὸ Νέο, στὰ ἐννιάμερα τῆς Παναγίας μας.

Μέ τὸν γέροντα Ἰωάσαφ ζήσαμε ἐδῶ στό κελλί 33 χρόνια. Αὐτός μέ ἔκανε μοναχὸ μικρόσχημο.

-Προλάβετε καὶ τοὺς παλαιότερους γεροντάδες;

-Ναί, τοὺς δύο ἀδελφούς κατὰ σάρκα, τὸν πατέρα Ἰγνάτιο καὶ τὸν παπα-Βασίλη. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1962 κοιμήθηκε ὁ π. Ἰγνάτιος καὶ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1965 ὁ παπα-Βασίλης. Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1974 κοιμήθηκε καὶ ὁ διάκονος Ἀγαθάγγελος. Μείναμε ἐμεῖς οἱ δύο, ἐγὼ καὶ ὁ π. Ἰγνάτιος, μέ τὸν γέροντα Ἰωάσαφ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τότε πού ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του δὲν ἐπέστρεψε ξανά πίσω.

Τὸ εἶχε τάμα ὁ γέροντάς μας, ὁ π. Ἰωάσαφ, νά μὴν ξαναπάῃ στὴν πατρίδα του. Ἐνα χρόνο πρὶν κοιμηθῆ, πήγαμε

μαζί στην Πάτμο νά προσκυνήσουμε. Από εκεί ήτανε πολύ κοντά. Μάλιστα τόν πίεσα: «Γέροντα, μιά πού είμαστε ἐδῶ κοντά στην πατρίδα σου – ήτανε ἀπό τήν Σάμο, τούς Μυτιληνιούς τῆς Σάμου– λέω νά πᾶμε νά δοῦμε καί τό χωριό σου». Λέει: «Ὅχι, παιδί μου. Ἐγώ 64 χρόνια δέν πήγα, καί τώρα θά πάω; Δέν θέλω νά πάω, τό 'χω τάμα». Καί τελικά δέν πήγε.

Ἐκεῖνο πού μᾶς ἔκανε ἐντύπωση –ἀξιοθαύμαστο σημεῖο– ήταν ὅτι, ἀφ' ὅτου ἔπαθε ἐγκεφαλικό –ένα μήνα περίπου πρὶν κοιμηθῆ–, δέν πήρε καθόλου τροφή. Ἀπό τήν ἡμέρα πού ἔπαθε τό ἐγκεφαλικό. Γνώριζε τούς πάντες, ὅσους ἐρχότανε νά τόν δοῦν στό Νοσοκομεῖο (τό Παπανικολάου), ἀλλά δέν μπορούσε νά μιλήσῃ. Χαιρόταν, ὅταν ἐρχότανε γνωστοί ἄνθρωποι. Ἄνοιγε τό πρῶί τό στοματάκι του, ὅταν ἔβλεπε τόν ἱερέα, τόν παπα-Ἀντώνη –ῶρα του καλή–, νά ἔρχεται μέ τήν Θεία Κοινωνία. Ἄνοιγε, ὅπως τό πουλάκι πού περιμένει τήν μανούλα του νά τοῦ φέρῃ τήν τροφή. Μάλιστα δέν ἔκλεινε τό στόμα του. Μέχρι νά ἐτοιμαστῆ ὁ παπάς, ἀνοιχτό τό στοματάκι του. Καί μόλις κοινωνοῦσε τό ἔκλεινε καί δέν ἔπαιρνε τίποτα, οὔτε γάλα, οὔτε νερό, οὔτε χυμό, τίποτα. Τόν παρακαλοῦσαμε ἐμεῖς καί οἱ γνωστοί του ἄνθρωποι. Τίποτα. Μόνο τήν Θεία Κοινωνία. Ἐκλεινε τό στοματάκι του, καί τήν ἄλλη μέρα τό πρῶί, μόλις ἔβλεπε τόν παπά ἀπ' τήν πόρτα, ἄνοιγε μόνος του τό στοματάκι του. Ὅλο τό ἄλλο διάστημα δέν ἔπαιρνε τίποτα, οὔτε χυμό, οὔτε τροφή. Αυτό μᾶς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση. Μάλιστα πήγαμε καί στόν πατέρα Παῖσιο, ἀφοῦ κοιμήθηκε ὁ Γέροντας, καί τόν ρωτή-

σαμε: «Γέροντα, τί γνώμη ἔχεις γιά τόν Γέροντά μας; Σώθηκε ἄραγε; Τόν πήρε ἡ Παναγία κοντά της;». Γιατί 64 χρόνια ἔμεινε ἐδῶ στό περιβόλι της. Μάλιστα ἀσχολήθηκε μέ τήν ὑμνολογία. Ἦτανε πολύ καλός ψάλτης. Ἐδῶ στην Παναγία μας, στό Πρωτάτο. Ἐψελνε πάρα πολύ ὠραῖα. Ἦταν καί πολύ ζωηρός στό ὕφος του. Θυμᾶμαι στην ἀγρυπνία, ἐπειδή ψάλλαν ταπεινά οἱ πατέρες, μᾶς ἔπαιρνε καί λίγο ὁ ὕπνος στό στασίδι. Μόλις ἔπαιρνε ὁ Γέροντας –καί ἔπαιρνε τό ἴσο ζωηρό– ξυπνοῦσαμε ὅλοι. Ἦταν ἐνθουσιῶδες τό ψάλσιμό του. Τό ζοῦσε. Μέ τήν ψυχή του ἔψελνε. Μᾶς λέει ὁ γερο-Παῖσιος: «Μακάρι νά πάω καί ἐγώ στην θέση πού εἶναι ὁ Γέροντας, ἐκεῖ στόν οὐρανό». Τώρα μᾶς τό εἶπε γιά νά μᾶς παρηγορήσῃ ἢ εἶχε καμμία πληροφορία, δέν τό ξέρουμε. Μετά ἀπό 8 μήνες κοιμήθηκε καί ὁ π. Παῖσιος.

Ὁ π. Ἰωάσαφ εἶχε πολλή ἀγάπη. Καθόταν στό μπαλκόνι, καί ὅσους ἀσκητές Καψαλιῶτες ἐρχότανε τούς φώναζε: «Ἐλάτε ἐπάνω νά πιοῦμε ἕνα καφεδάκι». Μᾶς φώναζε ἀπό πάνω, γιατί ἐμεῖς δουλεύαμε κάτω στό Ἀγιογραφεῖο: «Βασίλη! Ἐλα! Ἀνέβα πάνω!» Τοῦ ἔλεγα: «Γέροντα, μή τούς φωνάξῃς. Ἀφήστε νά δουλέψουμε καί λίγο τήν ἀγιογραφία». Κάθε τόσο μᾶς ἀπασχολοῦσε. «Ὅχι», ἀπαντοῦσε. «Κάνε τό καφεδάκι ἐδῶ πέρα. Κάνε ὑπακοή». Δέν ἤθελε νά κακοκαρδίση κανέναν. Ὅσους ἐρχονταν, τούς ἄνοιγε τήν πόρτα. Ὅλους τούς φιλοξενοῦσε. Ὅλους τούς δεχότανε μέ πλοῦσια καρδιά καί ὄχι μέ μοῦτρα, ὅπως κάνουμε ἐμεῖς πολλές φορές. Μέ πλοῦσια καρδιά, μέ πολλή ἀγάπη. Εἶχε πολλή ἀγάπη στόν κόσμο καί ἦταν πολύ ἀγαπητός. Τύχαινε τά τελευταῖα χρόνια πού

ἔπασχε ἀπό ἀρθριτικά-ρευματικά καί πήγαινε στά λουτρά, νά! ὁ κόσμος μαζεύεταν δίπλα του. Ὅπου πήγαινε τόν ἀγαποῦσαν πολύ. Πολύ εὐκόλα ἔπιανε φιλία καί ὄλος ὁ κόσμος τόν ἀγαποῦσε, γιατί ἦταν ἀνοιχτόκαρδος καί μέ ἄδολη ἀγάπη. Σπάνιοι τέτοιοι χαρακτηῖρες. Ἦταν ἀρχοντάνθρωπος, καθὼς ἦταν ἀρχοντάνθρωποι καί οἱ γεροντάδες μας ἀπ' τήν Μικρά Ἀσία. Ἦταν τρία ἀδέρφια. Καί ὁ πατέρας τους ἔγινε μοναχός ἐδῶ στό Ἅγιο Ὅρος. Δύο ἀδέρφια ἔμειναν ἐδῶ στίς Καρυές καί ὁ τρίτος πῆγε στήν Σιμωνόπετρα, ὁ π. Ἰωάσαφ. Ὁ πατέρας τους πέθανε στά Καυσοκαλύβια, γιατί οἱ γεροντάδες μας εἶχαν πάει στήν ἀρχή στά Καυσοκαλύβια. Τό 1924 πῆραν αὐτό τό κελλί ἐδῶ στίς Καρυές.

### Γέρον Παγκράτιος

Εἶχαμε τήν εὐλογία νά γηροκομήσουμε καί νά διακονήσουμε κατά τά τελευταῖα χρόνια, στίς τελευταῖες στιγμές του πού ἦταν πολύ ὀδυνηρές, κι' ἕναν ἄλλον γέροντα, τόν γέροντα Παγκράτιο, πού ἦταν καί αὐτός ἀρχοντάνθρωπος. Ἡ καταγωγή του ἦταν ἀπό τό Γομάτι τῆς Χαλκιδικῆς. Εἶχε συγγενεῖς κάποιους γέροντες ἐδῶ. Μάλιστα ἕνας συγγενῆς του ἦταν καλός πνευματικός. Εἶχε πολύ μεγάλη φήμη. Ἦταν ὁ παπα-Νεόφυτος πού ἔμενε στά Βατοπεδινά κελλιά, στόν Ἅγιο Προκόπιο. Τόν φέρανε τόν γέροντα Παγκράτιο, μικρό παιδάκι –νομίζω 8 ἐτῶν–, Δημητράκης τότε. Τόν φορτώσανε πάνω σ' ἕνα ζῶο. Δύο κοφίνια εἶχε τό ζῶο. Στό ἕνα εἶχαν βάλει τόν Δημητράκη καί στό ἄλλο ἕνα γουρουνάκι, καί τόν φέραν στό Ἅγιο Ὅρος, γιά νά κοιτάζῃ ἕναν παππούλη

πού εἶχαν ἐκεῖ ἄρρωστο. Ἀλλά ὁ μικρός ἤθελε παιγνίδια. Πήγαινε κάτω ἀπό τό κρεβάτι καί κουνοῦσε τόν παππού. Στενοχωριόταν ὁ παππούς. Ἐπαιρνε τό μαστούνι καί τόν ἔδερνε. Ἐμεινε ὁμως στό Ἅγιο Ὅρος, παρ' ὅτι δέν εἶχε κλίση γιά μοναχός. Ἐμεινε ἀπό ἀγάπη πρὸς τούς γέροντες. Μάλιστα, ὅταν ἔγινε μοναχός, ἔλεγε: «Τί ἔγινε ἐγώ;» Ἐκλαιγε. «Σκλάβωσα τήν ζωή μου τώρα». Ἀλλά ἔμεινε μέχρι τό τέλος καί κράτησε τό ράσο, γιατί ἀγαποῦσε τούς γέροντες.

Καί αὐτός εἶχε πολλή ἀγάπη πρὸς τούς πλησίον του. Ὅπου ἄρρωστοῦσε κανεῖς, τόν ἔτρεχε στούς γιατρούς. Βοηθοῦσε ὅσο μπορούσε. Εἶχε ἕνα πολύ καλό σπίτι, τόν Ἅγιο Προκόπιο, πού τό εἶχε πεντακάθαρο μέσα. Τόν διακονοῦσε τόν Ἅγιο μέ πολλή ἀγάπη.

Στό τέλος ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά πάθῃ καρκίνο στόν πνεύμονα. Ὑπέμεινε μέ καρτερία τήν ἀσθένειά του δυόμισυ χρόνια περίπου. Ἐλαχε σ' ἐμᾶς νά τόν διακονήσουμε κατά τίς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς του. Θυμᾶμαι ὅτι τοῦ ἄρεξε καί ἡ πολιτεία καί τά ὑψηλά πρόσωπα. Πάντα ἤθελε νά κἀνη συντροφία μέ ὑψηλά πρόσωπα, μέ ὑπουργούς, μέ στρατηγούς. Παρ' ὅτι ἦταν ἀγράμματος, ἔγραφε πανέμορφα. Ὅμως στό τέλος, ἐνῶ νοσηλευόταν στό Θεαγένειο καί ἦταν σέ πολύ ἄσχημη κατάσταση –τά λογικά του βέβαια τά εἶχε τετρακόσια–, μᾶς λέει: «Πατέρες νά μέ πάρετε καί νά μέ πᾶτε στό Ἅγιο Ὅρος. Θέλω νά κοιμηθῶ ἐκεῖ, γιατί πλησιάζει τό τέλος μου». Τοῦ λέω: «Γέροντα, εἶναι πολύ δύσκολο νά σέ μεταφέρουμε, γιατί τό ἀσθενοφόρο δέν μπορεῖ νά σέ μεταφέρει. Εἶσαι μέ τούς ὀρούς. Εἶσαι μέ τό ὄξυγόνο». Ἦταν ὄντως σέ



πολύ άθλια κατάσταση και είχε φρικτούς πόνους. Λέει: «Θά βρῆτε τρόπο έσεις και θά μέ μεταφέρετε. Ἡ Παναγία δέν θά μ' άφήση νά κοιμηθῶ έδῶ. Θέλω νά πάω στό Ἅγιον Ὅρος. Νά μοῦ φέρετε έλικόπτερο». «Πῶς θά σέ φέρουμε έλικόπτερο γέροντα; Ποῦ θά τό βροῦμε τό έλικόπτερο; Ξέρω ὅτι μεταφέρει άσθενεῖς άπό τό Ἅγιο Ὅρος πρὸς τά έξω, αλλά άπό έξω πρὸς τά μέσα δέν μεταφέρει». «Ἐσεις θά τό κανονίσετε και θά φύγουμε». Ἦταν τόσο σίγουρος. Ἐμεῖς δέν είχαμε τέτοια έλπίδα, νά μεταφερθῆ ὁ γερο-Παγκράτιος στό Ἅγιο Ὅρος μέ έλικόπτερο. Λέω, άς κάνουμε μία προσπάθεια, άφοῦ τό άπαιτεῖ ὁ γέροντας.

-Πόσων χρονῶν ἦταν ὁ γέροντας;

-Ἦτανε 92 χρονῶν. Μάλιστα, πρὶν άρρωστήση, έρχότανε άπό τά Βατοπεδινά κελλιά -3 ὥρες μέ τά πόδια- έδῶ στις Καρυές, στό κελλί μας. Πολύ τακτικά τό έκανε αυτό. Ἐνενήντα δύο χρονῶν. Δέν τόν έπιανε κανείς. Ἄετός ἦτανε. Ἦταν λεπτούλης πολύ.

Παίρνουμε τηλέφωνο στόν διοικητή έδῶ, τόν κ. Κασιμίρο-γλου. Τοῦ λέμε: «Ὁ διοικητής -ὁ Ψυχάρης- έχει έλικόπτερο και έρχεται». «Μπά!» λέει. «Αὐτός δέν έχει δικό του. Νοικιάζει. Δέν έχουμε δυνατότητα έμεῖς νά σᾶς προσφέρουμε έλικόπτερο». Ἄναρωτιόμαστε, ποῦ θά βροῦμε έλικόπτερο. Παίρνουμε στην Express Service. Μᾶς λένε: «Εἶναι σέ περιπολία στην Χαλκιδική τό έλικόπτερό μας -ἦταν πρωτομαγιά-. Δέν μπορεῖ νά πάη στό Ἅγιον Ὅρος». Παίρνουμε στην Ἰντερσαλόνικα και βρίσκειται εκεί πέρα μία ψυχή, μία κυρία, και μᾶς διευκολύνει. Λέει: «Εἶναι σέ άποστολή τό έλικόπτε-

ρο τώρα, αλλά ὅταν θά έρθη, θά σᾶς πάρω τηλέφωνο. Θά πετάξετε τό άπόγευμα για τό Ἅγιον Ὅρος». Ἐμᾶς μᾶς φάνηκε παράξενο, και ὅμως παίρνει σέ λίγο -εἶπε ὅτι συνεννοήθηκε μέ τον πιλότο- και μᾶς λέει: «Ἐξί ἡ ὥρα πετάτε για τό Ἅγιον Ὅρος».

Τοῦ λέμε τοῦ γερο-Παγκράτιου: «Βρέθηκε τό έλικόπτερο. Ἡ Παναγία βοήθησε και ὁ άγιος Προκόπιος». Ὡ! χαρά! ὁ γερο-Παγκράτιος. Τό κάθε λεπτό τοῦ φαινόταν χρόνος. «Μέ γελάσατε», έλεγε. «Πότε θά φύγουμε; Πέρασε ἡ ὥρα». «Ἐξί δέν πέρασε». Ἦταν μεσημέρι, μία ἡ ὥρα. «Κατά τίς πέντε θά ρθῆ τό άσθενοφόρο νά σέ πάρη και θά πάμε στό έλικοδρομιο...». Εἶχε φοβερό πόθο νά ρθῆ στό Ἅγιον Ὅρος... Τελικά πήγαμε στό έλικοδρομιο. Μπήκαμε μέσα στό έλικόπτερο και πετάξαμε. Ὅταν φθάσαμε έδῶ, μᾶς λέει: «Χαμηλώστε νά δῶ τό κελλάκι μου» (τοῦ άγίου Προκοπίου). «Δέν θά πᾶς στό κελλάκι σου;» «Ἐξί. Θά πάμε στό σπίτι. Ἐκεῖ πέρα θά πεθάνω». Χαμήλωσε τό έλικόπτερο πάνω άπό τόν Ἅγιο Προκόπιο. Σηκώθηκε λιγάκι ὁ γερο-Παγκράτιος και είδε τό κελλάκι του. Ἐκανε τόν σταυρό του πάνω άπό τόν Ἅγιο Προκόπιο. Μετά προσγειώθηκε τό έλικόπτερο στις Καρυές. Ἐνα δωμάτιο τό κάναμε έντατική. Μᾶς δώσανε ὅλα τά φάρμακα άπό τό Νοσοκομεῖο. Ἐζησε πέντε μέρες έδῶ πέρα και πέθανε. Τόν ξενεκτούσαμε.

Ἐκεῖνο πού μᾶς έκανε έντύπωση εἶναι ὅτι άπό τότε πού ἦρθε στό Ἅγιο Ὅρος έπαψαν οἱ πόνοι. Τίποτα. Παρ' ὅτι είχε δυσκολία. Εἶχε τόν ρόγχο αυτό. Εἶχε ὑγρά στους πνεύμονες. Τόν ρωτούσαμε: «Σέ δυσκολεύει;» «Μπά, καθόλου. Τίποτα

δέν αισθάνομαι», άπαντοῦσε. Τό μόνο πού ἤθελε ἦταν νά τόν κουνᾶμε λιγάκι, γιατί ἄναβαν τά πόδια του. Ἦρθε καί ὁ ἀνηψιός του ἐδῶ πέρα. Ποῦ πῆγαν ἐκεῖνοι οἱ πόνοι; Ἄφοῦ εἶχε καρκίνο ὁ ἄνθρωπος καί ἦταν στά τελευταῖα του; Κοινωνοῦσε κάθε μέρα. Μάλιστα, τήν τελευταία μέρα μοῦ λέει: «Πάτερ Βασίλειε, κάτι θυμήθηκα. Φέρε τόν πνευματικό». Ἐξομολογεῖται τό μεσημέρι. Τό βράδυ βάρυνε. Ἄρχισε ὁ ἐπιθανάτιος ρόγγος. Παίρνω ἀμέσως, 10-11 τό βράδυ, τό νοσοκομεῖο. Μοῦ λένε: «Ἀμέσως ἀσθενοφόρο γιά τόν Πολύγυρο». «Ποιό ἀσθενοφόρο; Φεύγει ὁ ἄνθρωπος. Πές τε μας, τί νά κάνουμε». Ἔδωσαν κάποιες ὁδηγίες: Κορτιζόνη, θεοφυλίνη, διουρητικά, μέσα στόν ὄρο.

Μοῦ λέει ὁ γερο-Παγκράτιος: «Ἄσ' τα τά φάρμακα αὐτά. Δέν μέ βοηθᾶνε πλέον. Ὅ,τι ἦταν νά κάνουν, τό ἔκαναν. Ἐγώ τώρα φεύγω. Μόνο κάθισε λίγο ἐδῶ δίπλα μου, νά μοῦ κάνης λίγη συντροφιά. Σέ λίγο φεύγω». Λέω στόν γέροντα (τόν π. Ἰγνάτιο): «Πήγαινε, ξεκουράσου λίγο. Ἔ! Μπορεῖ νά τά λέη ἔτσι ὁ παππούς. Ποῦ ξέρει ὅτι θά φύγη; Μπορεῖ νά ζήση καί μέρες ἀκόμη».

Πῆγε νά ξεκουραστῆ λίγο ὁ γέροντας. Τακτοποίησα τόν ἀσθενῆ καί κάθισα δίπλα του. Ἐκεῖ πού μιλούσαμε, τόν πήρε λίγο ὁ ὕπνος. Ξεψύχησε σάν πουλάκι. Βγάζω τούς ὀρους.

Κοιμᾶμαι καί ἐγώ δίπλα του. Σκέπτομαι: «Θά τόν ἐτοιμάσουμε τό πρωί. Δέν παγώνει ὁ μοναχός. Τό πρωί χαράματα θά ξυπνήσω τόν γέροντα καί θά τοῦ ἀναγγείλω τό γεγονός. Μετά θά τόν ἐτοιμάσουμε». Οὔτε πάγωσε, οὔτε τίποτα. Εἶχε ὀσιακό τέλος ὁ γερο-Παγκράτιος.



## ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

### ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ-ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

ὑπό Ἀρχιμ. Γεωργίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας

Σέ πρόσφατο ἄρθρο μου, πού δημοσιεύθηκε στό Ὁρθόδοξο περιοδικό «Παρακαταθήκη» (τεῦχ. 54, Μαΐος-Ἰούνιος 2007), ἐξέφρασα τήν ἀνησυχία μας, πού πιστεύω ὅτι εἶναι καί ἀνησυχία πολλῶν Ὁρθοδόξων, ὅτι οἱ Παπικοί μέσω τοῦ διαλόγου μεθοδεύουν καί στοχεύουν σέ ἔνωσι Οὐνιτικοῦ τύπου Φεράρας-Φλωρεντίας. Δηλαδή ἔνωσι-ὑποταγή τῶν Ὁρθοδόξων στήν παγκόσμια ἐξουσία τοῦ “ἀλαθήτου” Πάπα. Ἐπέτυχαν μάλιστα οἱ Παπικοί νά κάμψουν τήν ἀντίστασι τῶν Ὁρθοδόξων, ὥστε νά δεχθοῦν ὡς μέλη τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου καί Οὐνίτας κληρικούς, ἄν καί στήν ἀρχή τοῦ διαλόγου οἱ Ὁρθόδοξοι εἶχαν ἐπιμόνως ἀρνηθῆ τήν συμμετοχή Οὐνιτῶν.

Λυποῦμαι, διότι ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ Βατικανοῦ, τήν ὁποία πληροφορήθηκα μετά τήν δημοσίευσί τοῦ ἄρθρου μου, δικαιώνει τίς ἀνησυχίες μας. Κατά τήν ἀνακοίνωσι αὐτή: «ἡ οἰκουμενική δέσμευσις τοῦ Βατικανοῦ “δέν σημαίνει ὅτι ἡ

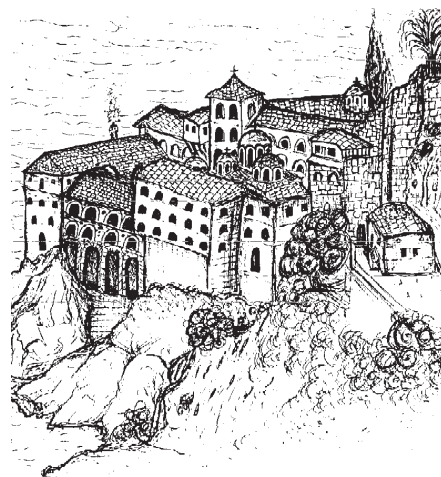
Καθολική Ἐκκλησία ἀπαρνείται τὴν πεποίθησι ὅτι εἶναι ἡ μοναδική πραγματική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ... οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες εἶναι πραγματικές ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες πάσχουν ἀπὸ ἓνα “ἔλλεμμα”... γιατί δέν ἀναγνωρίζουν τὸν Πάπα ὡς διάδοχο τοῦ Πέτρου καὶ δέν εἶναι παρὰ “χωριστές ἐκκλησίες” ... Ὁ οἰκουμενικός διάλογος “παραμένει πάντα μία ἀπὸ τίς προτεραιότητες τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπιβεβαίωσε ὁ Πάπας Βενέδικτος ὁ 16ος”... “ὥστόσο... ὁ διάλογος δέν μπορεῖ νά εἶναι μία ἀφορμή, γιὰ νά προσαρμόσει ἢ νά μαλακώσει (τό Βατικανό) αὐτό πού πιστεύει ὅτι εἶναι” » (Ἐφημ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», 20.7.2007).

Ἐπάρχουν καὶ ἄλλα κείμενα Παπικῶν θεολόγων, πού ἀποκαλύπτουν τίς προθέσεις τοῦ Βατικανοῦ. Θά ἀναφέρω τὴν γνώμη τοῦ B. de Margerie, κατὰ τὴν ὁποία: «Ὁ σκοπὸς τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου εἶναι νά ὀδηγήσῃ τοὺς Ὁρθόδοξους στό νά ὑπογράψουν τοὺς ὅρους τῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας» (Ἐν «L' Esprit qui dit “Père”», *Orientalia Christiana periodica*, 49, 1983, σελ. 162).

Διερωτώμεθα, τί νόημα ἔχει ἡ συνέχισις τοῦ διαλόγου μετὰ τίς ἐπίσημες ἀνακοινώσεις τοῦ Πάπα καὶ τῶν θεολόγων του, ὅτι καμμία ἀλλαγὴ δέν πρόκειται νά γίνῃ στὴν παπικὴ ἐκκλησιολογία καὶ τὰ παπικά δόγματα;

Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ Παπικοὶ θέλουν τὴν συνέχισις τοῦ διαλόγου. Φαίνεται ἐλπίζουν ὅτι θά κάμψουν κάποτε τὴν ἀντίστασι τῶν Ὁρθόδοξων, ὅπως ἔγινε καὶ μέ τίς ἐξουνιτισθεῖσες πρώην Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Σέ ὅσους λησιμονοῦν τὴν ἱστορία ὑπενθυμίζω, ὅτι οἱ ἀντισταθέντες στοὺς βιαίους καὶ

ἀπανθρώπους ἐξουνιτισμούς Ὁρθόδοξοι ὑπέστησαν διωγμούς, ἐξορίες, βασανιστήρια καὶ μαρτυρικούς θανάτους, καὶ εἶναι μάρτυρες καὶ ὁμολογηταὶ τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως. Συνιστοῦμε τὴν μελέτη τοῦ βιβλίου τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γιοργίου Ἀμβροσίου: «Ἱστορική θεώρησι τῶν αἰτίων καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἔνωσης τῶν Ὁρθόδοξων τῆς Τρανσυλβανίας μέ τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. (Ἡ Οὐνία στὴν Τρανσυλβανία ἀπὸ τὸν 18ο μέχρι τὸν 21ο μ. Χ. αἰ.)», τῶν ἐκδόσεων Π. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 2006.



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<b>Ἐπισκόπου Κολwezι Μελετίου - Ἐκλογή-Χειροτονία-Ἐνθρόνισις.....</b>	<b>5</b>
Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου Β΄ «Ἐἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου» .....	7
Συγχαρητήριοις Ἐπιστολὴ Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὁρους.....	14
Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Κυριακῆ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ περὶ Ἱεραποστολῆς.....	16
Ἱερομ. Μελετίου Γρηγοριάτου «Ἦταν θεϊκὲς στιγμές».....	21
Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κολουέζι κ. Μελετίου Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν χειροτονητήριό λόγος του.....	27
Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Προσφώνησις κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ἐπισκόπου Μελετίου εἰς τὴν Ἱεράν ἡμῶν Μονήν .....	30
<b>Μεγάλου Βασιλείου</b>	
Ὁμιλία ἐπὶ ἀνομβρία καὶ ξηρασία.....	34
<b>Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σανταβίσι καὶ Γκόρι κ. Ἀνδρέου</b>	
Ἀγιότης - Ἡ ἀποστολὴ τοῦ μοναχισμοῦ στὸν κόσμος.....	42
<b>Ἀρχιμ. Πέτρου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Διονυσίου</b>	
«Ἀμιλληθῶμεν ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν» .....	46
<b>Ἐόρτια μηνύματα</b>	
«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱός καὶ ἐδόθη ἡμῖν» .....	50
Ὁ Σταυρωθεὶς καὶ Ἀναστάς Κύριος - ἡ μόνη ἀλήθεια.....	55
<b>Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου</b>	
Ἡ ἐλληνορθόδοξος παράδοσις καὶ ἡ σημασία της γιά τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο .....	60
<b>Ἱεροῦ Γρηγοριατικοῦ κελλίου Ἰωασαφαίων Καρυῶν</b>	
Ἐνάρετοι ἄνθρωποι ποῦ γνωρίσαμε στό Ἅγιον Ὅρος στὶς μέρες μας.....	88
<b>Ἐπίκαιρα γεγονότα καὶ θέματα.....</b>	<b>125</b>